

BERÄTTELSE

om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit;

given Stockholms slott å rikssalen den 11 januari 1929.

Justitiedepartementet.

Sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts proposition den 24 februari 1928 angående reglering av vissa domsagor i Västmanlands och Skaraborgs län, har Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 förordnat:

att från och med den 1 januari 1929 ej mindre Västmanlands södra domsaga skulle uppdelas å Västmanlands västra och Västmanlands norra domsagor sålunda, att Snevinge härads tingslag tillades den förra domsagan samt Tuhundra, Siende och Ytter-Tjurbo härads tingslag den senare domsagan, vilken därefter skulle benämnas Västmanlands mellersta domsaga, än även Vadsbo norra och Vadsbo södra domsagor skulle förenas till en domsaga, benämnd Vadsbo härads domsaga; ävensom

att i var och en av de nybildade domsagorna skulle finnas två tingslag, nämligen

i Västmanlands västra domsaga Åkerbo och Skinnskattebergs härads tingslag (= dåvarande västra domsagan) med tingsställe i Köping samt Snevinge härads tingslag med tingsställe i Kolbäck,

i Västmanlands mellersta domsaga Gamla Norbergs bergslags tingslag med tingsställe i Norbergs by samt Siende och Norrbo tingslag (= Vagnsbro, Norrbo, Tuhundra, Siende och Ytter-Tjurbo härad) med tingsställe i Västerås, samt

i Vadsbo härads domsaga Vadsbo norra tingslag (= dåvarande norra domsagan) med tingsställe i Mariestad och Vadsbo södra tingslag (= dåvarande södra domsagan) med tingsställe i Moholm.

Efter vederbörandes förslag har Kungl. Maj:t den 14 december 1928 fastställt nya arbetsordningar och lönestater för magistraterna och rådhusrätterna i Karlstad och Varberg.

Kungl. Maj:t har den 9 mars 1928 på framställning av fängvårdsstyrelsen förklarar hinder från Kungl. Maj:ts sida ej möta mot att fängvårdsstyrelsen avslutade arrendeavtal med styrelsen för Kronobergs läns skogsallmänning

angående ett område om 13.18 hektar, vilket område till viss del gränsar till annat för fångkolonien å Singeshult arrenderat område.

Vidare har Kungl. Maj:t den 24 maj 1928 förordnat, att kronohäktet i Hudiksvall skulle i stället för straffängelset i Gävle vara förvaringsanstalt för personer, som äro ställda under tilltal vid Ala tingslags häradsrätt och i avbidan på rannsaking hållas i allmänt häkte.

Utrikesdepartementet.

Nationernas
förbund.

Den 22 juni 1928 har Kungl. Maj:t utsett ombud för Sverige vid Nationernas förbunds församlings nionde ordinarie möte i Genève samt den 1 september 1928 fastställt instruktion för ombuden. Vid nämnda möte, som ägt rum den 3—26 september 1928, har förbundsförsamlingen behandlat ett flertal frågor rörande förbundets verksamhet inom olika områden.

Nationernas förbunds kommission för förberedande av en nedrustningskonferens har sammanträtt den 15—21 mars och kommittén för skiljedoms- och säkerhetsfrågor dels den 20 februari—7 mars, dels den 27 juni—4 juli 1928 i Genève. Instruktioner för de svenska ombuden i nämnda kommission och kommitté fastställdes av Kungl. Maj:t den 9 mars, respektive den 17 februari 1928.

Kungl. Maj:t har den 27 juli 1928 utsett sakkunniga att deltaga i överläggningar angående dubbelbeskattning och skatteflykt, vilka på inbjudan av Nationernas förbund ägt rum i Genève den 22—30 oktober 1928.

Erkännande
av ny stats-
form.

Kungl. Maj:t har den 19 oktober 1928 beslutat erkänna Konungadömet i Albanien.

Förordning
och instruk-
tion.

Kungl. Maj:t har under den 3 februari 1928 utfärdat ny förordning angående beskickningar och konsulat.

Kungl. Maj:t har under den 14 juni 1928 utfärdat ny instruktion för utrikesdepartementet.

Konventioner.

Genom ministeriella noter växlade med Tyska riket den 3 och 14 januari 1928 har överenskommelse träffats om ny tysk tullplats för import av svenskt omslagspapper.

Den 4 februari 1928 har i Angora undertecknats ett handels- och sjöfartsavtal mellan Sverige och Turkiet. Kungl. Maj:t har den 31 påföljande mars ratificerat avtalet.

Den 3 mars 1928 har i Paris undertecknats en förliknings- och skiljedomstraktat mellan Sverige och Frankrike.

Den 9 mars 1928 undertecknades i London ett avtal mellan Sverige och Columbia rörande handelsförbindelserna.

Genom ministeriella noter växlade med Finland den 9 mars 1928 har överenskommelse träffats angående avskaffande av passvisum mellan Sverige och Finland.

Den 10 mars 1928 har i Stockholm undertecknats en deklARATION med Island rörande ömsesidigt erkännande av svenska och isländska mätbrev.

Genom ministeriella noter växlade med Italien den 8 och 16 mars 1928 har överenskommelse träffats rörande avgiftsfrihet i fråga om legalisering av ursprungsbevis.

Kungl. Maj:t har den 31 mars 1928 ratificerat det i Moskva den 8 oktober 1927 med de Socialistiska Rådsrepublikernas Union undertecknade avtal, jämte slutprotokoll, angående den ryska handelsdelegationens i Stockholm rättigheter och skyldigheter.

Kungl. Maj:t har den 31 mars 1928 ratificerat det i Stockholm den 14 december 1927 undertecknade handelsavtalet mellan Sverige och Finland.

Genom ministeriella noter växlade med Tyska riket den 25 april 1928 har överenskommelse träffats angående vissa passlättnader å trafikleden Trälleborg—Sassnitz.

Den 25 april 1928 har i Berlin mellan Sverige och Tyska riket undertecknats ett avtal angående undvikande av dubbelbeskattning. Kungl. Maj:t har den 4 påföljande augusti ratificerat avtalet.

Den 26 april 1928 undertecknades i Madrid en traktat mellan Sverige och Spanien rörande förlikning, rättsligt avgörande och skiljedom. Traktaten har den 14 påföljande juni av Kungl. Maj:t ratificerats.

Den 14 maj 1928 har i Buenos Ayres undertecknats en överenskommelse mellan Sverige och Argentina rörande ersättning för olycksfall i arbete. Överenskommelsen har den 29 påföljande juni av Kungl. Maj:t ratificerats.

Den 22 maj 1928 har i Warschau undertecknats en konvention mellan Sverige och Polen angående ömsesidigt erkännande av fartygs mätbrev.

Den 28 maj 1928 har i Madrid undertecknats ett avtal mellan Sverige och Spanien rörande ändringar i och tillägg till handelskonventionen den 4 maj 1925. Avtalet har den 29 påföljande juni av Kungl. Maj:t ratificerats.

Den 11 juni 1928 har i Köpenhamn mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge en deklARATION undertecknats rörande fartygs sjövärdighet och utrustning.

Den 11 juni 1928 undertecknades i Reval en deklARATION med Estland angående rätt för aktiebolag och andra kommersiella, industriella eller finansiella sammanslutningar att föra talan inför domstol.

Den 21 juni 1928 har i Riga undertecknats en överenskommelse mellan Sverige och Lettland angående rätt för aktiebolag och andra juridiska personer att föra talan inför domstol.

Den 23 juni 1928 har i Stockholm undertecknats en överenskommelse mellan Sverige och Estland angående fartygs mätbrev.

Den 19 juli 1928 har för Sveriges del i Genève undertecknats en tilläggs-

överenskommelse med därtill hörande protokoll och slutakt till internationella konventionen den 8 november 1927 angående upphävande av förbud och restriktioner för export och import.

Genom ministeriella noter växlade med Persien den 30 juli och 9 augusti 1928 har överenskommelse träffats angående en provisorisk reglering av förbindelserna mellan Sverige och Persien.

Ministeriella noter ha växlats mellan Sverige och Spanien den 9 och 25 augusti 1928 angående ikraftträdandet av handelsöverenskommelsen den 28 maj 1928.

Den 11 september 1928 har i Buenos Ayres undertecknats en konvention med Argentina rörande utlämnande av förbrytare. Konventionen har den 9 påföljande november av Kungl. Maj:t ratificerats.

Genom ministeriella noter växlade med Turkiet den 24 maj och 24 september 1928 har den provisoriska anordningen i fråga om handelsförbindelserna ytterligare förlängts.

Genom ministeriella noter växlade med Danmark den 29 september 1928 har överenskommelse träffats angående rätt för respektive legationspredikanter att förrätta vigsel.

Den 2 oktober 1928 har i Buenos Ayres undertecknats en konvention med Argentina angående ömsesidighet med avseende å kostnadsfri sjukvård åt nödställda. Konventionen har den 2 november av Kungl. Maj:t ratificerats.

Den 25 oktober 1928 har i Stockholm undertecknats en fattigvårdskonvention mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge. Konventionen har den 26 oktober av Kungl. Maj:t ratificerats.

Kungl. Maj:t har den 19 oktober 1928 beslutat Sveriges anslutning till vissa i Paris den 25 juli 1928 överenskomna ändringar i konventionen den 18 december 1923 rörande Tangerområdets framtida internationella ställning.

Den 8 november 1928 har i Budapest undertecknats en handels- och sjöfartskonvention mellan Sverige och Ungern.

Den 11 december 1928 har i Stockholm undertecknats ett tilläggsavtal till handels- och sjöfartstraktaten mellan Sverige och Tyska riket den 14 maj 1926.

Kungl. Maj:t har den 19 december 1928 beslutat för Sveriges del biträda tvenne den 11 juli 1928 i Genève undertecknade internationella överenskommelser rörande exporten av hudar respektive exporten av ben.

Den 20 december 1928 har i Nanking undertecknats en tulltraktat mellan Sverige och Kina.

Kongresser
och utställ-
ningar.

Sverige har 1928 genom ombud deltagit i följande internationella kongresser, konferenser och utställningar:

sjätte konferensen i Haag för internationell privaträtt;

konferens i Genève rörande ikraftträdande av konventionen angående upphä-
vande av förbud och restriktioner för import och export;
andra internationella emigrations- och immigrationskonferensen i Havana;
femte internationella fryskongressen i Rom;
internationell konferens i Paris för behandling av frågor rörande utrotande av
råttor;
internationell frökontrollkongress i Rom;
kongress i Rom för revision av Bernkonventionen;
internationella pressutställningen i Köln;
åttonde internationella lufträttskongressen i Madrid;
internationella luftfartskommissionens sammanträde i Genève;
andra internationella radiologkongressen i Stockholm;
internationella forskningsrådets (International Research Council) generalför-
samling i Bryssel;
sammanträden i Genève för standardisering av sjukvårdsmaterial;
kongresser i Paris för bostads- och stadsplanefrågor; för fattigvård och enskild
hjälpverksamhet; för barnavård och för socialt arbete;
internationell historikerkongress i Oslo;
sjuttonde internationella orientalistkongressen i Oxford;
nittonde internationella antialkolkongressen i Antwerpen;
fjärde internationella entomologkongressen i Ithaca;
social vecka och utställning i Helsingfors;
femte internationella arbetskonferensen i Budapest;
tjugotredje internationella amerikanistkongressen i New York;
internationell matematikerkongress i Bologna;
världskraftskonferensen i London;
internationell telegrafkonferens i Bryssel;
internationell kongress i Budapest för stenografi;
överläggningar i Berlin rörande fredningsåtgärder för flatfisk i vissa delar av
Östersjön;
internationella föreningens mot tuberkulos sjätte konferens i Rom;
internationell kongress i Rom för behandling av vissa rättsliga spörsmål i fråga
om radio;
europeisk konferens i Wien rörande järnvägstidtabeller samt genomgående
vagnar;
trettonde internationella rödakorskonferensen i Haag;
nordiskt expertmöte i Stockholm för behandling av vissa med den internatio-
nella arbetsorganisationen i Genève sammanhängande frågor;
internationell konferens i Genève för ekonomisk statistik;
diplomatisk konferens i Paris för begränsning av utställningsväsendet;
konferens i Helsingfors för dryftande av kraftpesten berörande frågor;
internationell kongress i Cairo för tropisk medicin; samt
internationell konferens för civil luftfart i Washington.

Försvarsdepartementet.

Under år 1928 hava för armén utförts följande byggnadsarbeten:
bilgarage och verkstadsbyggnad för Svea trängkår;
bilgarage för Norrlands trängkår;
tvättinrättning vid Skaraborgs regementes kasernetablissemang;
manskapsbarack vid fälttelegrafkårens kasernetablissemang;
ombyggnad av norra arméfördelningens stabshus; samt
vissa byggnads- och reparationsarbeten vid ett antal kasernetablissemang.

Beträffande flygvapnet hava under året bland annat utförts följande byggnadsarbeten:

badinrättning vid flygskolan;
hangarbyggnad för sjuktransportflygplan vid 4. flygkåren; samt
uppvärmningsanläggning vid samma flygkår.

Under året hava undervattensbåten Draken färdigställt och undervattensbåten Gripen sjösatts.

Socialdepartementet.

Kungl. Maj:t har den 2 mars 1928 förordnat, att Lycksele municipalsamhälle med undantag av visst inom samhället beläget område skall från och med den 1 januari 1929 såsom en kommun för sig bilda en från Lycksele socken avskild köping, benämnd Lycksele.

Kungl. Maj:t har förordnat:

att 1 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad ävensom ordningsstadgan och byggnadsstadgan för rikets städer samt brandstadgans och hälsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad skola gälla inom visst område vid Snättringe i Huddinge socken, inom visst område invid Åsele municipalsamhälle, inom visst område invid Leksands Norets municipalsamhälle, inom visst område invid Osby municipalsamhälle samt inom visst område vid Vårgårda järnvägsstation;

att 1 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad ävensom ordningsstadgan och byggnadsstadgan för rikets städer samt brandstadgans föreskrifter rörande stad skola gälla inom viss del av Boxholms municipalsamhälle;

att 1 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad ävensom ordningsstadgan och byggnadsstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad skola gälla inom visst område vid Glimåkra järnvägsstation i Glimåkra socken och inom visst område vid Lönsboda järnvägsstation i Örkeneds socken;

att 1 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad ävensom byggnadsstadgan för

rikets städer skola gälla inom visst område vid Tyringe järnvägsstation, inom visst område inom Tångens municipalsamhälle och inom Hogenäs-Näs municipalsamhälle;

att ordningsstadgan för rikets städer och hälsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad skola gälla inom viss del av Valdemarsviks köping;

att vissa delar av 13 § ordningsstadgan för rikets städer skola gälla inom Hovsta, Nysunds, Långelanda och Bo socknar, inom ön Björkö och del av ön Hönö i Öckerö socken och inom visst område av Ramsele socken, ävensom

angående huvudgrunder för tillämpning inom Mariannelunds och Vännäs köpingar av ordningsstadgan och byggnadsstadgan för rikets städer samt brandstadgans och hälsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad samt för tillämpning inom Sandvikens köping av byggnadsstadgan för rikets städer samt brandstadgans föreskrifter rörande stad.

Under år 1928 intill utgången av oktober månad hava vid samtliga offentliga arbetsförmedlingsanstalter gjorts 428,761 ansökningar om arbete, anmälts 231,705 lediga platser samt förmedlats 185,725 tillsatta platser.

Arbetstillgången å den svenska arbetsmarknaden här under år 1928 varit i stort sett tillfredsställande, om man bortser från de rubbningar, som de omfattande och långvariga arbetskonflikterna vid malmgruvorna, pappersmassfabrikerna, sågverken och pappersbruken förde med sig. Näringslivet sysselsätter numera avsevärt större arbetarantal än före fredskrisens utbrott år 1920. För jordbruket har den gångna sommarens dåliga väderlek inneburit en förskjutning och koncentreringsbehov till en kortare tid på höstsidan, då svårigheter emellertid yppades att helt tillgodose anspråken. Genom samarbete mellan arbetsförmedlings- och arbetslöshetsorgan har en överföring av arbetskraft från stad till landsbygd kunnat äga rum under den brådsta skördetiden. Inom industrien har arbetstillgången i sin helhet enligt företagarnas egna rapporter till socialstyrelsen varit mer än medelgod och bättre än närmast föregående år. Sysselsättningen inom metall- och maskinindustrien var ännu under tredje kvartalet så god, att behovet av yrkeskunnig arbetskraft tidvis icke kunnat tillgodoses. Efter avblåsningen av konflikterna inom de därav berörda industrierna hava dessa bedrivit arbetet i forcerat tempo. Byggnadsverksamheten har fortfarande varit livlig och under säsongen på åtskilliga platser inom landet tagit i anspråk all till yrket hörande arbetskraft. Handeln och samfärdseln ha förmånligt påverkats av de goda konjunkturerna inom övriga delar av näringslivet. Den fortskridande förbättringen å arbetsmarknaden har även kommit den minderåriga arbetskraften till del. Arbetet för ungdomens yrkesorientering och arbetsanvisning har härigenom avsevärt underlättats.

Vad ovan sagts om näringslivets arbetstillgång utesluter icke, att överskottsproblem alltjämt kvarstå beträffande den svenska arbetsmarknaden. Ifråga om den i den allmänna diskussionen uppmärksammade rationaliseringen inom industrien synes den till följd av omorganisationsprocessen avskedade kvalificerade arbetskraften hava i stor omfattning absorberats av det åter konkurrenskraftiga näringslivet.

Sedan föregående redogörelse avgavs och t. o. m. den 30 november 1928 hava 6 *sjukkassor* registrerats. Av samtliga 1,403 sjukkassor, som under tiden 1911—1928 blivit registrerade, hava 147 upphört med sin verksamhet, därav 11 under redogörelseåret, antingen på grund av likvidation eller genom avslutning till andra registrerade sjukkassor. Hela antalet den 30 november 1928 registrerade kassor uppgick alltså till 1,256, därav 33 fortsättningskassor. Sammanlagda antalet medlemmar inom dessa kassor torde kunna uppskattas till omkring 995,000, varav omkring 115,000 kommo på fortsättningskassorna.

Av föreningar, å vilka lagen om understödsföreningar den 29 juni 1912 äger tillämpning, hava under redogörelseåret 73 vunnit registrering enligt nämnda lag och 6 överlåtit sin rörelse eller trätt i likvidation.

Hela antalet den 30 november 1928 registrerade understödsföreningar utgjorde 431 med omkring 275,000 medlemmar, därav 190 pensionskassor med omkring 61,000 medlemmar. Av samtliga föreningar voro 35 med omkring 57,000 medlemmar registrerade med s. k. godkända stadgar.

Följande nya provinsialläkardistrikt hava genom särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut inrättats, nämligen Offerdals distrikt i Jämtlands län, Västanhede distrikt i Kopparbergs län, Munkfors distrikt i Värmlands län, Västanfors distrikt i Västmanlands län, Reijmyre och Boxholms distrikt i Östergötlands län, Sandvikens distrikt i Gävleborgs län, Vivstavarvs och Alnö distrikt i Västernorrlands län, Fjällbacka distrikt i Göteborgs och Bohus län samt Nybro distrikt i Kalmar län.

Statsbidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden har under året beviljats beträffande fyra distrikt.

Under år 1928 har, vid fullföljande av medicinalstyrelsen anbefalld utredning, inom fyra län antalet barnmorskedistrikt minskats med sammanlagt omkring 30.

Inrättande av nya lasarettsläkartjänster har av Kungl. Maj:t medgivits för följande sjukvårdsanstalter: länslasaretten i Karlskrona (ytterligare en lasarettsläkartjänst, avsedd för röntgenavdelning), Gävle (ytterligare två lasarettsläkartjänster, den ena avsedd för röntgenavdelning, den andra för medicinsk avdelning), Sundsvall (en lasarettsläkartjänst, avsedd för röntgenavdelning), Stocksund (ytterligare en lasarettsläkartjänst, avsedd för medicinsk avdelning) och Norrköping (ytterligare en lasarettsläkartjänst, avsedd för röntgenavdelning).

Kungl. Maj:t har genom särskilda beslut förordnat, att två nya självständiga apotek med personligt privilegium skola inrättas i Stockholm och att ett självständigt apotek med personligt privilegium skall inrättas i Vännäs köping. Medicinalstyrelsen har medgivit inrättande av ett medikamentsförråd i Dorotea kyrkby. Filialapoteket i Kopparberg har förändrats till självständigt apotek med personligt privilegium, och det tidigare beslutade medikamentsförrådet i Aspa i Ludgo socken har öppnats för allmänheten.

Kommunikationsdepartementet.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande har generalpoststyrelsen med isländska postförvaltningen träffat avtal om utväxling av brev om högst 250 grams vikt samt brevkort och affärshandlingar mellan Sverige och Island enligt i huvudsak samma grunder, som tillämpas i den skandinaviska utväxlingen och i utväxlingen med Finland. Postverket.

Under oktober och november 1928 har i Paris hållits en konferens för förberedande av vid nästa världspostkongress förekommande ärenden, i vilken konferens Sverige, enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande, genom ombud deltagit.

Efter förhandlingar med postmyndigheterna i Amerikas förenta stater hava mot slutet av 1928 sjöpostexpeditioner trätt i verksamhet å aktiebolaget Svenska Amerika Linjens passagerarfartyg mellan Sverige och Amerikas förenta stater.

Kungl. Maj:t har bemyndigat generalpoststyrelsen att för främjande av sparsamhet använda ett belopp av högst femtiotusen kronor av postmedel för utdelning till skolungdom i riket av penningbelopp, insatta å motböcker med postsparbanken, dock högst två kronor å varje bok.

Kungl. Maj:t har den 27 april 1928 förordnat om ändrade bestämmelser angående det särskilda tilläggsporto (luftporto), som utgår vid postbefordran med luftfartslinjer, samt den 17 augusti 1928 angående förhöjning i visst fall av dylikt porto.

Kungl. Maj:t har förklarat hinder icke möta för postverket att tillsvidare för en tid av tre år, räknat från och med den 1 oktober 1928, i den mån så befinnes lämpligt mot ersättning åtaga sig att med postverket tillhöriga automobiler utföra snöplogning å väg, där postdiligenstrafik av postverket med Kungl. Maj:ts medgivande bedrives.

1928 års riksdag har — med förklarande, att riksdagen fortfarande ville utöva sin rätt att ensam besluta rörande vissa inrikes postavgifter — bemyndigat Kungl. Maj:t att intill utgången av år 1932 i övrigt besluta i fråga om hithörande avgifter samt beträffande de till den utrikes posttrafiken hörande avgifter.

Jämlikt därtill erhållet bemyndigande har postverket under året deltagit i utställningar i Örebro och Jönköping samt i en internationell pressutställning i Köln. Vidare har postverket deltagit i en frimärksutställning i Helsingfors.

Enligt av Kungl. Maj:t lämnat medgivande hava genom postverket försållts särskilda jubileumsfrimärken, för vilka upptagits ett överpris, som tillfallit Konung Gustaf V:s jubileumsfond för kräftsjukdomarnas bekämpande.

Det gamla posthuset i Göteborg har under året försållts.

Antalet postgirokonton under året har ökats från 20,184 till omkring 28,500.

De fasta postanstalterna hava under året ökat i antal med c:a 25 stycken till omkring 3,820.

Å poströrelsen uppstod under år 1927 ett överskott å 13.6 miljoner kronor.

Telegraf-
verket.

Rikskabeln Uppsala—Gävle har fullbordats.

Två nya helautomatiska telefonstationer hava tagits i bruk, den ena i Stockholm och den andra i Göteborg.

En första telefonkabel mellan Sverige och Finland över Åland har utlagts under juli månad år 1928.

Antalet telefonapparater har under år 1928 ökat från 453,500 till 471,000 eller med 17,500.

Telefontrafik har under år 1928 öppnats med Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Ungern, Canada, Cuba, Mexico och Nordamerikas Förenta Stater.

Nedsättning i vissa av telegrafstyrelsen bestämda telefntaxor har under år 1928 beslutats.

Antalet självständiga telegrafstationer har under år 1928 minskats från 143 till 139.

Antalet radiolicenser har under år 1928 ökat från 328,000 till 380,000.

Telegrafverket har deltagit i utställningar i Jönköping, Sundsvall och Örebro samt i den internationella pressutställningen i Köln.

Sverige har varit representerat i följande internationella telegraf- och telefonkonferenser, nämligen: internationella rådgivande kommitténs för långdistanstelefonering sammanträde i Paris den 11—den 18 juni 1928, internationella telegrafkonferensen i Brüssel den 10—den 22 september 1928 samt internationella kongressen för behandling av vissa rättsliga spörsmål, vilken sammanträtt i Rom den 1—den 6 oktober 1928.

Statens
järnvägar.

Å Inlandsbanan, södra distriktet, hava arbeten å delen Storuman—Blattnicksele helt färdigstälts. Å delen Blattnicksele—Sorsele hava terrasserings- och stenarbetena i stort sett fullbordats och permanent huvudspår utlagts på en sträcka av 8 kilometers längd. Bandelen Storuman—Blattnicksele har öppnats för allmän trafik.

Å Inlandsbanan, norra distriktet, hava en del kompletteringsarbeten utförts.

Å statsbanan Hällnäs—Stensele hava terrasserings- och trumläggingsarbetena fullbordats å sträckan Gunnarn—Nydala och fortsatts å sträckan Nydala—Stensele. Bron över Umeälven vid Åskilje har fullbordats. Stenarbetena för broarna över Barseleavan, Nyholmssundet och Kvarnbäcken hava utförts.

Å statsbanan Jörn—Gubblijäure hava å delen Jörn—Arvidsjaur samtliga arbeten fullbordats och bandelen öppnats för allmän trafik.

Å Inlandsbanan, mellersta distriktet, hava vidtagits

vissa förberedande åtgärder för arbetenas igångsättande å sträckan Sorsele—Arvidsjaur.

Terrasserings- och bergsprängningsarbetena för västra stambanans ingångslinje över Hammarbyleden hava slutförts. Spårlägnings- och ballasteringsarbetena för den nya ingångslinjen hava fortgått. De pneumatiska grundlägningsarbetena för Årstabron hava fullbordats, varjämte landfästen, pelarstöd och valvbågar m. m. av betong i huvudsak färdigställt. Isoleringsarbetena av betongöverbyggnaden hava påbörjats och delvis fullbordats. Montageställningarna till stora bågspannet hava fullbordats, varjämte montaget av bågspannets järnkonstruktioner påbörjats. Tillverkningen av järnkonstruktioner och manöveranordningar till lyftspannet har igångsatts.

Den nya verkstadsanläggningen vid Göteborg har i huvudsak fullbordats.

Vid Göteborgs bangårdsombyggnader hava utförts följande arbeten: Hamnrangerbangården med förbindelse-spår har fullbordats och tagits i bruk. För Väst kustbanans nya ingångs linje hava grundförstärkningar under bankar, bankfyllnader och tryckbankar utförts. För norra delen av viadukten hava fundamenteringar av betong fullbordats, varjämte järnöverbyggnaden inlagts och permanent spår utlagts. För den södra delen av viadukten hava grundförstärknings-, grundgrävning- och betonggjutningsarbetena påbörjats. Å person-, drifts- och ilgodsbangårdarna hava likaledes arbetena med spårömläggningar, ballasteringar och plattformsanordningar påbörjats. I stationshuset hava omändringsarbetena pågått. Grundlägningsarbetena för nya expediti onsbyggnaden hava igångsatts.

Inom Trollhätte kraftverks område, där kraftleveransen till Göteborgs stad hittills fullgjorts vid 6,000 volt, skall enligt nu träffad överenskommelse en del av kraften levereras vid 50,000 volt till en av Göteborgs stad själv utförd transformatorstation å Hisingen nära stadens centrum. Elektrifieringen av Norra Bohuslän, som omhänderhaves av Aktiebolaget Skandinaviska Elektricitetsverk, har i stort sett genomförts under året.

Statens
vattenfalls-
verk.

Vid kraftstationsanläggningen vid Lilla Edet hava de under 1927 påbörjade muddrings- och undervattenssprängningarna ovanför kraftstationen slutförts.

För Vänerens reglering hava uti det vid vattendomstolen anhängiga målet syner och undersökningar fortsatt, i den mån detta varit möjligt på grund av under förra delen av året rådande höga vattenstånd. Därjämte har skriftväxling mellan parterna fortgått huvudsakligen rörande beräkandet av vattenstånden i Väner och grunderna för bestämmande av ersättningar för skador genom regleringen. Kommerskollegium har avgivit utlåtande angående företagens ställning till industriens och sjöfartens intressen samt fiskeriintendenten T. Freidenfelt rörande dess inverkan å fisket.

Sedan 1928 års riksdag beviljat anslag till anordningar för veckoreglering av Göta älv, har vattenfallsstyrelsen hos vattendomstolen anhållit om tillstånd till denna veckoreglering.

Vid Älvkarleby kraftverk hava primärledningarna Enköping—Västerås, Strängnäs—Södertälje samt Storvik—Stjärnsund förstärkts. Arbetet har igångsatts med ombyggnad av två turbiner i Älvkarleby kraftstation för ernående av högre verkningsgrad och en något ökad maximieffekt.

Vid Västerås kraftverk har den andra av de år 1926 beslutade nya ångpannorna blivit färdig och visat samma höga effektivitet som den första. Den nya pannan är avsedd för kolpulvereldning. Den av 1928 års riksdag beslutade nya ångturbingeneratoren torde komma att levereras av Asea-Stal och få en kapacitet av normalt 35,000, maximalt 45,000 kilowatt.

Vid Porjus kraftverk har arbetet påbörjats på kraftledningen från Porjus till Boden. Vid årsskiftet voro stolparna resta å c:a 40 km. av den c:a 170 km. långa linjen, som i sin helhet beräknas bli färdig mot slutet av år 1929, då den kommer att lämna kraft bl. a. till Kalixindustrien. Det sjunde turbinaggregatet har i det närmaste färdigställt.

Tjänstelokaler för vattenfallsstyrelsen och Älvkarleby kraftverks kontor i Stockholm hava iordningställt i en del av de statens vattenfallsverk tillhörande fastigheterna i kvarteret Björnen i Stockholm.

Väg- och
vattenbyggnadsstyrelsen.

Bland de med statsmedel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hava under år 1928 såsom fullbordade av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänts 85 företag, som erhållit bidrag från anslaget till anläggning och förbättring av vägar m. m., 12 med bidrag från anslaget till anläggning av enklare vägar, 21 med bidrag från anslaget till understödjande av brobyggnader m. m., 12 med bidrag från anslaget till bekämpande av arbetslösheten och 453 med bidrag från anslaget till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar och broar.

Under år 1928 har Kungl. Maj:t icke beviljat koncession på någon ny järnväg, men däremot på följande spårvägar med 1,435 meters spårvidd:

	Längd km.
Uppsala—Mälaren	7,3
Gävle—Bomhus (Nygårdarne)	3,8

Summa 11,1.

Under året har ej koncession sökts på någon ny järnväg.

Koncessionen har förverkats för järnvägen Uppsala-Kerstinbo. Kungl. Maj:t har under året avslagit ansökning om koncession på järnväg Tranås—Österbymo.

Koncessionsansökningarna hava återkallats för järnvägarna Arvika—Fredros och Sunne—Kymmen.

Under år 1928 har arbetet igångsatts på järnvägen Ulricehamn—Jönköping. I övrigt är vid årets utgång icke någon ny enskild järnvägsbyggnad under arbete.

För följande nya järnvägar, spårvägar och bandelar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under år 1928 meddelat trafiktillstånd, nämligen:

Billingsfors—Arvika (Gilsrud) med bibana Järnskog (Beted)—Skillingsfors, Åmål—Årjämg med bibana Hallanda—Kättilsbyn, delen Altorp—Lahäll

av Djursholmsbanan, Uppsala—Mälaren (Graneberg), spårväg, och förlängning inom Sundbyberg av spårvägen Haga södra grindar — Sundbyberg.

Härförutom har den såsom enskild bana anlagda Limesforsen—Särna järnväg med en längd av 99,2 km. fullbordats och samtidigt övergått till statsbanenätet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under året utfärdat avsyningsbetyg för järnvägarne Billingsfors—Arvika med bibana Järnskog (Beted)—Skillingsfors och Strömma—Harmånger (Edsäter).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under år 1928 medgivit ökning av tåghastigheten på följande järnvägar:

Sölvesborg—Olovström—Älmhult, Jönköping—Vaggeryd, Varberg—Borås, Borås—Herrljunga, delarna Njurunda—Hudiksvall och Iggesund—Söderhamn av Ostkustbanan, Kalmar—Torsås och Norra Hälsinglands järnväg.

Under år 1928 hava följande fusioner ägt rum: Hälsingborg—Hässleholm har arrenderat Ängelholm—Klippan, Borgholm—Böda och Södra Ölands järnvägar hava sammanslagits, Slite—Roma, Klintehamn—Roma och Klintehamn—Hablingbo hava bildat gemensam trafikförvaltning och Norsholm—Västervik—Hultsfred har köpt Vimmerby—Spångenäs.

Följande statens fiskehamnsbyggnader hava under året fullbordats, nämligen: Herrevik i Gotlands län, Hölick i Gävleborgs län, Baskemölla i Kristianstads län samt Våtnäs i Gävleborgs län, och följande påbörjats, nämligen: Bergö i Gävleborgs län och Marviksgrunnan i Västernorrlands län.

Följande statsunderstödda fiskehamnsbyggnader hava under året fullbordats, nämligen: Vik i Kristianstads län, Bäckviken å ön Ven, Skanör samt Domsten, alla i Malmöhus län, och följande påbörjats, nämligen: Ramsjö, Vitemölla och Skillinge i Kristianstads län samt Torsö i Blekinge län.

Följande handelshamnar och farleder hava under året slutförts, nämligen: Färjestadens hamn, Kalmar län, upprensning av inseglingstrännan och hamnbassängen, samt Vadstena hamn, Östergötlands län, förstärkning av vågbrytaren och en mindre kajbyggnad, och hava följande påbörjats, nämligen: Mörbylånga hamn, Kalmar län, ombyggnad av östra kajen, Figeholms hamn, Kalmar län, uppuddring av inseglingstrännan och hamnbassängen, Svartsundstrännan, Gävleborgs län, upprensning av farleden, samt farleden till Törefors sågverk och Töre hamn.

Under år 1928 hava av de större byggnadsarbeten, som handhavas av byggnadsstyrelsen, fullbordats nya post- och telegrafhusbyggnader i Limhamn och Alingsås, ombyggnad av centralposthuset i Stockholm, ny posthusbyggnad i Ludvika, lantmäterikontor i Härnösand, ombyggnad- och modernisering av Rosenhaneska huset i Stockholm, ombyggnadsarbeten i kvarteret Rosenbad därstädes, anordnande av värmeledning inom Halmstads slott samt ändringsarbeten inom länsresidenset i Kalmar, Uppsala slott och landsstatshuset i Mariestad.

Byggnadsstyrelsen.

Bland påbörjade arbeten märkas ombyggnad av den s. k. gymnasiebyggnaden i Karlstad, nya telegrafbyggnader inom kvarteren Pelarbacken större och Adlern mindre i Stockholm, nya posthusbyggnader i Umeå, Borås och i kvarteret Resedan i Stockholm, om- och tillbyggnad inom veterinärhögskolan, ny biblioteksbyggnad vid tekniska högskolan, nytt lantmäterikontor i Falun, ombyggnad av f. d. trängkasernetablissemmenten i Sala och Örebro och av kasernetablissemmentet i Vänersborg för sinnessjukvård, ombyggnad och modernisering av gamla kungshuset i Stockholm, förstärkning av grunden under f. d. arvfurstens palats, ändrings- och inredningsarbeten inom Gävle slott samt tillbyggnad till småskoleseminariet i Hagaström. Under året hava dessutom pågått bland tidigare påbörjade arbeten restaureringar av Stockholms, Malmöhus, Kalmar och Läckö slott, Bohus fästningsruin och Nyköpings slottsruin.

Bland större utredningsarbeten, som under året pågått inom styrelsen, märkas utredningar rörande nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli och en ämbetsbyggnad i kvarteret Grönlandet södra.

Finansdepartementet.

Kungl. Maj:t har under år 1928 meddelat förlängd oktroj intill utgången av år 1938 för aktiebolaget Bohusbanken och aktiebolaget Borås bank samt intill utgången av år 1939 för aktiebolaget Jordbrukarbanken och aktiebolaget Luleå folkbank.

Antalet i verksamhet varande banker, vilket vid 1927 års utgång utgjorde 29, uppgick vid slutet av år 1928 till 30, efter det aktiebolaget Diskontobanken under året börjat sin rörelse.

Ecklesiastikdepartementet.

Livrustkammaren har under året firat sitt 300-årsjubileum.

Tillbyggnaden av kungl. biblioteket har under året invigts och tagits i bruk.

I enlighet med 1910 års lagstiftning angående reglering av prästerskapets avlöning hava under år 1928 nya lönerregleringar fastställts för prästerskapet i 10 pastorat.

Jordbruksdepartementet.

Vid internationella lantbruksinstitutets i Rom den 10 oktober 1928 sammanträdande generalförsamling representerades Sverige av två delegerade och en expert.

Vidare har Sverige under år 1928 genom utsedda delegerade representerats vid det internationella rådets för hydrografisk-biologiska undersökningar

sammanträde i Köpenhamn, det internationella frysinstitutets i Paris femte internationella kongress i Rom, den fjärde internationella entomologkongressen i Amerikas förenta stater, en internationell mejerikongress i Storbritannien, en internationell frökongress i Rom samt vid förhandlingar med Tyskland m. fl. stater angående fredning av fisket i södra delen av Östersjön, med Finland m. fl. stater angående åtgärder till förhindrande av kräftpestens spridning och med Danmark rörande åtgärder till skydd för flyttande jaktbara fåglar.

Exporten av de viktigare lantbruksprodukterna har hållit sig på ungefär samma höjd som under nästföregående år.

Lantbruksstyrelsen.

För ernående av större planmässighet i exporten av smör och ägg samt för tillgodoseende av de höjda kvalitetsfordringarna på dessa varor hava sammanträden hållits med härav intresserade parter.

Bestämmelserna om sammanslagning av de båda nötkreatursraserna röd-brokelig svensk och svensk ayrshire till svensk röd och vit boskap hava vid början av år 1928 trätt i tillämpning. För dryftande av vissa med nötboskapspremierings- och stambokföringsarbetet sammanhängande frågor har under året ett möte hållits med ordförandena i rikets nötboskapspremieringsnämnder. Efter avslutad tävling för utseende av avelscentra inom såväl svensk röd och vit som svensk fjällboskap hava dylika centra blivit utsedda av Kungl. Maj:t.

Under året har för första gången fördelning av anslag verkställt enligt de nya bestämmelserna angående statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk.

Det svenska fisket i Nordsjön och vid Skottlands västkust i förening med fångsternas försäljning i brittiska hamnar har under året ytterligare utvecklats.

Trots de besvärligheter, som den isländska lagstiftningen bereder utländska fiskare, hava åtskilliga svenska fartyg idkat sillfiske utanför Islands kust.

Under år 1928 har inköp av mark för bildande av nya eller utvidgande av förut befintliga kronoparker avslutats beträffande 3,732.58 hektar för en köpeskilling av 361,300 kronor. Utbyte av mark har ägt rum i mindre omfattning. Inlösen av 53.76 hektar ströängar har ägt rum för sammanlagt 3,165 kronor, varjämte 3.85 hektar ströängar överlämnats till kronan såsom gåva.

Domänstyrelsen.

Köpebud hava antagits å dels 33 i sin helhet eller till viss del försålda utarrenderade kronoegendomar, för vilka, med ett sammanlagt taxeringsvärde av 1,254,800 kronor, försäljningsbeloppen uppgå till 1,174,433 kronor, dels 10 lägenheter och områden från sålda eller till försäljning avsedda egendomar, för vilka försäljningsbeloppen uppgå till 24,419 kronor, samt dels ett område av kronoegendom under annan myndighets förvaltning, för vilket försäljningsbeloppet uppgår till 100,000 kronor. Därjämte hava från utarrenderade kronoegendomar och kronoparker 46 mindre områden avyttrats mot av Kungl. Maj:t godkända köpe- eller löseskillingar till ett sammanlagt belopp av 153,122 kronor.

Vidare hava genom vederbörande länsstyrelser försäljningar ägt rum av en del kronoegendomar av nämnda slag samt från sådana och från kronoparker försålt lägenheter enligt författningen om egnahemslägenheters upplåtande.

Genom beslut den 11 maj 1928 har från och med den 1 oktober Hammarsebo skolväsende uppgått i och bildat Hammarsebo revirdel, varjämte viss reglering skett av Hammarsebo revirdel och Kalmar revir ävensom av Smålands och Södra överjägmästartrikten att träda i kraft från och med ingången av år 1929.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 11 maj 1928 har undervisningen vid Hammarsebo skogsskola tills vidare inställts från den 1 oktober 1928.

Som en följd av de stora lager, som vid 1927 års exceptionellt stora import i Storbritannien m. fl. länder hopade sig därstädes, har trävarumarknaden under år 1928 varit trög. Då, oaktat några veckors allmän arbetsinställelse vid sågverken, produktionen av sågade och hyvlade trävaror under året likväl kvantitativt ej minskats, har avsättning för den totala produktionen vunnits endast genom undan för undan under året gjorda eftergifter i priserna. På grund härav har även efterfrågan å sågtimmer varit något svagare och priserna för detsamma lägre än år 1927. Marknaden för pappersmassa och papper har under året visat en om och obetydlig förbättring. Fabrikerna hava, med undantag för en omkring två månaders allmän arbetsinställelse, gått för full drift. Tillförseln av råvara för massafabrikerna har under året varit riklig. Avsättningsmöjligheterna för träkol hava i likhet med de närmast föregående åren varit tämligen begränsade, dock synes konsumtionen mot slutet av året vara på väg att något ökas som en följd av det för järnbruken något förbättrade läget. Avsättningen av brännved har rönt påverkan av de rådande låga priserna för stenkol. Årets virkesförsäljningar från statskogarna beräknas komma att något understiga 1927 års särdeles gynnsamma resultat.

Arbetet med bränslekommissionens i likvidation avveckling, som övertogs av domänstyrelsen från och med den 1 oktober 1923, har under år 1928 fortgått. Förlikningar hava i ett flertal fall träffats med markägare eller deras ombud. Vissa mål och ärenden äro på domstols eller länsstyrelses prövning beroende. Den 1 december 1928 förefanns ett tillgodohavande av 647,449 kronor, varav i statskontoret inestodo 500,000 kronor. Under året har av i äldre rättegång utdömt belopp inbetalts 9,000 kronor.

I enlighet med gällande författningar rörande upplåtande av skogstorp och odlingslägenheter å kronoparker och kronoöverloppsmarker i de 6 norra länen voro vid 1928 års början upplåtna 685 skogstorp och 1,524 odlingslägenheter. Därjämte voro vid årets början 77 skogstorp och odlingslägenheter vakanta. Under år 1928 har ny upplåtelse skett av 35 odlingslägenheter. 27 odlingslägenheter och skogstorp hava nedlagts.

Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Den 14 augusti 1928 ingick meddelande till centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, att fall av potatiskräfta (*Synchytrium endobioticum*) konstaterats i trakten av Hälsingborg. Sedermera har under efter sommarens och höstens lopp denna växtsjukdom uppdagats på ytterligare ett 40-tal platser inom olika delar av landet. De smittade områdena utgöras till

huvudsaklig del av trädgårdar, kolonilotter och liknande odlingslokaler, där potatis odlas utan längre uppehåll. Den jordareal, som hittills befunnits infekterad av smittämnet, omfattar omkring 30 hektar.

Omedelbart efter det potatiskräftans förekomst i landet konstaterats, hava åtgärder vidtagits för sjukdomens bekämpande. Genom beslut den 6 september 1928 uppdrog Kungl. Maj:t åt centralanstalten att omhändervisa statens verksamhet för potatiskräftans bekämpande, därvid centralanstaltens styrelse skulle hava att inom sig utse en person att under styrelsens överinseende närmast leda och övervaka arbetet.

I anledning av en utav styrelsen gjord framställning har Kungl. Maj:t den 6 september 1928 utfärdat kungörelse (nr 337) med vissa bestämmelser angående åtgärder för bekämpande av potatiskräfta. Ifrågasvarande bestämmelser avse dels att underlätta sjukdomens uppspårande och dels att förebygga sjukdomens spridning från redan smittat område.

Inom det västerbottniska malmområdet hava å Malånäsfältet företagits omfattande elektriska och magnetiska undersökningar samt i anslutning härtill detaljerade geologiska utredningar av påträffade malmindikationer. Flertalet av dessa hava emellertid ej under sommaren kunnat blottas. Både Bjurlidenfältets och Bjurträskfältets areor av användbar malm hava dock genom de utförda arbetena befunnits något större än förut antagits. Inom Vindelgransele—Kristinebergsområdet hava liknande undersökningsarbeten blivit utförda, varvid hittills uppdragats två smärre nya malmfyndigheter (en kopparmalm och en bly-zinkmalm) samt påvisats en ny malm inom det förut utmålslagda Vindelgranselefältet. Även här äro ett flertal malmindikationer ännu icke blottade.

Sveriges
geologiska
undersökning.

Andra malmgeologiska undersökningar hava utförts inom Norbergs bergslag och inom Långbans malmtrakt.

Utredningarna rörande tjälbildningens betydelse för landsvägar och järnvägar har fortsatt genom fältarbeten och laboratorieförsök. Särskild vikt har lagts på utredning av de geologiskt-hydrografiska faktorerna, tjälskjutningens och tjälkottbildningens regionala fördelning, på de olika hjälpåtgärdernas effekt, snöplogningens betydelse för tjäl- och tjällossningsförhållandena samt på samverkan med de enskilda vägdistrikten för utförande av provsträckor.

De meteorologiska iakttagelserna hava ägt rum vid 719 stationer, nämligen av första klass 2, andra klass 44 och tredje klass 673, av vilka 229 även varit temperaturstationer. Vid 23 av dessa senare observerades därjämte lufttryck, vind och molnighet.

Statens me-
teorologisk-
hydrografiska
anstalt.

De färskvattenhydrografiska iakttagelserna hava verkställts vid 572 pegelstationer, därav 39 med registrerande instrument och 23 vattentemperaturstationer. 11 nya stationer hava tillkommit medan 18 upphört. Havspegelarnas antal har varit 15, varav 10 mareografer. 113 inspektioner hava utförts.

83 vattenmängdsmätningar och 23 flygelprovningar (därav 20 åt enskilda) hava ägt rum.

Nederbörden har för riket i dess helhet i genomsnitt överstigit den normala med 5 å 10 %.

ogshög-
skolan och
statens skogs-
försöks-
anstalt.

Skogshögskolan har den 15 oktober 1928 högtidlighållit den högre skogsundervisningens 100-åriga tillvaro.

Vid skolan har, utöver den ordinarie undervisningen, under höstterminen 1928 anordnats en särskild kurs i förvaltningskunskap.

Vid statens skogsförsöksanstalts skogsavdelning hava gallringsförsöken fortgått planmässigt. Undersökningen rörande boniteten av olika ståndorter har fortsatts.

Naturvetenskapliga avdelningen har avslutat ett arbete angående betingelserna för skogsväxt på mossar. I övrigt hava igångsatta undersökningar fortsatts.

Vid entomologiska avdelningen har arbetet med studiet av de skadliga skogsinsekternas biologi och bekämpande fortgått efter samma plan som förut, varjämte undersökningar över markfaunan fortsatt vid Simlångsdalens, Siljansfors och Kulbäckslidens försöksparker. Studierna över generationslängden hos ett flertal barkborrar hava nu fortskridit så långt, att en redogörelse för resultaten framlagts i tryck. Undersökningarna över snytbaggens biologi och bekämpande hava slutförts och ett arbete därom föreligger tryckfärdigt.

Vid specialförsöken rörande norrlandsskogarnas föryngring hava revisionsarbeten av olika slag verkstälts. Planmässig bearbetning och publicering av det föreliggande undersökningsmaterialet har fortgått.

Statens lager-
hus och frys-
husstyrelse.

Vid statens centralfryshus i Hallsberg har ej under året drivits någon rörelse.

Vid spannmålslagerhusen i Hallsberg och Tomelilla är driften nedlagd. Vid övriga spannmålslagerhus pågår driften. För arméns räkning lagras fortfarande spannmål i spannmålslagerhuset i Linköping. Spannmålslagerhuset i Eskilstuna har uthyrts till enskild firma på ytterligare ett år.

Statens eгна-
hemsstyrelse.

Jämlikt beslut vid 1928 års riksdag inrättades från och med den 1 juli 1928 statens egnahemsstyrelse med uppgift bland annat att handhåva egnahemsärendenas centrala handläggning.

Från och med den 1 januari 1929 gälla nya allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten. Härigenom hava hushållningssällskapens egnahemsnämnder erhållit ändrad organisation m. m., varjämte nya eller förändrade föreskrifter meddelats angående egnahemslåne- och premielåneverksamheten samt jordanskaffnings- och jordförmedlingsverksamheten.

Handelsdepartementet.

Såsom omförmäls under avdelningen för utrikesdepartementet har Sverige under år 1928 dels träffat ett antal handels- och sjöfartsavtal m. m., dels ock deltagit i vissa handeln berörande diplomatiska konferenser.

Sålunda har mellan Sverige och Turkiet efter förda förhandlingar den 4 februari 1928 undertecknats ett handelsavtal, vilket av riksdagen blivit godkänt.

Mellan Sverige och Columbia har den 9 mars 1928 avslutits ett handelsavtal.

Det mellan Sverige och Finland den 14 december 1927 undertecknade handelsavtalet har, sedan detsamma godkänts av riksdagen, den 16 april 1928 blivit ratificerat.

Med Spanien har ett avtal träffats om vissa tillägg till och ändringar i handelsavtalet mellan Sverige och Spanien den 4 maj 1925.

Med Ungern inledda traktatförhandlingar hava resulterat i undertecknandet den 8 november 1928 av en handels- och sjöfartskonvention, som kommer att föreläggas riksdagen för godkännande.

Förhandlingar om avslutande av handels- och sjöfartsavtal hava jämväl pågått med vissa andra länder, varjämte förberedande åtgärder vidtagits för eventuella förhandlingar om en ny handelstraktat med Frankrike.

Mellan Sverige och de nordiska länderna har överenskommelse träffats angående vissa ändringar i konventionen den 28 januari 1926 rörande fartygs sjövärdighet och utrustning m. m.

Under året hava överenskommelser träffats med Island, Polen och Estland om ömsesidigt erkännande av fartygs mätbrev.

Sverige har under år 1928 låtit sig representera vid varumässan i Milano samt vid internationella lantbruks- och industriutställningen i Riga. För Sveriges deltagande i Barcelonautställningen år 1929 har av Kungl. Maj:t förordnats en särskild bestyrelse.

Under året har Sverige deltagit i diplomatiska konferenser dels i Genève under juli månad angående import- och exportrestriktioner samt under november och december månader angående ekonomisk statistik, dels ock i Paris under november månad angående reglering av utställningsväsendet.

Det åt kommerskollegium givna uppdraget att fullfölja tidigare igångsatt utredningsarbete angående revision av näringsfrihetsförordningen och därmed sammanhängande författningar har under året slutförts, varefter resultatet av utredningen överlämnats till Kungl. Maj:t tillika med förslag till principer för ny lagstiftning på området.

Av riksdagen begärd utredning angående de verkningar på prisbildningen, som den inom jästfabrikationen pågående eller genomförda trustbildningen utövat, har likaledes under året slutförts.

Ju: 1

Kommittéer och sakkunniga.

Justitiedepartementet.*

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

1. *Sakkunniga för fortsatt behandling av frågan om revision av gällande lagstiftning rörande stadsplan och tomtindelning jämte därmed sammanhängande författningar (1926: 14; 1927: 12; 1928: 8).*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 februari 1925 att biträda vid fortsatt behandling av frågan om revision av gällande lagstiftning rörande stadsplan och tomtindelning jämte därmed sammanhängande författningar.

Ehrenborg, M., häradshövding, *ordförande*;
Hasselqvist, N., fastighetsdirektör; samt
Wistrand, W. H., magistratssekreterare.

På grund av bemyndigande den 12 juni 1925 tillkallade av chefen för justitiedepartementet att deltaga i vissa överläggningar med förenämnda sakkunniga.

Lilljekvist, J. F., byggnadsråd;
Stenfors, E., länsarkitekt;
Westholm, S., stadsarkitekt.

Samtliga de genom bemyndigande den 12 juni 1925 tillkallade sakkunniga skulle deltaga i behandlingen av frågan angående den lämpligaste uppdelningen på olika lagar och författningar av de rörande stadsplan, tomtindelning och bebyggande inom städer och stadliksnande samhällen erforderliga bestämmelserna. Därjämte skulle Lilljekvist och Stenfors deltaga i överläggningar rörande frågan angående erforderliga åtgärder till förekommande av olämpligt bebyggande vid begynnande samhällsbildning samt Westholm vid behandling av den del av de sakkunnigas uppdrag, som avser bestämmelser motsvarande sådana, som nu äro upptagna i byggnadsstadgan för rikets städer.

Genom beslut den 12 februari 1926 förordnade Kungl. Maj:t Lilljekvist och Stenfors att deltaga i behandling jämväl av övriga till ifrågakvarande lagstiftningsärende hörande frågor.

Sammanträden, till ett antal av 26, hava under tiden december 1927—februari 1928 hållits med de sakkunniga eller vissa av dem i justitiedepartementets lokaler i Rosenbad.

Efter att hava slutfört sitt uppdrag överlämnade de sakkunniga den 16 mars 1928 till statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 27 februari 1928

* Arbetsredogörelser för år 1928 angående lagberedningen, Dalautredningen samt fastighetsregisterkommissionen äro, för att bringas till riksdagens kännedom, bilagda det till årets statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden.

dagtecknat betänkande med förslag till stadsbyggnadslag och författningar, som därmed hava samband (Statens off. utredn. 1928: 5.) **Ju: 3**

2. *Sakkunniga för processreformens ekonomiska förberedande* (1928: 10).

Kungl. Maj:t bemyndigade den 8 april 1927 chefen för justitiedepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga för att inom departementet med biträde av befattningshavare å departementets lagavdelning verkställa de utredningar för rättegångsreformens förberedande, som departementschefen till dem överlämnade.

Av departementschefen den 29 april 1927 såsom sakkunniga tillkallade:

Widell, L., generalkrigskommissarie, led. av I kamm., *ordförande*;

Cederborg, A., direktör, f. d. rådman, led. av I kamm.;

Anderson, A., i Råstock, riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.

Av departementschefen förordnad att deltaga i ifrågavarande utredningsarbete:

Matz, S., extra ledamot å justitiedepartementets lagavdelning.

Sekreterare:

Lindström, G., e. o. hovrättsnotarie.

De sakkunniga ha den 29 augusti 1928 till chefen för justitiedepartementet avlämnat betänkande angående ordnande av vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid genomförande av den ifrågasatta rättegångsreformen (Statens off. utredn. 1928: 20). Ett särtryck av vissa delar av betänkandet har utgivits under titel »Städerna och rättegångsreformen» (Statens off. utredn. 1928: 21). De sakkunnigas arbete är slutfört.

3. *Sakkunniga för behandling av frågan om tryggande av vissa i enskild tjänst anställda personers rätt till utfäst pension eller liknande förmån* (1928: 11).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 augusti 1927 att inom justitiedepartementet verkställa utredning angående lagstiftning för tryggande av vissa i enskild tjänst anställda personers rätt till utfäst pension eller liknande förmån.

Laurin, P. J. G., överdirektör, *ordförande*; samt

Sandberg, N. E., hovrättsassessor.

Sedan de sakkunniga såsom i föregående års berättelse uppgivits i december 1927 avgivit betänkande med förslag till lag om frivillig tjänstepensionering m. m., hava över nämnda betänkande infordrade yttranden avgivits av vissa myndigheter och korporationer. Dessa yttranden hava överlämnats till de sakkunniga, och hava de sakkunniga med anledning av vad i yttrandena anförts utarbetat nytt förslag i ämnet. För ändamålet hava de sakkunniga sammanträtt under år 1928 till i oktober, med undantag för tider, då ledamoten Sandberg varit upptagen av annat uppdrag. Under dessa tider har arbetet ombesörjts av ordföranden ensam.

De sakkunnigas nya förslag befinner sig under tryckning; och är därmed de sakkunnigas uppdrag fullgjort.

Ju: 4 4. *Sakkunniga för förberedande av Sveriges deltagande i konferens för revision av barnkonventionen (1928: 12).*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 september 1927 att inom justitiedepartementet verkställa den förberedande utredning, vilken erfordrades för Sveriges deltagande i den internationella konferens, som utsatts att hållas i Rom våren 1928 för revision av konventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (barnkonventionen).

Marks von Würtemberg, E., friherre, president, *ordförande*;

Himmelstrand, Hj., hovrättsråd;

Lidforss, E., advokat.

De sakkunniga hava under tiden till och med april 1928 hållit 60 sammanträden.

I enlighet med Kungl. Maj:ts föreskrift hava de sakkunniga vid ett antal sammanträden överlagt med representanter för de olika intressen, som beröras av lagstiftningen angående litterär och konstnärlig äganderätt.

Sedan de sakkunniga under december månad 1927 till chefen för justitiedepartementet avlämnat preliminärt utlåtande av konfidentiell natur rörande Sveriges ställning till de frågor, som skulle behandlas vid nämnda konferens, hava under februari månad 1928 överläggningar här i Stockholm hållits med vissa för deltagande i konferensen utsedda delegerade från Danmark, Finland och Norge. Därefter har föredragning ägt rum inför chefen för justitiedepartementet och andra medlemmar av regeringen, varmed de sakkunnigas arbete slutförts.

Vid konferensen, som hållits under maj och juni månader 1928, hava presidenten Marks von Würtemberg och advokaten Lidforss varit Sveriges delegerade.

5. *Sakkunniga för behandling av vissa grundlagsfrågor m. m. (1928: 13).*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 och 23 september 1927 att i egenskap av sakkunniga inom departementet deltaga i beredningen av vissa grundlags- och vallagstiftningsfrågor, bland annat angående allmänna handlingars offentlighet och utrikesärendens behandling.

Bergström, D., f. d. envoyé, led. av I kamm.; samt

von Ehrenheim, P. H., hovrättsassessor.

Under tiden till den 10 januari 1928 hava de sakkunniga sammanträtt i första kammarens sekreterarrum i riksdagshuset. Därefter hava de sakkunniga icke disponerat särskild lokal. De sakkunniga hava sammanträtt så ofta arbetet det fordrat. Mellan sammanträdena hava de sakkunniga arbetat var för sig.

Förslag till ändrade bestämmelser rörande rätten att börja krig och sluta fred, formerna för utrikesnämndens verksamhet samt allmänna handlingars offentlighet hava utarbetats.

De sakkunniga hava avslutat sitt arbete med utgången av februari 1928.

6. *Automobilförsäkringssakkunniga* (1928: 15).

Ju: 8

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 oktober 1927 att verkställa utredning, huruvida och i vilken utsträckning skyldighet må kunna stadgas för ägare av motorfordon att taga och upprätthålla försäkring för dem åliggande ansvarighet för skada i följd av motortrafik, ävensom angående de former, under vilka dylik försäkringsverksamhet bör bedrivas, samt avgiva de förslag till vilka utredningen kunde föranleda.

Herlitz, K., v. häradshövding, *ordförande*;

Hemberg, W., t. f. revisionssekreterare; samt

Ågren, J., försäkringsdirektör.

Sammanträde har i allmänhet hållits varje söckendag. De sakkunniga hava den 23 februari 1928 avlämnat betänkande (intaget i prop. 1928: 201).

Deras uppdrag är därmed slutfört.

7. *Sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande ändring i gällande flottningsslagsstiftning* (1928: 16).

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 november 1927 att biträda inom justitiedepartementet vid utredning av vissa frågor rörande ändring i gällande flottningsslagsstiftning och därmed sammanhängande ämnen.

Frändén, A. O., lantbrukare, led. av I kamm.;

Holmner, F. E., i Gunnarn, landstingsman;

Johansson, C. O., i Sollefteå, kamrerare, led. av II kamm.;

Löf, A., i Falun, direktör; samt

Sandberg, N. E., hovrättsassessor.

De sakkunniga hava sammanträtt den 8—15 mars, 16—21 april och 11—16 juni 1928, i övrigt har arbete för de sakkunniga under månaderna februari—juni 1928 utförts av ledamoten Sandberg.

I till de sakkunniga hänskjutna frågor

1) riksdagens skrivelse den 24 april 1925, nr 136, i anledning av väckta motioner om ändring i bestämmelserna rörande rösträtt å flottningsstämma;

2) framställning från svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet angående laglig reglering av tunningsföreningarnas verksamhet;

3) riksdagens skrivelse den 15 mars 1927, nr 76, i anledning av väckt motion om lagstiftningsåtgärder för beredande av ökad möjlighet att tillvarataga det i de allmänna flottlederna sjunkna virket;

hava de sakkunniga avgivit yttranden, i förstnämnda båda frågor den 21 april och i sistnämnda fråga den 30 juni 1928, och är de sakkunnigas arbete härmed slutfört.

8. *Sakkunniga för beredning av vissa vallagstiftningsfrågor* (1928: 17).

Förordnade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1927 att biträda inom departementet vid beredning av vissa vallagstiftningsfrågor.

Bergström, D., f. d. envoyé, led. av I kamm., *ordförande*;

Ju: 8 Andersson, G. H., i Rasjön, lantbrukare, led. av II kamm.; samt Hagström, B., t. f. fiskal i Svea hovrätt.

De sakkunnigas sammanträden hava hållits å olika lokaler i riksdagshuset. Sammanträden hava hållits så ofta arbetets gång det påfordrat.

De sakkunniga hava avgivit betänkande *dels* den 14 februari 1928 med förslag i syfte att vid val till riksdagens andra kammare tillförsäkra de olika partierna mandat i förhållande till deras sammanlagda rösttal i riket, *dels* ock den 30 juni 1928 med förslag i syfte att underlätta deltagandet i allmänna val. I det förra betänkandet ingick förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer i riksdagsordningen och vallagen.

De sakkunniga hava avslutat sitt arbete med utgången av juni månad 1928.

9. Bostadsföreningssakkunniga.

Av chefen för justitiedepartementet anmodad att verkställa utredning angående frågan om lagstiftning rörande bostadsföreningar.

Siljeström, G., revisionssekreterare, ledamot å justitiedepartementets lagavdelning.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1927 av departementschefen den 13 januari 1928 tillkallade att i egenskap av sakkunniga inom departementet delta i överläggning rörande nämnda fråga.

Björklund, G., redaktör;

Hage, E. A., förste järnvägsbokhållare, led. av II kamm.;

Järte, O., byråchef, led. av II kamm.;

Meurk, A., bankkamrerare; samt

Wallander, S., arkitekt.

Av Kungl. Maj:t den 18 maj 1928 förordnad att i den utsträckning de sakkunniga funne nödigt biträda dem med tillhandagående av erforderliga upplysningar.

Heyman, H. I., adjungerad ledamot hos socialstyrelsen.

Sammanträden hava hållits under månaderna januari—juni, varefter de sakkunniga den 2 juli 1928 avlämnat »Utlåtande jämte utkast till lag med särskilda bestämmelser om vissa bostadsföreningar». (Statens off. utredn. 1928: 16.)

De sakkunnigas uppdrag är därmed slutfört.

10. Sakkunniga för utredning av fråga om järnvägs hägnadsskyldighet m. m.

Förordnad genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 augusti 1927 att från och med den 20 i samma månad tillsvidare biträda inom justitiedepartementet vid lagstiftning angående stängselskyldighet.

Sjöfors, T. W. G., revisionssekreterare.

På grund av bemyndigande den 27 januari 1928 tillkallade chefen för justitiedepartementet den 8 februari 1928:

Tjällgren, O. L., led. av I kamm.;

Magnusson, E. O., i Tumhult, led. av II kamm.;

Johansson, C. J., i Uppmälby, led. av II kamm.;

Andersson, G. H., i Rasjön, led. av II kamm.;

att i egenskap av sakkunniga inom justitiedepartementet deltaga i överläggningar angående de lagstiftningsåtgärder, vilka kunde ifrågakomma i anledning av riksdagens i skrivelse den 21 maj 1926, nr 251, gjorda framställning om verkställande av utredning, huruvida gällande regler rörande järnvägs hägnadsskyldighet och plikt att gälda skadestånd för vid järnvägsdriften skadade kreatur borde jämkas i närboende jordägares intresse, samt framläggande av de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

De sakkunniga hava vid fyra sammanträden under februari månad 1928 genomgått och granskat ett av Sjöfors utarbetat förslag till lag om ändrad lydelse av 6 och 11 §§ i lagen den 12 mars 1886 (nr 7) angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift. I denna granskning har enligt anmodan av chefen för justitiedepartementet jämväl deltagit extra byråchefen i kommunikationsdepartementet, numera landshövdingen A. B. Gärde. Berörda förslag har genom proposition nr 192 förelagts 1928 års riksdag.

De sakkunnigas uppdrag är därmed slutfört.

11. *Sakkunniga för utredning av fråga om ny lagstiftning angående stängselskyldighet.*

Förordnad genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 augusti 1927 att från och med den 20 i samma månad tillsvidare biträda inom justitiedepartementet vid lagstiftning angående stängselskyldighet.

Sjöfors, T. W. G., hovrättsråd.

På grund av bemyndigande den 23 mars 1928 har chefen för justitiedepartementet den 27 i samma månad tillkallat:

Tjällgren, O. L., led. av I kamm.;

Magnusson, E. O., i Tumhult, led. av II kamm.;

Johansson, C. J., i Uppmälby, led. av II kamm.;

Andersson, G. H., i Rasjön, led. av II kamm.;

Lothigius, W., länsjägmästare;

att jämte Sjöfors i egenskap av sakkunniga inom justitiedepartementet deltaga i överläggningar angående lagstiftning om stängselskyldigheten.

De sakkunniga, som hållit sammanträden i Stockholm under tiden 12 april—3 oktober 1928, hava sistnämnda dag avlämnat betänkande med förslag till lag om ägofred (Statens off. utredn. 1928: 24).

De sakkunnigas uppdrag är därmed slutfört.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

12. *Sakkunnig för revision av strafflagen (1925: 4; 1926: 7; 1927: 8; 1928: 5).*

Tillkallad genom Kungl. Maj:ts beslut den 19 februari 1909.

Thyrén, J. C. W., professor emeritus.

Ju: 12 Den sakkunnige har i mars 1928 avlämnat betänkande (Ämbetsbrotten. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. VII) och är för närvarande sysselsatt med utarbetande av lagutkast rörande brott mot statens judiciella funktion, varom betänkande torde kunna avlämnas omkring slutet av år 1929.

13. *Sakkunnig för biträde vid behandlingen av frågor rörande deltagande från svensk sida uti internationella förhandlingar om gemensamma rättsregler på sjörettens och den internationella privaträttens område (1926: 8; 1927: 9; 1928: 6).*

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 november 1923, den 9 januari 1925 och den 15 november 1928.

Bagge, A., häradshövding.

Den sakkunnige har deltagit i International Law Associations konferens i Warschau i augusti 1928 vid behandlingen av bl. a. frågor rörande internationellt privaträttsliga regler i fråga om köpeavtalet.

14. *Sakkunniga för utredning av vissa frågor på strafflagstiftningens område (1925: 9; 1926: 10; 1927: 10; 1928: 7).*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 november 1924 för att avgiva yttrande och förslag i sådana lagstiftningsfrågor inom strafflagstiftningens område, vilka Kungl. Maj:t genom särskilda beslut överlämnat till de sakkunnigas behandling.

Sammansättning:

Thyrén, J. C. W., professor emeritus, *ordförande*;

Linder, F. W., borgmästare, led. av I kamm.;

Pettersson, J., i Södertälje, borgmästare.

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 juli 1926:

Åkerman, A. E., häradshövding, led. av I kamm.

De sakkunniga hava under år 1928 ej hållit några sammanträden.

15. *Sakkunnig för verkställande av utredning i fråga om bestämmelser rörande utländsk civildoms rättskraft och exigibilitet i Sverige (1927: 15; 1928: 9).*

Förordnad på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 23 september 1926 att inom justitiedepartementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om bestämmelser rörande utländsk civildoms rättskraft och exigibilitet i Sverige: Marks von Würtemberg, E., friherre, president.

Den sakkunnige har under 1928 varit sysselsatt med utarbetande av utlåtande i ämnet.

Med hänsyn till tillämnade förhandlingar med delegerade för Danmark och Norge har arbetet ej kunnat avslutas. Dessa förhandlingar torde upptagas i början av 1929. På deras fortgång beror tiden för arbetets avslutande, som emellertid sannolikt är att motse under förra halvåret.

16. *Sakkunniga angående lagstiftning om avtal och värdehandlingar, som föränledas av lagerhusrörelse (upplagsbevis-sakkunniga) (1928: 14).* **Ju: 16**

Tillkallad genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 oktober 1927 att såsom sakkunnig inom departementet verkställa utredning angående lagstiftning om upplagsbevis eller lagerbevis, representerande själva varan (warrants): Wikander, H., jur. d:r, hovrättsråd.

Denne sakkunnige — vid vars tillkallande Kungl. Maj:t bestämde, att förordnandet icke skulle utgöra hinder för honom att inom departementet utföra det arbete, som erfordrades för avslutande av honom tidigare meddelat uppdrag att inom departementet biträda vid handläggningen av vissa sjölagstiftningsfrågor — har under större delen av år 1928 varit sysselsatt med utförande av förberedande arbeten i ämnet, däribland utarbetande av ett antal promemorior och av ett preliminärt utkast till lagtext.

Enär i det uttalande, som efter konferens den 8—13 november 1909 avgavs av delegerade för Danmarks, Norges och Sveriges regeringar, såsom ämne för en överensstämmande lagstiftning upptogs, bland annat, »*avtal och värdehandlingar, som föränledas av lagerhusrörelse*», lät Kungl. Maj:t till de danska, finska och norska regeringarna ställa förfrågan, huruvida å deras sida funnes benägenhet till samarbete för upprättande av förslag till lagstiftning i ämnet. De danska och finska regeringarna förklarade sig därefter benägna att delta i sådant samarbete, under det att däremot den norska regeringen ställde sig avböjande. Sedan till delegerade utsetts, för den danska regeringen prof. C. Torp och för den finska prof. L. Cederberg, hölls en konferens i Stockholm den 12—15 maj 1928, i vilken jämte nämnda delegerade Wikander deltog. Vid konferensen uppdrogos riktlinjerna för lagstiftningsarbetet, varvid det visade sig dels nödigt att till behandling upptaga jämväl vissa med läran om skuldebrev gemensamma spörsmål, dels ock önskvärt att representeranter för näringslivet och andra på handels område sakkunniga personer deltog i utredningen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 januari 1925 tillkallades den 24 september 1928 som representeranter för näringslivet:

Broman, J. W., f. d. lagerhusdirektör; och
Rooth, I., bankdirektör.

Efter det Rooth anmält förhinder att, i varje fall i full utsträckning, under den närmaste tiden delta i arbetet, tillkallades den 6 oktober 1928 att vid förhinder för Rooth under sagda tid delta i utredningsarbetet ävensom att i övrigt under arbetets fortgång biträda de sakkunniga med upplysningar i den utsträckning, de funne erforderligt:

Wallberg, F., bankkamrer.

Wikander har förordnats att från och med den 8 oktober 1928 i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Skandinavisk konferens hölls därefter i Stockholm från och med den 8 oktober till och med den 1 november 1928, i vilken deltog förutom ovannämnda

Ju: 16 personer jämväl grosserern Ernst Meyer från Danmark och warrantmagasinsdirektören A. Sulin från Finland.

Under konferensen — vid vilken t. f. hovrättsfiskalen T. Bergquist tjänstgjorde som sekreterare — utarbetades för de tre länderna med varandra i det väsentliga överensstämmande utkast till »lag om upplagsbevis och upplagspantbevis».

Sedan till dessa utkast utarbetats förklarande anmärkningar för att belysa lagtextens innebörd, är det kommittéernas avsikt att söka, innan de i utkastet berörda ämnena slutbehandlas av kommittéerna, erhålla yttranden över utkastet från de sammanslutningar och enskilda, som närmast beröras av den ifrågasatta lagstiftningen.

Uppdraget beräknas av de nordiska upplagsbevislagstiftningskommittéerna bliva slutfört under hösten 1929.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 anbefallt de sakkunniga att verka för arbetets fullbordande före den 1 oktober 1929.

17. Ägogränssakkunniga.

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 februari 1928 att i egenskap av sakkunniga inom departementet biträda med utarbetande av förslag till lagstiftning rörande ägogränser och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

Hamrin, J., byråchef, *ordförande*;
von Ehrenheim, P., hovrättsassessor.

Till sekreterare hos de sakkunniga har från och med den 17 september 1928 varit förordnad e. o. notarien i Svea hovrätt H. Bennich. Detta förordnande upphörde med utgången av år 1928.

Enligt departementschefens uttalande till statsrådsprotokollet vid beslutets fattande om tillkallande av sakkunniga består deras uppgift i utredning och utarbetande av förslag angående dels de ersättningar emellan rågrannar, som kunna bli en följd av gränsreglering, dels frågan om gränsrevisioner inom helt skifteslag eller del av sådant, och skall jämlikt samma protokoll i sammanhang härmed upptagas frågan om lagstiftning rörande ägogränser i allmänhet.

Åt de sakkunniga eller viss av dem har vidare överlämnats tvenne framställningar av lantmäteristyrelsen angående förenklat kallelseförfarande i vissa fall vid jorddelningsförrättningar och angående behov av särskilda bestämmelser för vissa delar av Kopparbergs län i fråga om behandling av rågångsfrågor vid laga skiften. Slutligen har åt de sakkunniga uppdragits att behandla av riksdagen väckt fråga om ökade möjligheter för utbrytning av servitut.

Byråchefen Hamrin började arbetet den 10 april och assessor von Ehrenheim den 12 juni 1928. Båda hava därefter varit oavbrutet sysselsatta därmed.

Den 26 november 1928 har avgivits förslag rörande frågan om förenklat kallelseförfarande i vissa fall vid jorddelningsförrättningar.

De förberedande arbetena rörande samtliga gränsfrågor beräknas vara avslutade vid utgången av januari månad 1929. Ju: 18

Sedan den 1 juli 1928 hava åt de sakkunniga anvisats lokal i Auditorium, Vasagatan 23—25, tel. 11761.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunnigas arbete skall vara slutfört före den 1 juni 1929.

18. *Sakkunniga för revision av lagstiftningen om litterära och konstnärliga verk.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 september 1928 att — närmast med anledning av vad som förekommit vid den i Rom under år 1928 hållna konferensen för revision av bernkonventionen — inom justitiedepartementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om revision av 1919 års lagstiftning angående rätten till litterära och konstnärliga verk.

Marks von Württemberg, E., friherre, president, *ordförande*;
Himmelstrand, Hj., hovrättsråd.

Utsedda att i egenskap av representanter för skilda intressen, som beröras av ifrågavarande lagrevision, biträda de sakkunniga: beträffande rätten till litterära verk ordföranden i Sveriges Författareförening skriftställaren Ernst Didring, beträffande rätten till musikaliska verk ordföranden i Föreningen Svenska tonsättare tillförordnade byråingenjören Kurt Atterberg, beträffande rätten till såväl litterära som musikaliska verk advokaten Erik Lidforss och advokaten Ulf von Konow, beträffande rätten till konstnärliga verk preses i akademien för de fria konsterna f. d. byggnadsrådet Isak Gustaf Clason och professorn vid konsthögskolan Alfred Bergström, för bokförlagsverksamheten bokförläggaren Karl Otto Bonnier, för musikförlagsverksamheten musikhandlanden Emil Carelius, för den periodiska pressen chefredaktören Erik B. Rinman och för radioverksamheten generaldirektören Per Södermark.

De sakkunniga hava den 5 oktober 1928 hållit konstituerande sammanträde.

Enligt de anvisningar, som i samband med de sakkunnigas tillkallande meddelats av dåvarande chefen för justitiedepartementet, skall deras arbete i hudsak påbörjas först under januari 1929. Emellertid hava, jämväl i enlighet med sagda anvisningar, de båda sakkunniga ävensom förutnämnda två representanter för bildande konst under hösten 1928 hållit 8 sammanträden för överläggning rörande frågan om skydd för signering av konstverk. Tillika hava de två sakkunniga förehaft vissa arbeten av förberedande natur.

Sammanträden hava hållits i justitiedepartementets lokaler, Rosenbad 2. (Tel. Norr 348).

U: 1

Utrikesdepartementet.**A. Kommitté, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.**

1. *Sakkunniga för utredning av frågan om ändring av konventionen med Norge den 26 oktober 1905 angående gemensamma sjöar och vattendrag.*

Utsedda genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 oktober 1925.

Gärde, J. N., revisionssekreterare, numera regeringsråd;

Westerlind, A. E., förste byrådirektör.

Sekreterare:

Gyllenswärd, R. H. F., t. f. revisionssekreterare, numera ledamot å justitiedepartementets lagavdelning.

Utredningen har under år 1928 blivit slutförd.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

2. *Sakkunniga för utredning rörande Sveriges representation i Syd- och Mellanamerika.*

Tillkallade enligt Kungl. Maj:ts beslut den 5 april 1928.

Wohlin, N. R., professor, numera statsråd, led. av II kamm.;

Nylander, O. E., direktör, led. av II kamm.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 oktober 1929.

3. *Sakkunnig vid förberedande av vissa förslag till konvention rörande köp.*

Tillkallad enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 mars 1928.

Bagge, A. J. F., häradshövding, f. d. revisionssekreterare.

Den sakkunnige har under samarbete med utländska sakkunniga utfört vissa förberedande arbeten i ämnet.

Försvarsdepartementet.**A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.**

1. *Sakkunniga för omarbetning och komplettering av krigsförvaltningsreglementen m. m. (1926: 8; 1927: 9; 1928: 13).*

Tillkallade i kommandoväg enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 30 januari 1925 för att stå till chefens för generalstaben förfogande för utförande av omförmälda uppdrag.

Sammansättning:

Thörnell, O. G., överste, militärbefälhavare på Gotland; samt

under vissa tidsperioder:

Ericsson, S. F., kapten.

De sakkunniga hava under år 1928 utarbetat förslag till etappreglemente kap. IV, V och IX samt utkast till ny allmän krigsmaterielplan och nytt krigsmaterielreglemente.

Fö: 4

Uppdraget är därmed slutfört.

2. *Utredningsmän för verkställande av utredning rörande vidtagande av åtgärder i syfte att bereda de värnpliktiga större trygghet till liv och hälsa (kommittén rörande vissa trygghetsåtgärder för värnpliktiga; 1928: 17).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 18 juni 1927.

Sammansättning:

Salwén, E. R., överste, *ordförande*;

Leo, H. V., lokomotivförare.

Olsson, A., redaktör, led. av II kamm.

Därjämte har jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 4 januari 1928 överfältläkaren S. R. Erhardt tillkallats såsom utredningsman.

Sekreterare:

Åberg, G., major.

Såsom sakkunniga biträden hava kommandörkaptenen av 2:a graden i flottan C. G. Wahlström och aktuarien vid Stockholms stads statistiska kontor R. W. Moosberg anlitats.

Utredningsmännen, som under år 1928 hållit gemensamma sammanträden vissa tider under mars, maj, juni och juli månader och dessemellan arbetat på avdelningar och var för sig, hava den 24 september 1928 avgivit betänkande i ämnet (Statens off. utredn. 1928: 22).

Utredningen är därmed slutförd.

3. *Utredningsmän för verkställande av utredning rörande övertalig militär musikpersonals utnyttjande i det allmänna kulturlivets tjänst.*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 2 december 1927.

Sammansättning:

Sandler, R. J., överdirektör, led. av I kamm., *ordförande*;

Bäckström, W., led. av II kamm.;

Grundström, P. G. A., musikdirektör vid Svea livgarde.

Den 3 december 1928 har Bäckström avlidit. Någon ny utredningsman i hans ställe har icke blivit tillkallad.

Utredningsmännen, som under år 1928 hållit omkring 60 sammanträden, hava under nämnda år avgivit betänkande i ämnet och därmed avslutat sitt uppdrag.

4. *Utredningsmän för verkställande av utredning rörande planläggning av sjökarteverkets framtida arbete m. m.*

Tillkallade jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 13 januari 1928.

Sammansättning:

Stendahl, S., grosshandlare, led. av I kamm., *ordförande*;

- Fö: 4** Tydén, A. E., kommandörkapten av 1:a graden;
 Ehrensvärd, G. C. A., greve, kommandörkapten av 1:a graden;
 Frankman, M., sjökapten, sjötekniskt biträde hos kommerskollegium;
 Larsson, N., sjökapten.

Sekreterare:

Osterberg, S. E., t. f. notarie.

Utredningsmännen, som under år 1928 hållit 22 sammanträden, hava den 21 juni 1928 avgivit betänkande i ämnet.

Utredningen är därmed slutförd.

5. *Sakkunniga för avgivande av yttrande över en av flygstyrelsen gjord framställning rörande inhemsk flygmotortillverkning.*

Tillkallade jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 3 februari 1928.

Sammansättning:

Widell, J. L., generalkrigskommissarie, led. av I kamm., *ordförande*;

Forsberg, E. A., överingenjör;

Törnkvist, A. Å:son, redaktör, led. av II kamm.

Sekreterare:

Kindberg, N. P. A., kapten.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 10 sammanträden, hava den 24 mars 1928 avgivit yttrande i ämnet och därmed avslutat sitt uppdrag.

6. *Sakkunniga för verkställande av fortsatt beredning av frågan rörande omorganisation av den centrala förvaltningen inom försvarsväsendet m. m.*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 2 mars 1928.

Sammansättning:

Tingsten, L. H., general, *ordförande*;

de Champs, C. L., konteramiral;

Thörnell, O. G., överste, militärbefälhavare på Gotland;

Tamm, C. F., kommandör.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit sammanträden vissa tider under mars—juni samt augusti—oktober månader, hava den 6 oktober 1928 avgivit betänkande i ämnet (Statens off. utredn. 1928: 23).

Uppdraget är därmed slutfört.

7. *Utredningsmän för verkställande av utredning rörande anordnandet av bränsledepå för flottans station i Stockholm (bränsledepåsakkunniga).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 11 maj 1928.

Sammansättning:

Holmgren, B. F., kommandör, led. av II. kamm., *ordförande*;

Carlsson, C. A., i Gävle, led. av I kamm.;

Jansson, C. R., i Falun, led. av II kamm.

Sekreterare:

Berlin, N. J., hovrättsråd.

Utredningsmännen, som under år 1928 hållit 12 sammanträden, hava den 29 oktober 1928 avgivit betänkande i ämnet.

Uppdraget är därmed slutfört.

8. *Sakkunniga för prövning av ansökningar rörande uppskov med och frikallelse från inställelse till tjänstgöring vid mobilisering för vissa värnpliktiga.*

Tillkallade jämlikt särskilda bemyndiganden av Kungl. Maj:t den 17 augusti och den 19 oktober 1928.

Sammansättning:

Hult, H. E., generalmajor, *ordförande*;

Meister, A. A., överste;

Carlson, M., direktör.

Sekreterare:

Adlercreutz, P. T. F., t. f. förste kanslisekreterare.

De sakkunniga, vilkas arbete under år 1928 pågått såväl en kortare tid under sommaren som från och med den 26 oktober, hava under nämnda år slutfört sitt uppdrag.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

a) **Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

9. *Sakkunniga för verkställande av omarbetning av reglemente för marinen (marinens reglementssakkunniga; 1923: 16; 1924: 5; 1925: 5; 1926: 7; 1927: 8; 1928: 12).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 2 juni 1922.

Sammansättning vid början av år 1928:

Riben, C. F., konteramiral, *ordförande*;

Boalt, C. A. B., marinöverkommisarie;

Holmberg, C. E., kommendör;

Engström, R. G. H., major;

Halldén, J. G. L., förste marinintendent, tillika *sekreterare*;

Ekstrand, S. Y., kapten.

Lokal: Högste befälhavarens över kustflottan lokal.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 81 gemensamma sammanträden och dessemellan arbetat dels var för sig och dels i grupper, hava huvudsakligen sysslat med utarbetande av förslag till reglemente för marinen del II, i vilket arbete Holmberg och Engström icke deltagit. Ifrågavarande arbete beräknas vara avslutat under april månad 1929.

Fö: 9 Enligt av de sakkunniga lämnad uppgift beräknas deras uppdrag i sin helhet kunna slutföras under en tid av högst ett år.

10. *Sakkunniga för utredning rörande förenkling av organisation och förvaltning å flottans stationer och varv (flottans organisationssakkunniga; 1926: 12; 1927: 10; 1928: 14).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 18 juni 1925.

Sammansättning vid början av år 1928:

Schneidler, J. C., konteramiral, *ordförande*;

Maijström, J. B., marinöverintendent;

Falkman, I. J., marindirektör av 1:a graden;

Holmberg, C. E., kommandör;

Elmquist, E. F., specialingenjör av 2:a graden.

Sedan Falkman anmält förhinder att delta i de sakkunnigas arbete, har han entledigats från uppdraget. Den 8 mars 1928 har byggnadsrådet C. G. Bergsten tillkallats för att vid behandling av frågan rörande kasernförläggning m. m. å Skeppsholmen vara ledamot av de sakkunniga.

Sekreterare:

Ekman, C. H. F. V. G:son, förste marinintendent.

Lokal: marinförvaltningen; tel. 176 63 och 819.

För utförande av det med utredningen av omförmälda kasernfråga förbundna tekniska arbetet hava de sakkunniga med stöd av särskilt medgivande anlitat arkitekten i byggnadsstyrelsen G. F. Holmdahl.

De sakkunniga, som under år 1926 fullgjort sitt uppdrag med undantag för organisationen av skeppsgosseinstitutionen och Göteborgs örlogsdepå, ajournerade med utgången av november månad nämnda år sina sammanträden med avsikt att återupptaga arbetet, så fort den då under utredning varande frågan om skeppsgossekårens i Marstrand förläggning bleve bestämd.

I avvaktan härpå har de sakkunnigas arbete praktiskt taget legat nere från och med den 1 december 1926 till den 7 mars 1928, då detsamma återupptogs på grund av att de sakkunniga erhöles i uppdrag att verkställa förnyad utredning beträffande kasernförläggning m. m. å Skeppsholmen.

Efter det 1928 års riksdag fattat beslut i fråga om skeppsgossekårens i Marstrand förläggning, har vidare utredningsarbetet rörande organisationen av Göteborgs örlogsdepå och skeppsgosseinstitutionen återupptagits.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 45 gemensamma sammanträden och dessemellan arbetat i subkommittéer och var för sig, hava den 23 november 1928 avgivit: »Betänkande och förslag till förenkling av organisation och förvaltning å flottans stationer och varv samt örlogsdepån i Göteborg. Vissa byggnadsarbeten m. m. vid flottans station i Stockholm (Supplement till Del. III. Lokalfrågor).»

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 april 1929.

11. *Sakkunniga för utarbetande av nytt fälttjänstreglemente* (1927: 14, 1928: 15). **Fö: 12**

Tillkallade i kommandoväg enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 21 november 1925 för att stå till chefens för generalstaben förfogande för utförande av omförmälda uppdrag.

Sammansättning år 1928:

Malmberg, E. E. H., överstelöjtnant, numera statsråd;
 Ahlström, G. A. E., överstelöjtnant; under tiden 1 januari—25 maj;
 Bredberg, A., överstelöjtnant; fr. o. m. den 13 januari och tillsvidare;
 Schmiterlöw, J. G. H., major; fr. o. m. den 1 januari och tillsvidare;
 Mellquist, L. E. G., major; fr. o. m. den 1 januari och tillsvidare;
 Tillberg, F. H., major; under tiden 20 mars—17 november;
 Akerhielm, S., friherre, kapten; fr. o. m. den 18 november och tillsvidare.

Sedan Malmberg den 2 oktober 1928 utnämnts till statsråd och chef för försvarsdepartementet och i sammanhang därmed anmält sig förhindrad att fullgöra det honom meddelade uppdraget, tillkallades överstelöjtnanten G. M. Hanngren att deltaga i de sakkunnigas arbete.

Lokal: generalstaben; tel. namnanrop.

Av chefen för generalstaben hava överstelöjtnanten G. O. E. Virgin samt majoren E. O. Bratt under vissa tider varit beordrade att deltaga i utarbetandet av reglementet.

Härjämte hava överstelöjtnanten H. G. R. Peyron samt kaptenen K. G. Björck under vissa tider biträtt de sakkunniga.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 150 sammanträden och dessemellan arbetat i subkommittéer och var för sig, hava avgivit förslag till del I av fälttjänstreglementet samt underkastat del II av samma reglemente förnyad bearbetning. Vissa övriga delar av reglementet hava varit föremål för grundläggande bearbetning.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 oktober 1929.

12. *Sakkunniga för utarbetande av fältutrustningslistor för infanteriet* (1927: 17, 1928: 16).

Tillkallade i kommandoväg jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 16 juli 1926 för att stå till chefens för generalstaben förfogande för utförande av omförmälda uppdrag.

Sammansättning under år 1928:

Hahr, G. A. M. M., överstelöjtnant;
 Rydman, S. V. G., major;
 Adlercreutz, A. F. C., kapten;
 Sahlin, Y., kapten; till och med den 3 april samt ånyo från och med den 15 november;

Fö: 12 Isacson-Sjöberg, O. H. A., kapten; från och med den 4 april till och med den 14 november;
Falk, Å. A.:son, löjtnant.

Lokal: generalstaben; tel. namnanrop.

Arbetet har under år 1928 omfattat utarbetandet av fältutrustningslistor för armé-, arméfördelnings- och brigadkvarter samt för vissa formationer vid infanteriet.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 april 1929.

13. *Utredningsmän för verkställande av utredning i fråga om anordnande av arbete åt samvetsömma värnpliktiga (1928:18).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 22 oktober 1927.

Sammansättning:

Cassel, C. G., byråchef, *ordförande*;

Rehn, J., lantbrukare;

Lundström, A. L., hemmansägare.

Den 8 november 1928 har Lundström avlidit. Någon ny utredningsman i hans ställe har icke blivit tillkallad.

Lokal: domänstyrelsen; tel. domänstyrelsen 19.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 3 gemensamma sammanträden och därjämte med vederbörligt tillstånd företagit studieresor, hava den 5 oktober 1928 avlämnat kap. I av sitt betänkande. Under året hava vidare en del igångsatta utredningar slutförts.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att utredningsmännen skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 april 1929.

14. *Utredningsmän för verkställande av utredning rörande ordnandet av landets luftförsvaret (luftförsvarsutredningen).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 2 mars 1928.

Sammansättning:

Christenson, J. B., rådman, led. av II kamm., *ordförande*;

Danielsson, A., lantbrukare, led. av II kamm.;

Törnkvist, A. Å:son, redaktör, led. av II kamm.;

Klingenstierna, C. A., överste;

Gyllenkrok, A. W. C., friherre, kapten.

Sekreterare:

Sundberg, H. G. F., jur. dr., docent;

Odelberg, S. A., löjtnant.

Utredningsmännen, som under år 1928 hållit 12 sammanträden samt med vederbörligt tillstånd företagit studieresor till Malmslätt och Karlsborg, hava låtit verkställa vissa bearbetningar och kompletteringar av förefintligt arbetsmaterial.

15. *Utredningsmän för verkställande av utredning i fråga om dispositionen av vissa lantförsvaret tillhörande fastigheter (lantförsvarets markkommitterade).* **Fö: 17**

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 22 juni 1928.

Sammansättning:

Stendahl, S., grosshandlare, led. av I kamm., *ordförande*;

Ödström, P., godsägare, led. av II kamm.;

Rabe, G. J., överste.

Sedan Stendahl den 25 oktober 1928, på därom gjord ansökan, entledigats från det honom meddelade uppdraget, utsågs den 30 oktober 1928 överstelöjtnanten C. S. I. Petersson att deltaga i utredningen och därvid i egenskap av ordförande leda utredningsmännens arbete.

Sekreterare:

Gavelius, P. J. K., t. f. extra advokatfiskal.

Lokal: Djurgårdskommissionen, Auditorium; tel. 55 91 och N. 246 88.

Utredningsmännen hava under år 1928 bedrivit utredningsarbete rörande lantförsvarets fastigheter inom södra och västra arméfördelningsområdena. Förslag i ämnet i denna del är under utarbetande. Det därefter fortsatta utredningsarbetet, omfattande lantförsvarets fastigheter inom östra och norra arméfördelningsområdena samt östra brigadområdet, beräknas av utredningsmännen kunna slutföras under hösten 1929.

16. *Sakkunniga för verkställande av förnyad utredning i fråga om underofficerarnas tjänsteställning. (1928 års tjänsteställningssakkunniga.)*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 22 juni 1928.

Sammansättning:

Tersmeden, C. A., överste, *ordförande*;

Josephson, F., fanjunkare;

Åckerberg, A. E., flaggstyrman.

De sakkunniga, som under år 1928 hållit 5 sammanträden, hava verkställt utredning angående tjänsteställning för underofficerare och viss civilmilitär personal av motsvarande tjänsteställning vid armén. Under sin fortsatta verksamhet ämna de sakkunniga utföra motsvarande utredning för underofficerspersonalen vid flottan och flygvapnet.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 april 1929.

17. *Sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om höjandet av försvarsväsendets effektivitet.*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 7 december 1928.

Sammansättning:

Söderbom, J. H. F., överste;

Örnberg, A., kommandörkapten av 1:a graden;

Fö: 17 Ekman, C. H. F. V. G:son, förste marinintendent;
Falk, H. F., major.

De sakkunniga hava under år 1928 utfört vissa förberedande arbeten.

b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.

18. *Sakkunniga för verkställande av värdering utav kronan tillhöriga tomter i Vaxholm m. m.* (1926:17, 1927:22, 1928:19).

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 27 november 1925 för att verkställa dels värdering av kronan tillhöriga, av enskilda innehavda tomter i Vaxholm under beaktande av vad i fråga om upplåtelse av nämnda tomter bestämts i brev den 21 juni 1916, angående riksdagens skrivelse i fråga om upplåtelse av tomter å kronans område i Vaxholm, dels ock utredning rörande rätt att friköpa dessa tomter ävensom disponerande annorledes av kronan tillhörig mark i Vaxholm.

Sammansättning:

Bergenholtz, F. E., f. d. generalkrigskommissarie, *ordförande*;
Norrman, J. L., krigsråd, tillika *sekreterare*;
Martin, K., disponent.

De sakkunniga hava den 7 december 1926 avlämnat betänkande och förslag angående värdering och disposition av kronan tillhörig mark i Vaxholm (Statens off. utredn. 1926:30), men fungera fortfarande i och för fastställande, då sådant påkallas, av värden å Vaxholmstomterna för bestämmande i enlighet med statsmakternas beslut av år 1912 av tomträttsavgift vid tomträttsupplåtelse.

19. *Sakkunniga för undersökning av ersättningsfrågor i anledning av regementsindragningar m. m. (kasernkommittén; 1926:16; 1927:13; 1928:20).*

Tillkallade enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 6 november 1925.

Sammansättning vid början av år 1928:

Jönsson, J., i Revinge, led. av II kamm., *ordförande*;
Petrén, D. A., professor, led. av I kamm.;
Jansson, C. R., i Falun, led. av II kamm.;
Johansson, J., i Kälkebo, led. av II kamm.;
Carlsson, C. A., i Gävle, led. av I kamm.

Sekreterare:

Berlin, N. J., hovrättsråd.

Den 22 juni 1928 har Johansson avlidit. Någon ny ledamot i hans ställe har icke blivit tillkallad.

Lokal: Drottninggatan 3; tel. N. 139 90.

Jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande den 29 juli 1927 har f. d. överläkaren vid Vadstena hospital och asyl P. Gylle under år 1928 biträtt vid utredning av frågan om inrättande av en sinnessjukanstalt i förutvarande Jönköpings regementes kasernetablissemang i Jönköping.

De sakkunniga hava under år 1928 hållit 95 sammanträden. Med ytterligare elva städer utöver i föregående års berättelse angivet antal hava de sakkunniga träffat överenskommelse i anledning av inskränkningarna i försvarsorganisationen. Härjämte hava de sakkunniga dels upprättat ett fullständigt förslag till omändring och utbyggande av förutvarande Jönköpings regementes kasern-etablissemang i Jönköping till en större sinnessjukanstalt, dels ock utarbetat förslag till omändring av Svea ingenjörkårs fästningsingenjörkompanis kasern-etablissemang å Vaxön till en anstalt för vård av sinnesslöa kvinnor. På grund av särskilda remisser hava de sakkunniga avgivit yttranden i en del ärenden av mindre omfattning.

Kasernkommitténs arbete beräknas, enligt av de sakkunniga lämnad uppgift, kunna slutföras under senare delen av år 1929.

Socialdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.

1. 1924 års landsstatslönesakkunniga (1925: 8; 1926: 7; 1927: 14; 1928: 10).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 december 1923. Av de olika uppdrag, som intill 1927 års utgång lämnats de sakkunniga, återstodo vid sistnämnda tidpunkt *dels* utredning angående förändringar i överståthållarämbetets organisation, *dels ock* frågan om åvägabringande av en skälig fördelning mellan länsstyrelsernas befattningshavare av ansvaret för länsstyrelsernas beslut om utanordning av statsmedel.

Ericsson, A. E. M., generaltulldirektör;

Malmroth, C. A. G., landshövding.

Sekreterare:

Sandström, K. G. A., notarie.

De sakkunniga hava under år 1928 gemensamt med delegerade för Stockholms stad hållit 4 sammanträden.

Den 15 maj 1928 hava de sakkunniga avlämnat betänkande med förslag angående omorganisation av överståthållarämbetet samt ändrad fördelning mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för dess verksamhet (Statens off. utredn. 1928: 12).

Genom beslut den 14 juni 1928 har Kungl. Maj:t återkallat det chefen för socialdepartementet lämnade bemyndigandet att åt de sakkunniga uppdraga att biträda med utredning av spörsmålet om åvägabringande av en skälig fördelning mellan länsstyrelsernas befattningshavare av ansvaret för länsstyrelsernas beslut om utanordning av statsmedel, i följd varav det av departementschefen åt de sakkunniga lämnade uppdraget i berörda hänseende skulle upphöra.

De sakkunnigas uppdrag är således avslutat.

- S: 2 2. *Sakkunnig för verkställande av revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m.* (1925: 12; 1926: 10; 1927: 16; 1928: 12).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1924.
Hammar skjöld, K. H. L., landshövding; led. av I kamm.

Den sakkunnige har den 10 februari 1928 avgivit yttrande och förslag i den till den sakkunnige hänskjutna frågan (Statens off. utredn. 1928: 2), och är därmed den sakkunniges uppdrag slutfört.

3. *Tandvårdssakkunniga* (1925: 14; 1926: 12; 1927: 17; 1928: 13).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 oktober 1924 för att inom socialdepartementet biträda med utredning på vad sätt en för hela vårt folk lämpad och för rimlig kostnad tillgänglig tandvård kan åstadkommas.

Widén, J., f. d. landshövding, *ordförande*;
Lundberg, C. J. F., förste provinsialläkare;
Thourén, G. R., lärare vid tandläkarinstitutet.

Under februari—april 1928 hava med kortare avbrott hållits plenisammanträden, i regel tre dagar i veckan. Under avbrotten och mellantiderna har ordföranden varit sysselsatt med avfattande av de sakkunnigas betänkande. De andra ledamöterna hava vissa tider varit sysselsatta med speciella arbeten för utredningen.

Under arbetet med betänkandets justering hava de tidigare enligt Kungl. Maj:ts medgivande tillkallade sakkunniga i fråga om skoltandvården, folkskoleinspektören J. E. Engvall och undervisningsrådet H. Wallin, biträtt de sakkunniga.

Den 30 april 1928 avgåvo de sakkunniga betänkande angående ordnande av folktandvård (allmänlig tandvård). (Statens off. utredn. 1928: 17.)

De sakkunnigas uppdrag är därmed slutfört.

4. *1926 års arbetslöshetssakkunniga* (1927: 22, 1928: 16).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 april 1926 för att inom socialdepartementet biträda med verkställande av fortsatt utredning och avgivande av förslag angående arbetslöshetsförsäkring och övriga åtgärder till bekämpande av arbetslöshetens verkningar.

Sammansättning vid 1928 års ingång:

Lindqvist, A. H., socialfullmäktig, led. av II kamm., *ordförande*;
Bernström, E. A., kapten;
Carlström, O. L., lantbrukare, led. av II kamm.;
Hagman, E. O., kanslichef hos statens arbetslöshetskommission, byråassistent;
Johansson, J., hemmansägare, led. av II kamm.;
Heckscher, E. F., professor;

von Koch, G. H., kansliråd;
Odelstierna, E., t. f. byråchef.

Sekreterare:

Petersson, S. F. B., hovrättsassessor;
Åkesson, O. A., fil. dr., förste aktuarie.

Under tiden efter den 1 december 1927 hava de sakkunniga sammanträtt in pleno sammanlagt 42 dagar. Dessutom hava två subkommittéer sammanträtt inalles 13 dagar.

De sakkunniga hava under år 1928 slutfört sitt arbete och den 25 april 1928 avlämnat betänkande och förslag angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten (Statens off. utredn. 1928: 9).

5. *Bostadskreditsakkunniga* (1927: 23; 1928: 17).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 april 1926 för att inom socialdepartementet biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag angående ordnandet av kreditgivningen för bostadsbyggande.

Rydin, L. A. V., regeringsråd, *ordförande*;

Eriksson, K., verkställande direktör i livförsäkringsanstalten Folket;

Lagercrantz, C. G., verkställande direktör i Stockholms inteckningsgarantiaktiebolag;

Mannerfelt, C. E. A., statens egnahemsinspektör, kansliråd;

Bergström, R. K. A., t. f. sekreterare.

Åt Bergström har uppdragits att tillika vara sekreterare hos de sakkunniga.

Plenisammanträden hava under år 1928 hållits den 10, 13, 18 och 27 januari, den 1, 4, 7, 11, 18, 21 och 24 februari, den 1, 6, 10, 13, 24 och 27 mars, den 3, 4, 17, 20, 24, 25 och 27 april samt den 4 och 15 maj. Under december månad 1927 höllos plenisammanträden den 13 och den 20.

De sakkunniga hava den 15 maj 1928 avgivit infordrat utlåtande över en av Stockholms intecknings garanti aktiebolag med flera hos Kungl. Maj:t gjord framställning angående stämpelfrihet å obligationer, utfärdade av inteckningsbolag och dylika företag.

Den 15 maj 1928 hava de sakkunniga avlämnat betänkande angående ordnandet av viss bostadskredit (Statens off. utredn. 1928: 10), och är därmed de sakkunnigas uppdrag slutfört.

b) *Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.*

6. *Svenska kommittén för sociala utställningen i Hälsingfors 1928* (1928: 25).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 november 1927 för förberedande av Sveriges deltagande i en social utställning m. m. i Hälsingfors år 1928.

S: 6 Sammansättning vid 1928 års början:

Bergsten, N. E., byråchef, *ordförande*;
 Fredriksson, N., undervisningsråd;
 Rinman, E. B., chefredaktör;
 Stridsberg, E., byråchef;
 Östrand, D. O., byråchef.

Den 14 februari 1928 utsågos till ledamöter jämväl:

Odelstierna, E., t. f. byråchef;
 Hesselgren, K., yrkesinspektris, led. av I kamm.

Sekreterare:

Cederblad, N. I. T., t. f. förste aktuarie, och, efter Cederblads död den 19 januari 1928,

Öberg, C. E. F., t. f. aktuarie.

Sammanträden hava hållits dels med hela kommittén (15 dagar, huvudsakligen under tiden april—juni 1928), dels med ett arbetsutskott (19 dagar), vartill i regel såsom rådgivande ledamöter även kallats t. f. byråchefen W. Stenholm och yrkesinspektören A. Rosengren.

Genom hänvändelse till ett flertal ämbetsverk, vilkas uppgifter helt eller delvis falla inom området för de sociala verksamhetsområden, utställningen avsåg att omfatta, samt till ett antal enskilda sammanslutningar och företag hopbragte kommittén under våren och sommaren 1928 ett betydande antal modeller, diagram, kartor, fotografier, ljusbilder, litteratur m. m., som i början av augusti överfördes till Hälsingfors. En kortfattad redogörelse för utställningen har publicerats i Sociala meddelanden (1928: nr 11, sid. 884). Som svenska utställningens kommissarie fungerade yrkesinspektören A. Rosengren med biträde av kommitténs sekreterare.

Kommitténs arbete är avslutat.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.**a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.****7. Sinnesslövärdssakkunnig (1925:11; 1926:9; 1927:15; 1928:11).**

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 juni 1924 för att inom socialdepartementet biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag beträffande upprättandet av anstalter för vuxna vanartade sinnesslöa ävensom i fråga om ordnandet av anstaltsvården för fallandesjuka. Petré, D. A., med. d:r, professor, led. av I kamm.

Sekreterare:

Westling, E. A., förste amanuens.

Sedan utredningen rörande anstaltsvården för vuxna vanartade sinnesslöa under år 1927 avslutats och betänkande i detta ämne avgivits, har — såsom i arbetsredogörelsen för år 1927 meddelats — den redan tidigare delvis påbörjade utredningen rörande epileptikervården återupptagits. På sätt i nämnda

arbetsredogörelse jämväl antytts, har emellertid frågan om epileptikervårdens ordnande ansetts böra bedömas med hänsyn till möjligheten att för ifrågavarande vårdändamål delvis taga i anspråk ledigblivande kaserner. Då vidare utredning för närvarande pågår inom kasernkommittén rörande omhändertagande i statliga specialanstalter för svårskötta obildbara sinnesslöa av dels obildbara sinnesslöa fallandesjuka, dels ock sinnessjuka med epileptisk demens, samt en lösning av dessa spörsmål är ägnad att inverka på sättet för anordnande av en eventuell statlig centralanstalt för fallandesjuka, har förslag rörande epileptikervårdens ordnande ansetts ej böra avgivas, förrän kasernkommitténs utredning i berörda ämnen avslutats.

Arbetet, som endast pågått under vissa delar av år 1928, har under året omfattat införskaffande och bearbetning av statistiskt material från epileptikeranstalterna i landet. Därjämte hava studieresor i Sverige och utlandet företagits.

Under förutsättning att kasernkommitténs arbeten beträffande vården av svårskötta obildbara sinnesslöa jämte därmed sammanhängande frågor kan avslutas under sommaren 1929, beräknas utredningsarbetet kunna fullbordas före den 1 november 1929, före vilken dag den sakkunnige jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1928 skall hava slutfört sitt uppdrag.

8. 1926 års sinnessjuksakkunniga (1927: 21; 1928: 15).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 februari 1926 för att inom socialdepartementet beträda med fortsatt utredning av frågan om revision av gällande bestämmelser angående sinnessjuka.

Lawski, S. J. K. W., revisionssekreterare, *ordförande*;

Petrén, D. A., med. d:r, professor, led. av I kamm.;

Hansson, S., fil. d:r.

Tillkallade jämlikt bemyndigande den 18 juni 1927:

Lauritzen, E. K., överläkare;

Nordsjö, O. T., kapten, hospitalssyssloman.

De sakkunniga hava under år 1928 haft plenarsammanträden under tiden 13—24 februari och 22 maj—15 juni. Mellan sammanträdena har arbetet fullföljts av ordföranden, tidvis med biträde av annan av de sakkunniga.

Det under föregående år påbörjade arbetet med förslag till administrativa författningar rörande sinnessjukvården har under år 1928 avslutats, varefter de sakkunniga den 23 juni 1928 avlämnat ett såsom de sakkunnigas betänkande II betecknat betänkande med förslag till stadga angående sinnessjukvården i riket m. m. (Statens off. utredn. 1928: 18).

Därefter har ordföranden biträtt med utarbetandet av remiss till lagrådet av lagförslag, som innefattas i det av de sakkunniga den 2 juni 1927 avlämnade betänkandet I.

Arbetet härmed och med eventuella följd författningar beräknas vara avslutat under år 1929.

S: 9

9. *Moderskapsunderstödsakkunniga* (1927:26; 1928:18).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 juli 1926 för att inom socialdepartementet biträda med verkställande av utredning och avgivande av förslag beträffande moderskapsunderstöd m. m.

Hesselgren, Kerstin, yrkesinspektris, led. av I kamm., *ordförande*;

Tjällgren, O. L., lantbrukare, led. av I kamm.;

Molin, J. A. E., byråchef;

Nilsson, Ada Konstantia, med. lic., praktiserande läkare.

Som biträdande sekreterare har tjänstgjort t. f. aktuarien C. E. F. Öberg.

Lokal: Yrkesinspektrisens tjänstelokal, Birger Jarls torg 5. Tel. 163 21.

Under tiden 1 december 1927—30 november 1928 hava 29 sammanträden hållits under 31 dagar, huvudsakligen under våren och sommaren 1928. Kompletterande undersökningar hava vidtagits och arbetet i övrigt fortsatts, varvid under två olika sammanträdesperioder överläggningar anordnats med vissa enligt erhållet bemyndigande särskilt tillkallade personer.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 maj 1928.

10. *Arbetslöshetsutredningen* (1928:19).

Tillsatt den 11 mars 1927 med uppdrag att verkställa viss utredning rörande arbetslöshetens karaktär och orsaker samt medlen för dess bekämpande.

Sammansättning:

Huss, E. G., generaldirektör, *ordförande*;

Bagge, G., professor;

Bosæus, E. W., direktör;

Carleson, A. O. C., direktör, f. d. kammarrättsråd, led. av II kamm.;

Wigforss, E. J., lektor, led. av II kamm.;

Örne, A. E., generaldirektör, led. av I kamm.

Sekreterare till 2 mars 1928 sekreteraren H. I. Heyman och därefter t. f. byråassistenten S. A. Skogh.

Såsom biträdande sekreterare har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande från den 1 oktober 1928 anställts fil. lic. John Lindberg.

Under år 1928 till och med november hava utredningens sammanträdesperioder omfattat sammanlagt 15 dagar (1—3 februari, 12—14 mars, 6—7 juni, 20—24 augusti, 5—6 november).

Utredningens arbeten hava jämlikt meddelade direktiv till en början i huvudsak inriktats på vissa undersökningar rörande den nuvarande arbetslöshetens omfattning, karaktär och orsaker. Såsom ett led i dessa undersökningar anbefalldes Kungl. Maj:t på utredningens förslag utförande av en allmän arbetslöshetsräkning samt verkställande i samband därmed av mera ingående granskning av arbetslöshets- och arbetsmarknadsförhållandena inom vissa kommuner. Huvudresultaten av arbetslöshetsräkningen och dessa lokalundersökningar hava under år 1928 offentliggjorts i en av socialstyrelsen i samråd med utredningen i serien Sveriges officiella statistik utgiven redogörelse. Vissa

preliminära resultat av såväl dessa som andra verkställda undersökningar, vilka tidigare successivt delgivits arbetslöshetssakkunniga, hava kommit till användning för deras den 25 april 1928 avgivna betänkande och förslag angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten. S: 11

I övrigt har utredningen under år 1928 väsentligen varit sysselsatt med undersökningar rörande arbetslöshetens djupare liggande ekonomiska orsaker samt med upprättandet av en preliminär plan för ett blivande betänkande.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 juli 1930.

11. 1927 års sakkunniga för revision av lösdrivarlagstiftningen (1928:20).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1927 för att inom socialdepartementet biträda med överarbetning av ett utav revisionssekreteraren N. R. von Koch i egenskap av tillkallad sakkunnig den 30 juni 1926 avgivet förslag till lag om behandling av vissa arbetsovilliga och samhällsvådliga m. fl. författningar.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 november 1927 uppdrogs åt de sakkunniga att jämväl avgiva utlåtande och förslag beträffande vissa delar av ett utav särskilt tillkallade sakkunniga den 30 september 1926 avgivet betänkande med förslag till lag angående åtgärder mot dryckenskap och fylleri.

På därom av de sakkunniga gjord framställning återkallade Kungl. Maj:t genom beslut den 12 oktober 1928 ovannämnda genom beslut den 11 november 1927 de sakkunniga meddelade uppdrag, i vad detsamma avsåg att avgiva utlåtande och förslag rörande vissa angivna författningsförslag.

Sammansättning vid början av år 1928:

Beskow, E. A., landshövding, numera statsråd, *ordförande*;

Petrén, V. E. O., hovrättsråd;

Romanus-Alfvén, Anna-Clara, med. lic.

Sedan ordföranden Beskow utnämnts till statsråd, tillkallades den 15 oktober 1928 f. d. landshövdingen J. Widén såsom sakkunnig och ordförande i Beskows ställe.

Sekreterare:

Hoppe, T. P., förste kanslisekreterare.

Lokal: Riksdagshuset.

Under tiden 1 december 1927—1 december 1928 hava de sakkunniga hållit sammanträden den 19 och 20 december 1927 samt den 12—20 januari, den 6, 7, 13 och 14 februari, den 2, 3, 22—26 mars, den 13 och 16 april, den 7—14 maj, den 9 och 15 juni, den 4—8 augusti, den 24—27 september, den 15, 16, 29 och 30 oktober samt den 1, 2, 10, 12—15, 19—22, 26, 28—30 november 1928. Under mellantiderna har ledamoten Petré varit sysselsatt med redigering av lagtext och motiv därtill, varjämte i viss omfattning arbete utförts av övriga ledamöter.

Till fullgörande av det först erhållna uppdraget har utarbetats förslag till reviderad lagtext (lag om behandling av vissa samhällsvådliga m. m.) jämte

S: 11 allmän motivering därtill ävensom förslag till ändrad lydelse av en del därmed sammanhängande författningar.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 juni 1929.

12. 1927 års arbetsfredssakkunniga.

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 juli 1927 för verkställande av utredning rörande anordningar, ägnade att förekomma arbetsinställelser i tvister, däri staten eller kommun är part.

Elmquist, G. H., landshövding, numera överståthållare, *ordförande*;

Molin, J. A. E., byråchef;

Eklblom, O., förlikningsman.

Lokal: Förlikningsmannarexpeditionen, Birger Jarls torg 5. Tel 178 53.

Den 13 januari 1928 har Kungl. Maj:t på framställning av de sakkunniga uppdragit åt socialstyrelsen att efter samråd med de sakkunniga utarbeta och till Kungl. Maj:t inkomma med plan till en undersökning av anställnings- och avlöningsvillkoren för lägre befattningshavare i statens och kommunernas tjänst.

Sedan socialstyrelsen, efter samråd med de sakkunniga, avgivit förslag i förevarande avseende, har Kungl. Maj:t den 24 maj 1928 anbefallt socialstyrelsen att, efter samråd med de sakkunniga, från statens verk och myndigheter, landsting, kommuner, municipalsamhällen och vägstyrelser ävensom enskilda ägare av gasverk, elektricitetsverk och spårvägar införskaffa samt bearbeta uppgifter rörande sin personals anställnings- och avlöningsförhållanden.

Berörda utredning fortgår inom socialstyrelsen.

De sakkunnigas arbete har under år 1928 väsentligen bestått i överläggningar för planläggning av omförmälda utredning.

De sakkunniga avse att under år 1929 till närmare övervägande upptaga de spörsmål, vartill utredningsmaterialet kan giva anledning.

13. *Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet* (1928: 22).

Tillsatt den 12 juli 1927 med uppdrag att från och med den 1 därpå följande augusti i enlighet med i statsrådsprotokollet för förstnämnda dag angivna riktlinjer behandla ärenden rörande Sveriges medverkan i det internationella socialpolitiska samarbetet.

Ledamöter:

Huss, E. G., generaldirektör, *ordförande*;

Molin, J. A. E., byråchef, *vice ordförande och verkställande ledamot*;

Johanson, K. E., landsorganisationens sekreterare, led. av II kamm.;

Larson, O. I., andre direktör i Svenska arbetsgivareföreningen;

Rinman, E. B., chefredaktör;

von Sydow, A. H., v. häradshövding, direktör i Svenska arbetsgivareföreningen, led. av I kamm.;

Thorberg, J. A. J., landsorganisationens ordförande, led. av I kamm.

Suppleanter:

Fehr, M. N., professor, led. av I kamm.;
 Hansson, S., redaktör, led. av I kamm.;
 Hesselgren, K., yrkesinspektris, led. av I kamm.;
 Heyman, B., andre direktör i Svenska arbetsgivareföreningen;
 Johansson, J.-O., landsorganisationens kassör;
 Wistrand, K., e. o. hovrättsnotarie.

Sekreterare: e. o. amanuensen S. V. Gullström.

Lokal: Socialstyrelsens ämbetslokaler. Tel. 130 43.

Sammanträden hava under år 1928 hållits den 13 april, den 17 oktober samt den 7 och den 26 november.

Delegationen har på anmodan av chefen för socialdepartementet och på begäran av internationella arbetsbyrån avgivit yttranden, förslag eller upplysningar i en del frågor, som varit eller skola bliva föremål för internationella arbetskonferensens behandling eller som eljest stå i samband med den internationella arbetsorganisationens verksamhet eller med det internationella socialpolitiska samarbetet i övrigt.

Delegationen har av trycket utgivit »Internationella arbetsorganisationen I: Allmän del.»

14. *Steriliseringssakkunniga.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1927 för biträde med utredning angående medgivande till sterilisering i vissa fall av sinnesslöa, sinnessjuka och fallandesjuka.

Lindstedt, G. F., häradshövding, *ordförande*;

Essen-Möller, G. E., professor;

Sjövall, P. G. E., professor;

Wigert, V. H. H., professor.

Lokal: Patologiska institutionens i Lund bibliotek. Tel. Eslöv 307.

De sakkunniga hava under år 1928 sammanträtt den 29 januari, den 15 juni och den 22 november.

De sakkunniga hava utarbetat dels utkast till betänkande, dels ock medicinskt-vetenskapliga utredningar, avsedda att utgöra bilagor till betänkandet.

De arbetsuppgifter, som återstå att utföra under år 1929, äro en slutlig utformning av betänkandet samt utarbetande av författningsförslag.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 maj 1929.

15. *1928 års rättsobducentsakkunniga.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1928 för att inom socialdepartementet biträda med fortsatt behandling av frågan rörande omorganisation av rättsobducentväsendet.

Hedrn, G., professor, *ordförande*;

S: 15 Lawski, S. J. K. W., revisionssekreterare;
Herner, A., provinsialläkare.

Sekreterare:

Bastman, A. E., sekreterare.

Lokal: Karolinska institutets kollegierum.

De sakkunniga hava under år 1928 sammanträtt den 27 september, den 30 november och den 1 december.

Sedan en del statistik utarbetats och förberedande utredningar verkställt, hava huvudpunkterna i de sakkunnigas uppdrag diskuterats och preliminärt skisserats. Meningen är att under början av år 1929 slutgiltigt fastställa ett förslag till indelning av riket i rättsobducentdistrikt och till därav föranledda ändringar i vederbörande författningar.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 maj 1929.

16. 1928 års pensionsförsäkringskommitté.

Utsedda genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juli 1928 för att verkställa en fullständig utredning rörande revision av lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring.

Östergren, A., president, *ordförande*;

Elliot, H. I., byråchef;

Eriksson, J. B., pensionsfullmäktig, led. av II kamm.;

Herlitz, K. G., v. häradshövding;

Johansson, S. C., överläkare;

Järte, O. E. F., byråchef, led. av II kamm.;

Möller, F. G., partisekreterare, led. av I kamm.;

Nilsson, C. P. V., lantbrukare, led. av I kamm.;

Nilsson, P., hemmansägare, led. av II kamm.;

Olsson, S. A., lantbrukare, led. av II kamm.;

Widén, J., f. d. landshövding;

Åbergsson, Anna, fröken.

Sedan Herlitz erhållit begärt entledigande från uppdraget att vara ledamot av kommittén, har den 28 september 1928 såsom ledamot i hans ställe utsetts f. d. professorn L. E. Phragmén.

Sekreterare:

Åkesson, O. A., fil. d:r, förste aktuarie.

Lokal: Riksdagshuset.

Kommittén, vars första sammanträde ägde rum den 1 oktober 1928, har under tiden intill den 1 december sammanträtt in pleno sammanlagt 13 dagar, varjämte ett arbetsutskott sammanträtt inalles 30 dagar. Kommitténs och utskottets arbete har under dessa sammanträden varit i huvudsak inriktat på uppgörandet av en arbetsplan för kommittén.

17. Sakkunnig för biträde vid handläggning av förslag angående bidrag till mindre bärkraftiga apotek m. m. **S: 19**

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 12 oktober 1928 för biträde vid handläggning av ett av medicinalstyrelsen framlagt förslag till bestämmelser angående bidrag till mindre bärkraftiga apotek, angående apotekspersonalens kvalifikationer samt angående vissa spörsmål i övrigt, som styrelsen funnit stå i samband med frågan om nedbringande av prisen å läkemedel. Ribbing, S., statssekreterare.

Under oktober och november månader har medicinalstyrelsens ovannämnda förslag granskats och kompletterande uppgifter införskaffats samt förslag utarbetats till bestämmelser angående driftbidrag åt mindre bärkraftiga apotek, till föreskrifter angående läkemedelsförråd och till ändrade grunder för läkemedels taxering å apotek.

Uppdraget beräknas vara slutfört under januari 1929.

18. 1928 års kommunalförvaltningssakkunniga.

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 november 1928 för att inom socialdepartementet biträda med utredning rörande kommunalförvaltningens ordnande i de nuvarande magistratsstäderna efter genomförande av en processreform.

Pettersson, J. G., borgmästare, *ordförande*;

Lindeberg, O., direktör;

Bergsten, K., direktör.

Sekreterare:

Tottie, A. V. R., e. o. hovrättsnotarie.

De sakkunniga hava intill den 1 december 1928 hållit ett sammanträde, den 21 november 1928, därvid förekommit allmän principdiskussion.

I samband med bemyndigandet att tillkalla de sakkunniga har i statsrådsprotokollet för den 1 november 1928 uttalats, att arbetet med utredningen bör bedrivas på sådant sätt, att utredningens resultat kan föreligga senast den 1 juli 1929.

19. Landsfiskalsutredningen.

Sakkunnig tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 november 1928 för att jämte en representant för landsfiskalskåren inom socialdepartementet biträda med utredning av frågan om förbättrad utbildning i kriminaltekniskt och andra hänseenden för landsfogdar och landsfiskaler ävensom rörande ändrade behörighetsvillkor för sistnämnda befattningshavare.

Schlyter, K. J. D., häradshövding, led. av I kamm.

Den sakkunnige biträdades vid utredningen av

Ohlin, E. W., landsfiskal.

Lokal: Rosenbad 2. Tel. 4293.

Arbetet har tagit sin början den 1 december 1928.

Bih. till riksd. prot. 1929. 1 saml.

Riksdagsberättelsen.

S: 19 I samband med bemyndigandet att tillkalla den sakkunnige har i statsrådsprotokollet för den 9 november 1928 uttalats, att nu ifrågavarande utredning bör vara avslutad senast den 1 juni 1929.

b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.

20. *Statens arbetslöshetskommission* (1925: 15; 1926: 20; 1927: 28; 1928: 23).

Ursprungligen tillsatt den 10 augusti 1914 med uppdrag att i samråd med socialstyrelsen upprätta och inkomma med förslag till åtgärder, ägnade att motverka den under dåvarande förhållanden väntade eller rådande arbetslösheten och att mildra verkningarna av densamma.

Kommissionens sammansättning vid ingången av år 1928:
Cederborg, A., direktör, led. av I kamm., *ordförande*;
Valsinger, P. A., t. f. byråchef, kapten, *vice ordförande*;
Bergström, R. K. A., t. f. sekreterare;
Ekblom, O., förlikningsman.

Som expert för arbetsgivarsidan har direktören i Sveriges textilindustriförbund, e. o. hovrättsnotarien E. W. Paues stått till förfogande.

Expert för arbetarsidan har icke varit förordnad under året.

Som kommissionens kanslichef har fungerat byråassistenten E. O. Hagman.

Såsom sekreterare hos kommissionen har tjänstgjort fil. kand. G. H. Nordström. Fr. o. m. den 1 mars och tills vidare under år 1928 med undantag för augusti månad har Nordström varit förordnad att biträda vid utarbetandet av kommissionens berättelse för åren 1914—1924. Sekreteraretjänsten har under tiden för detta förordnande uppehållits av fil. kand. Olof Sidenmark under tiden 1 mars—31 maj och av kommissionens sociala ombud, jägmästare R. Wikander jämte egen tjänst under den återstående tiden av året.

I kommissionens inre organisation har ingen förändring inträtt under år 1928. Kanslichefen biträdes närmast av en arbetschef, en arbetschefsassistent, en sekreterare, ett socialt ombud och en kamrer.

Vid utgången av oktober månad 1928 voro i kommissionens tjänst anställda tillhopa 122 befattningshavare, nämligen vid den centrala förvaltningen 38 samt å arbetsplatserna 84.

Lokal: Vasagatan 23—25 (Auditorium). Tel. N. 324 80 (linjeväljare); efter expeditionstid N. 324 81, N. 324 82, N. 324 83, N. 324 84 och N. 324 85.

Rörande sin verksamhet har kommissionen meddelat följande:

Kommissionen har under år 1928 t. o. m. utgången av november månad hållit 37 plenisammanträden.

Den av kommissionen ledda hjälpverksamheten för arbetslöshetens bekämpande har under året försiggått på följande huvudlinjer, nämligen genom:

bedrivande av statliga nödhjulsarbeten;
understödjande av statskommunala arbetsföretag;

anslag till färdigställande av äldre nödhjälpsföretag;
 kontant understödsverksamhet;
 kursverksamhet;
 understödsverksamhet för arbetslösa tobaksarbetare.

De statliga nödhjälpsarbetena hava under år 1928 bedrivits på ungefärligen samma sätt som under föregående år.

Bland de olika viktigare slag av arbeten, som utförts under år 1928, varav flertalet å de allmänna skogarna, må nämnas väganläggnings-, brobyggnads-, flottleds- och dikningsarbeten, ordnande av flygfält, järnvägsbyggnad m. m. Statens bruttokostnader för de under samma år bedrivna nödhjälpsarbetena, inklusive centralförvaltning och revision, uppgingo intill den 31 oktober 1928 till 4,682,777 kronor 80 öre.

Antalet i dylika arbeten anställda har för år 1928 varit högre under vintermånaderna men lägre under sommar och höst i jämförelse med år 1927. Sålunda voro under 1928 högst 5,015 (mars) och lägst 990 (okt.) anställda mot resp. 4,384 (febr.) och 2,023 (sept.) under år 1927. Under år 1928 hava arbeten bedrivits vid högst 75 och lägst 29 arbetsplatser mot resp. 65 och 43 under år 1927.

Av det belopp å tillhopa 3,100,000 kronor, som 1924 års riksdag medgav Kungl. Maj:t att disponera av arbetslöshetsanslaget till färdigställande av vissa påbörjade men av respektive södra Sveriges och Norrlands statsarbeten ej slutförda arbetsföretag, har kommissionen hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen intill den 31 oktober 1927 tillstyrkt arbetens fullföljande med 2,446,216 kronor 27 öre, avseende 78 företag.

Statskommunala arbeten, till vilka kommissionen jämlikt kap. 2 av förordningen den 7 juli 1922 med dess enligt kungörelse den 22 juni 1928 ändrade lydelse lämnar statsbidrag, hava under året 1928 bedrivits i ungefärligen samma omfattning som under föregående år eller inom inalles 28 kommuner t. o. m. utgången av november månad. I statsbidrag till dylika arbeten har kommissionen intill den 1 november 1928 utbetalt 320,481 kronor 94 öre. Nämda dag pågingo arbeten av detta slag i 6 kommuner, sysselsättande 347 man.

Kontant understödsverksamhet har under år 1928 förekommit i 5 kommuner. Intill oktober månads utgång ha 50,409 kronor 20 öre utgått i statsbidrag till denna verksamhet.

Kursverksamhet för arbetslösa har under år 1928 förekommit inom 9 kommuner. Intill oktober månads utgång ha 19,315 kronor 75 öre utgått i statsbidrag till denna verksamhet.

Jämlikt kungörelser av den 7 juli 1921 (409) och den 11 september 1925 (403) ankommer det på kommissionen att pröva framställningar om och utbetala *understöd i vissa fall åt genom tobaksmonopolets införande nödlidande personer*, vilka understöd sedermera ersättas kvartalsvis av aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

Den 1 oktober 1928 hade kommissionen genom kvartalsvis verkställda utbetalningar utanordnat understöd åt cirka 400 personer (1927 400 st.), vilka för-

8: 20 fattningsenligt varit därtill berättigade. Kostnaderna under de tre första kvartalen av år 1928 hava uppgått till:

1 kvartalet	43.300: 01	kronor
2 »	42.525: 01	»
3 »	42.500: 01	»

Summa: 128.325: 03 kronor

Motsvarande belopp under samma tidrymd år 1927 utgjorde 133,991 kronor 69 öre.

21. *Sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag till utvidgning av Växjö hospital (1927: 20; 1928: 14).*

Tillkallade på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 februari 1926 för att biträda medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag till utvidgning av Växjö hospital.

Lauritzen, E. K., överläkare;

Granholm, A., överläkare;

Wiman, A., arkitekt.

Förslaget om utvidgning av Växjö hospital har upptagits uti den av medicinalstyrelsen den 21 oktober 1927 avgivna reviderade planen för anskaffande av nya platser för den statliga sinnessjukvården.

Ett preliminärt förslag har utarbetats, och kommer detta att framdeles återupptagas till behandling, så att frågan kan i enlighet med planen framläggas för 1930 års riksdag.

Anm. Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t — med återkallande från utgången av år 1928 av förenämnda bemyndigande att tillkalla Lauritzen ävensom av de nedan under nr 25, 26 och 28 avsedda bemyndigandena — uppdragit åt Lauritzen att från och med den 1 januari 1929 tillsvidare biträda medicinalstyrelsen vid handläggning av ärenden angående byggnadsföretag för hospitalsväsendets räkning.

22. *Sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen vid viss utredning m. m. (Sakkunniga för billigare sjukhusbyggnader; 1927: 30; 1928: 24).*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 oktober 1926.

Birch-Lindgren, G., arkitekt;

Wersäll, G., kapten;

Odén, S., f. d. förste aktuarie, sekreterare hos Svenska landstingsförbundet.

Birch-Lindgren tjänstgör tillika som de sakkunnigas sekreterare.

Lokal: Medicinalstyrelsen. Tel. 1793 (till Birch-Lindgren).

De sakkunniga hava jämte representanter för medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen utarbetat betänkande i ämnet, i vad detsamma avser lasaretten. Sedan byggnadsstyrelsen företagit vissa, huvudsakligen redaktionella ändrin-

gar i nämnda betänkande, har detsamma, genom Svenska landstingsförbundets försorg och på dess bekostnad, satts i korrektur. **S: 23**

23. 1928 års studiedelegation för vissa hospitalsbyggnadsfrågor m. m.

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 juni 1928:

Hammarskjöld, B. G. H., t. f. statssekreterare;

Lauritzen, E. K., överläkare;

Odelstierna E. E:son, t. f. byråchef;

Hökerberg, M. O. E. H., intendent.

Sekreterare:

Westling, E. A., förste amanuens.

I enlighet med plan, som godkänts av chefen för socialdepartementet, har delegationen under tiden 3 september—4 oktober 1928 företagit en studieresa till Danmark, Tyskland, Holland och Schweiz, varvid besök avlagts vid ett tjugotal sinnessjukanstalter samt konferenser hållits med statliga, provinsiella och kommunala myndigheter på ett flertal platser. I denna resa har — efter det t. f. byråchefen Odelstierna anmält sig vara på grund av sjukdom förhindrad att fullgöra sitt uppdrag — ordföranden i 1927 års besparingsnämnd, generaldirektören E. R. Stridsberg enligt av t. f. chefen för socialdepartementet den 30 augusti 1928 meddelat uppdrag deltagit i Odelstiernas ställe. Jämlikt av Kungl. Maj:t genom beslut den 27 juli 1928 meddelat uppdrag har vidare medicinalstyrelsens arkitekt E. C. Westman deltagit i viss del av resan.

Under studieresan har delegationen, i överensstämmelse med nyssnämnda plan, sökt att i samband med studier rörande arbetsterapien såsom behandlingsmetod inom sinnessjukvården och dess inverkan på planläggningen av sinnessjukanstalter inhämta erfarenheter jämväl rörande andra frågor, som ansetts vara av intresse vid det inom vårt land igångsatta arbetet med planmässiga åtgärder för anskaffande av nya platser för den statliga sinnessjukvården, såsom frågor angående organisation och byggnadssätt vid nyare utländska sinnessjukanstalter och särskilt angående våningsantal beträffande paviljonger för oroliga sjuka vid dylika anstalter. Speciell uppmärksamhet har vidare ägnats frågan om vård och tillsyn av sinnessjuka utom anstalt (hemvård och familjevård m. m.), och för studier därutinnan har delegationen dels konfererat med myndigheter å olika platser, dels avlagt besök hos speciella organ för dessa vårdformer. Slutligen har delegationen insamlat planer till under byggnad varande eller planerade nya sinnessjukanstalter samt besökt vissa specialinrättningar för sinnessjukvård.

I skrivelse den 22 november 1928 har delegationen avgivit redogörelse för vissa rön, som under studieresan gjorts i fråga om förläggning av patienter å sinnessjukanstalter i paviljonger med högre våningsantal än två.

Berättelse rörande studieresan i dess helhet är under utarbetande.

Vissa kompletterande studier torde möjligen komma att företagas under år 1929.

S: 24 24. *Sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av plan m. m. beträffande inventarieurustning av vissa anstalter för sinnessjuka och sinnesslöa.*

Tillkallade på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 juli 1928 för biträde åt medicinalstyrelsen med uppgörande av en i huvuddrag utformad allmän plan jämte approximativ kostnadsberäkning beträffande utrustande med inventarier av de av 1928 års riksdag beslutade anstalterna i Sala, Örebro och Vänersborg för sinnessjuka och vissa sinnesslöa.

Velander, F. G. H., överläkare;
Nordfeldt, A. N., hospitalssyssloman.

Utredningen pågår.

25. *Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid verkställande av vissa utredningar beträffande ett planerat hospital i Västerbottens län.*

Tillkallad på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 juli 1928 för att biträda medicinalstyrelsen vid anbefalld utredning angående plats för ett planerat hospital i Västerbottens län m. m.

Lauritzen, E. K., överläkare.

Den 13 november 1928 avgav medicinalstyrelsen utlåtande angående plats för hospitalet. Jämför anmärkning ovan under nr 21.

26. *Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid verkställande av utredning i fråga om uppförande av ett nytt hospital i Gävleborgs län.*

Tillkallad på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 oktober 1928 för att biträda medicinalstyrelsen vid avgivande av förslag till lämplig byggnadsplats inom Gävleborgs län för ett hospital för 800 sjuka m. m.

Lauritzen, E. K., överläkare.

Erbjudanden att upplåta plats till hospitalet hava inkommit från olika platser inom länet. Jämför anmärkning ovan under nr 21.

27. *Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag till ett nytt hospital i Visby.*

Tillkallad på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 12 oktober 1928 för att biträda medicinalstyrelsen med uppgörande av förslag till ny vårdanstalt för sinnessjuka vid Visby, avsedd för 200, eventuellt 250 patienter m. m.

Lundahl, J., hospitalsläkare.

Utredningen pågår.

28. Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid avgivande av utlåtande rörande anordnande av en statlig sinnessjukvårdsanstalt i förutvarande Jönköpings regementes kasernetablissemment i Jönköping.

K: 1

Tillkallad på grund av bemyndigande genom Kungl. Maj:ts beslut den 26 oktober 1928.

Lauritzen, E. K., överläkare.

Jämför anmärkning ovan under nr 21.

Kommunikationsdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.

1. Sakkunniga för verkställande av utredning av frågan om anordnande av permanenta flygplatser för vattenflygplan och lantflygplan vid Stockholm m. m. (1928: 3).

Tillkallade den 7 maj 1926 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 mars 1926 med uppdrag att, i samråd med av Stockholms stadsfullmäktige utsedda delegerade, utreda dels frågan om anordnande av permanenta flygplatser för vattenflygplan och lantflygplan vid Stockholm, dels ock frågan om hangarbyggnad vid Stockholms stads flyghamn för vattenflygplan vid Lindarängen samt sättet för täckande av kostnaden för en sådan byggnad.

Sammansättning:

Rydén, K. V., förutvarande generalkrigskommissarie, led. av I kamm., *ordförande*;

Högberg, D. E. L., fältflygare, kapten;

Tornberg, L. E., marinflygare, kapten.

Chefen för flygvapnet och luftfartsmyndigheten hava jämlikt chefens för kommunikationsdepartementet närmare bestämmande ägt deltaga i utredningen.

Sedan Rydén på begäran entledigats från det honom meddelade uppdraget, har den 11 februari 1927 landshövdingen A. W. T. von Sneidern förordnats att i egenskap av sakkunnig deltaga i utredningen samt att såsom *ordförande* leda förhandlingarna.

Sekreterare:

Wessberg, F. C. M., amanuens i kommunikationsdepartementet.

De sakkunniga hava haft tre sammanträden under år 1928.

De sakkunniga hava den 20 oktober 1928 avlämnat betänkande, innefattande utredning och förslag i den till de sakkunniga hänskjutna frågan; och är härmed de sakkunnigas uppdrag slutfört.

K: 22. *Järnvägsekonomisakkunniga* (1928:5).

Tillkallade den 18 november 1927 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 november 1927, med uppdrag att verkställa utredning såväl av frågan, huruvida och i vad mån ändring i gällande bestämmelser rörande järnvägsdriften i syfte att möjliggöra minskning av de enskilda järnvägarnas driftkostnader kan vara erforderlig, som ock angående lämplig omläggning av de enskilda järnvägarnas taxor i närtrafik.

Sammansättning:

Ekelund, J. A. D., distriktschef, överstelöjtnant i väg- och vattenbyggnadskåren, *ordförande*;

Bärnheim, O., direktör, överstelöjtnant i väg- och vattenbyggnadskåren;

Carlsson, C., trafikchef;

Lagerkwist, F. S. H., järnvägsman, led. av II kamm.;

Nerell, Å. N. J., direktör.

Sekreterare:

Akselsson, L., fil. lic., chef för järnvägsstyrelsens statistiska kontor.

De sakkunniga hava under månaderna januari—april och oktober—november sammanträtt 21 dagar.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t förordnat, att de sakkunniga skola före den 1 januari 1929 hava slutfört sitt uppdrag.

3. *Sakkunniga för fortsatt utredning av vissa frågor om ändrad organisation av väg- och vattenbyggnadsväsendet.*

Sedan de, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, den 26 juli 1927 tillkallade sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande ändrad organisation av väg- och vattenbyggnadsväsendet (1928:2) den 26 oktober 1927 avgivit betänkande och förslag i ämnet samt vederbörande myndigheter inkommit med däröver infordrade yttranden, har Kungl. Maj:t den 4 januari 1928 bemyndigat statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla sakkunniga att inom nämnda departement biträda med fortsatt utredning av berörda frågor.

Tillkallade den 10 januari 1928.

Sammansättning:

Aschan, C. W., statssekreterare, numera regeringsråd, *ordförande*;

Anderson, A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;

Bolinder, N. L., t. f. distriktsingenjör, numera e. byråchef;

Johansson, J. B., led. av I kamm., numera statsråd;

Kvarnzelius, S. H., landshövding, led. av I kamm.

Sekreterare:

Akselsson, L., fil. lic., chef för järnvägsstyrelsens statistiska kontor.

De sakkunniga hava under januari, februari och mars månader sammanträtt 8 dagar.

De sakkunniga hava den 9 mars 1928 avgivit utlåtande angående ändrad vägorganisation (bifogat Kungl. Maj:ts proposition nr 211: 1928); och är härmed de sakkunnigas uppdrag slutfört.

4. *Sakkunniga för utredning av frågan om järnvägarnas godssamtrafik.* **K: 5**

Tillkallade den 10 februari 1928 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av samma dag.

Sammansättning:

Rydin, L. A. V., regeringsråd, *ordförande*;

Beskow, E. A., landshövding, numera statsråd;

von Sneidern, A. W. T., landshövding.

Sekreterare:

Landelius, H. F. J. O., kansliråd.

Sedan Beskow på begäran entledigats från det honom meddelade uppdraget, har den 9 oktober 1928 generaldirektören och chefen för vattenfallsstyrelsen C. G. O. Malm erhållit i uppdrag att såsom sakkunnig biträda vid utredningen.

De sakkunniga hava under tiden februari—november 1928 haft 21 sammanträden.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t förordnat, att de sakkunniga skola före den 1 januari 1929 hava slutfört sitt uppdrag.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

a) **Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

5. *Sakkunniga för revision av motorfordonsförordningen m. m. (1928: 4).*

Tillkallade den 18 november 1927 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 november 1927.

Sammansättning:

Reuterskiöld, K. L. A. E., f. d. landshövding, *ordförande*;

Alsén, J., tillförordnad expeditionschef, numera chef för justitiedepartementets lagavdelning;

Mårdh, J. A., förtroendemän;

Norlander, A. P., kapten;

Wallée, O. W., direktör.

Därjämte har den 18 november 1927, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande samma dag, uppdragits åt trafikchefen, friherre A. T. Thott att vid behandlingen av frågor, som beröra järnvägsväsendet, såsom sakkunnig biträda vid ifrågavarande utredning.

Sekreterare:

Hartelius, Å., revisionssekreterare.

Lokal: Kungl. Automobilklubben, Nybrogatan 3.

De sakkunniga hava under år 1928 haft sammanträden under cirka 25 dagar. Därjämte hava under olika tider av året vissa av de sakkunniga jämte sekreteraren fungerat som arbetsutskott.

De sakkunniga hava den 10 mars 1928 avlämnat betänkande med förslag till vissa ändringar i bestämmelserna rörande automobilbesiktningsväsendet

K: 5 m. m. (Statens off. utredn. 1928: 11). Under tiden härefter hava de sakkunniga ägnat sitt arbete åt revisionen av övriga delar av motorfordonsförordningen.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t förordnat, att de sakkunniga skola före den 1 april 1929 hava slutfört sitt uppdrag.

6. *Järnvägsfusionssakkunniga* (1928: 6).

Tillkallade den 18 november 1927 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 november 1927 med uppdrag att verkställa utredning angående möjligheterna att på frivillighetens väg åstadkomma sammanslagning av enskilda järnvägar till större enheter.

Sammansättning:

Lübeck, S. E. J., landshövding, numera statsråd, *ordförande*;

Anderson, A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;

Flodin, J. H., överdirektör vid statens järnvägar.

Sedan Lübeck på begäran entledigats från det honom meddelade uppdraget, har den 15 oktober 1928 överdirektören och chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, numera regeringsrådet C. H. F. Meurling förordnats att i egenskap av sakkunnig deltaga i utredningen samt att såsom *ordförande* leda de sakkunnigas arbete.

Sekreterare:

Örtengren, S. T., t. f. förste sekreterare hos järnvägsstyrelsen.

Lokal: De sakkunniga hava sammanträtt dels i järnvägsstyrelsens, dels i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens lokaler.

Jämlikt departementschefens bemyndigande hava i egenskap av särskilt tillkallade sakkunniga anlitats byråchefen i järnvägsstyrelsen A. K. V. Almqvist, e. o. aktuarien i järnvägsstyrelsen K. G. B. Landström, direktören Å. N. J. Nerell och maskininspektören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen L. V. Ståhle.

De sakkunniga hava under tiden den 2 december 1927—den 29 november 1928 sammanträtt 13 dagar.

De sakkunnigas arbete har under året huvudsakligen varit inriktat på undersökningar angående möjligheterna för och de ekonomiska verkningarna av eventuella sammanslutningar till större enheter av vissa enskilda järnvägar i Skåne. De förda underhandlingarna härom hava ännu icke avslutats.

7. *Sakkunniga för verkställande av utredning rörande understöd åt den civila luftfarten m. m.*

Tillkallade den 9 november 1928 jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande samma dag med uppdrag att verkställa utredning rörande huruvida och i så fall i vilken utsträckning understöd åt den civila luftfarten hädanefter bör lämnas ävensom beträffande de lämpliga formerna för dylikt understöds beviljande.

Sammansättning:

Gärde, A. B., landshövding, *ordförande*;

Akselsson, L., fil. lic., chef för järnvägsstyrelsens statistiska kontor, tillika **K: 8**
sekreterare;

Anderson, A., riksgäldsfullmäktig, led. av II kamm.;

Malmer, I. V., docent vid tekniska högskolan;

Rydbeck, J. O. E., bankdirektör.

De sakkunniga hava påbörjat sitt arbete.

b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.

8. Mälardelegationen (1927:4, 1928:7).

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 29 juni 1926 med uppdrag att på grundval av ett av Mälarens regleringskommission framlagt förslag rörande Mälarens reglering samt under iakttagande av utav vederbörande departementschef och av riksdagen i ämnet gjorda uttalanden upptaga förhandlingar med intressenter i det tilltänkta regleringsföretaget samt vidtaga andra förberedande åtgärder och ytterligare undersökningar ävensom att inkomma med fullständig plan för regleringsföretaget, åtföljd av erforderliga förbindelser från av företaget berörda städer och andra intressenter jämte förslag rörande de särskilda åtaganden från statens sida, som befunnits oundgängligen erforderliga för företagets åvägbringande.

Riksdagen har för delegationens verksamhet anvisat ett särskilt anslag av 50,000 kronor.

Sammansättning:

Murray, W., landshövding, *ordförande*;

Gärde, A. B., landshövding;

Alrutz, O. R., advokat.

Chefen för kommunikationsdepartementet har därjämte, enligt medgivande av Kungl. Maj:t, bemyndigat delegationen att anlita kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren, byrådirektören i vattenfallsstyrelsen L. J. S. Lawski såsom medhjälpare vid arbeten av teknisk natur.

Lokal: Advokaten Alrutz' kontor, Mäster-Samuelsgatan 4; tel. 138 99.

Sedan delegationen under år 1926 haft överläggningar med delegerade för Stockholms stad, väcktes av dessa senare fråga angående lämpligheten av vissa förändringar i det tekniska förslaget. I anledning härav föranstaltade delegationen om viss utredning, varjämte delegerade för Stockholms stad förklarade önskvärt, att en mer djupgående undersökning av uppkomna spörsmål verkställdes genom stadens försorg. Vid sammanträde i december 1926 beslöts, att överläggningarna mellan delegationen och de delegerade för Stockholms stad skulle vila, intill dess stadens utredningsarbete blivit verkställt. Under år 1927 förekommo icke några sammanträden. Sedan Stockholms stad under år 1927 och början av år 1928 fortsatt berörda undersökning, anmälde stadens delegerade, att de vore beredda åter upptaga underhandlingar med delegationen. Vid gemensamt sammanträde i mars 1928 uttalades emellertid från stadens sida önskvärdheten av ytterligare utredningar angående läget för dammbyggnad i Norrström och angående möjligheten av att genom vissa ändringar i

Fi: 1 planen förbilliga företaget. Undersökningar i dessa avseenden hava därefter verkställts genom kommissionens försorg eller på dess initiativ. Under år 1928 hava också genom samarbete mellan Stockholms stad och vattenfallsstyrelsen utarbetats närmare förslag till dammbyggnader.

Delegationen i dess helhet har under mars månad år 1928 sammanträtt fyra gånger, dels ensam, dels tillsammans med delegerade för Stockholms stad.

Finansdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

1. 1924 års skatteberedning (1925:12; 1926:13; 1927:11; 1928:8).

Kungl. Maj:t uppdrog den 27 september 1924 åt revisionssekreteraren numera regeringsrådet Harald Waller att från och med den 14 oktober 1924 tillse vidare såsom sakkunnig biträda vid fortsatt beredning inom finansdepartementet av frågan om den direkta beskattningen till stat och kommun m. m. Enär den inom finansdepartementet under beredning varande frågan om en reformerad kommunalskattelagstiftning berörde även andra departements verksamhetsområden, förordnade Kungl. Maj:t sedermera byråchefen för lagärenden i finansdepartementet Carl W. U. Kuylenstierna att inom vederbörande departement bereda denna fråga och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

Den 8 april 1925 förordnades numera föredraganden hos regeringsrätten Erland Geijer att från och med den 1 maj 1925 såsom sakkunnig biträda vid beredningen, och har Geijer under kortare tider år 1928 biträtt beredningen.

Den 30 september 1926 förordnades länsassessorn F. A. I. Lundevall att från och med den 1 oktober samma år såsom sakkunnig jämte skatteberedningen inom finansdepartementet biträda med utredning av frågan angående en förändrad taxeringsorganisation.

För 1928 års riksdag framlades förslag till kommunalskattelag, förordning om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, lag om skogsaccis, taxeringsförordning m. m., vilka i huvudsak av riksdagen antogs. I anslutning därtill hava inom beredningen utarbetats ett antal följdförfattningar m. m., av vilka flertalet utfärdats den 28 september 1928. Sedan i samband med tillsättande av 1928 års bolagsskatteberedning åt 1924 års skatteberedning uppdragits att samarbeta med bolagsskatteberedningen, hava för sistnämnda berednings räkning utförts vissa statistiska och andra förberedande arbeten.

Beredningen har till chefen för finansdepartementet överlämnat promemorior rörande vissa internationella beskattningsspörsmål.

Beredningen har avslutat sin verksamhet med utgången av år 1928.

2. 1925 års tulltaxerevision (1926:14; 1927:12; 1928:9).

Fi: 3

Sedan 1919 års tull- och traktatkommitté den 5 juni 1924 avgivit betänkande angående tullsystemets verkningar i Sverige före världskriget (Statens off. utredn. 1924:37 och 38) samt Kungl. Maj:t genom beslut den 19 december 1924 förklarat, att det åt nämnda kommitté lämnade uppdraget skulle, i den del det icke slutförts, upphöra med utgången av år 1924, bemyndigade Kungl. Maj:t den 23 januari 1925 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer för att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om revision av gällande tulltaxa.

Av departementschefen den 23 januari 1925 tillkallade sakkunniga:

Röing, E., grosshandlare;

Alsén, N. T., byråchef i generaltullstyrelsen.

Genom beslut den 26 augusti 1927 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag jämväl i fråga om revision av bestämmelserna angående tullrestitution.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 januari 1925 tillkallade chefen för finansdepartementet den 6 december 1927 direktören i Huskvarna vapenfabriksaktiebolag W. Göransson att jämte förut tillkallade sakkunniga deltaga i sistnämnda utredningsarbete.

De sakkunniga, vilka den 12 september 1927 avgåvo betänkande med förslag till förordning med tulltaxa (Statens off. utredn. 1927:20), hava den 27 juni 1928 avgivit betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande tullrestitution (Statens off. utredn. 1928:15).

De sakkunniga hava därmed slutfört sitt arbete.

3. Utredning angående statstjänstemännens bisysslor (1927:15; 1928:11).

I skrivelse den 1 juni 1926, nr 293, anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en allsidig utredning angående den utsträckning, i vilken statstjänstemännen vid sidan av statstjänsten innehava andra sysslor eller yrkesmässigt bedriva annat förvärvsarbete, ävensom angående de frågor, som härmed äga samband.

Sedan chefen för finansdepartementet, med begagnande av ett av Kungl. Maj:t den 18 juni 1926 givet bemyndigande, tillkallat byråchefen i socialstyrelsen B. A. E. Nyström för att inom departementet biträda med vissa förberedande undersökningar i ämnet, anmäldes, efter dessa undersökningars avslutande, ärendet den 10 december 1926 inför Kungl. Maj:t för vidare åtgärd.

Jämlikt Kungl. Maj:ts sistnämnda dag givna bemyndigande tillkallade chefen för finansdepartementet dels ledamoten av riksdagens första kammare direktören Axel F. Vennersten och ledamoten av riksdagens andra kammare bankofullmäktigen Viktor Larsson med uppdrag att ej mindre uppgöra förslag till plan för införskaffande av det statistiska material, som för ifrågasvarande utrednings verkställande funnes erforderligt, än även, sedan

Fi: 3 sagda material inkommit och bearbetats, fullfölja utredningsarbetet, dels ock byråchefen Nyström att såsom särskilt sakkunnig i frågor, som rörde den statistiska delen av arbetet, deltaga i utredningen. Tillika uppdrog chefen för finansdepartementet åt Vännersten att såsom ordförande leda utredningsarbetet och åt Nyström att vara sekreterare vid detsamma.

Den 16 februari 1927 avgåvo utredningsmännen förslag till plan för statistisk undersökning rörande den utsträckning, i vilken statstjänstemän vid sidan av statstjänsten innehava andra sysslor eller bedriva annat förvärvsarbete. Den 18 februari 1927 beslöt Kungl. Maj:t, att den föreslagna undersökningen skulle verkställas och materialets bearbetning uppdragas åt socialstyrelsen i samråd med utredningsmännen. Denna statistiska undersökning har bedrivits i samband med övriga grenar av utredningsarbetet, vilket i sin helhet slutfördes under förra delen av år 1928. Den 18 juni 1928 avgåvo utredningsmännen sitt betänkande, vilket utgivits av trycket under titeln »Utredning och förslag angående statstjänstemännens bisysslor» (Statens off. utredn. 1928:14). Den av socialstyrelsen verkställda undersökningen har utkommit i serien Socialstatistik under titeln »Statistisk undersökning av statstjänstemännens bisysslor».

Ifrågavarande utredningsarbete är därmed slutfört.

4. 1926 års rusdryckslagstiftningsberedning (1927:19; 1928:14).

Genom beslut den 23 september 1926 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att *dels* tillkalla tre utredningsmän för att inom departementet biträda vid utredningen av vissa frågor, som ägde samband med gällande rusdryckslagstiftning, *dels*, i den mån så för behandlingen av vissa av ifrågavarande spörsmål funnes påkallat för sådan frågas utredning, tillkalla ytterligare en eller flera speciellt sakkunniga personer.

Utredningsmän, tillkallade den 23 september 1926:

Larsson, S., byråchef i kontrollstyrelsen, *ordförande*;

Bärg, A. J., förrådsförman, led. av I kamm.;

Johanson, C. O., i Huskvarna, lantbrukare, led. av II kamm.

Den 1 november 1926 tillkallades ledamoten av riksdagens andra kammare kommandören B. F. Holmgren och numera tulldirektören i Stockholm K. F. Leander såsom speciellt sakkunniga för att i egenskap av medlemmar av 1926 års rusdryckslagstiftningsberedning biträda vid utredningen av frågan om åtgärder till förhindrande av spritsmuggling från kronans fartyg.

Samtidigt tillkallades vissa andra personer såsom speciellt sakkunniga för behandlingen av andra frågor, vilka av beredningen slutbehandlades under år 1927.

Den 17 mars 1928 har beredningen överlämnat betänkande med förslag till åtgärder för förhindrande av spritsmuggling från kronans fartyg.

Den 12 november 1928 har beredningen avgivit P. M. angående den lokala organisationen av rusdrycksförsäljningen m. m.

Samtliga åt beredningen lämnade uppdrag hava härigenom blivit slutförda.

5. *Monopolkontrollutredningen* (1927:20; 1928:15).

Fi: 6

Genom beslut den 12 november 1926 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla högst fem utredningsmän för att inom departementet biträda vid utredning av frågan om lämpligt anordnande av den statliga kontrollen av aktiebolaget Vin- & spritcentralens och aktiebolaget Svenska tobaksmonopolets verksamhet ävensom i samband därmed stående spörsmål.

Utredningsmän, tillkallade den 12 november 1926:

Westman, K. G., professor, led. av I kamm., *ordförande*;

Dahl, P. A., f. d. rådman, led. av I kamm.;

Ljunggren, E., redaktör;

Rooth, I., bankdirektör;

Sävström, A. V., ombudsman, led. av II kamm.

Sekreterare:

Sjögren, G. W., förste amanuens i finansdepartementet (sekr. t. o. m. utgången av januari 1928);

Wilhelmsson, E., tjänsteman i Sveriges riksbank (sekr. f. o. m. ingången av februari 1928).

Revisionstekniska biträden:

Bohlin, L. T., auktoriserad revisor;

Egnell, H., auktoriserad revisor.

Utredningsmännen, vilka under år 1928 sammanträtt 61 gånger, hava den 14 januari 1928 avlämnat betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av aktiebolaget Vin- & spritcentralens verksamhet (Statens off. utredn. 1928: 4) samt den 21 november 1928 avgivit betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av aktiebolaget Svenska tobaksmonopolets verksamhet (Statens off. utredn. 1928: 27). Därmed hava utredningsmännen slutfört det åt dem meddelade uppdraget.

6. *Sakkunnig för utredning angående befattningshavares rätt att företaga tjänsteresor m. m.* (1928:16).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 juni 1927 för att inom finansdepartementet verkställa utredning angående befattningshavares rätt att företaga tjänsteresor, rörande åtgärder för tjänsteresors rationella planläggning och angående s. k. besparingsreglementen för vissa grupper av befattningshavare.

Levinson, K. S., numera generaldirektör.

Revisorn i statskontoret K. A. V. Arvidsson har varit förordnad att biträda med sekreterargöromål vid utredningen.

Den sakkunnige har numera avgivit sitt betänkande.

Den sakkunniges uppdrag är därmed slutfört.

Fi: 7**B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.****a) Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.****7. Socialiseringsnämnden** (1922:15; 1923:18; 1924:12; 1925:5; 1926:8; 1927:7; 1928:5).

Tillsatt den 22 juni 1920 med uppdrag att verkställa utredning angående lämpligheten av och betingelserna för ett överförande i samhällets ägo eller under samhällelig kontroll av naturtillgångar och produktionsmedel, som äro för landets ekonomi och befolkningens välstånd av större vikt eller eljest prövas böra omhänderhavas av samhälleliga organ.

Sammansättning vid början av år 1928:

Möller, F. G., partisekreterare, led. av I kamm., *ordförande*;

Andersson, C. F. G., professor vid handelshögskolan i Stockholm;

Falkman, O., ingenjör;

Leo, H. V., lokomotivförare, tillika *sekreterare*;

Lindblad, A., fil. dr, direktör;

Sandler, R. J., överdirektör, led. av I kamm.;

Steffen, G. F., professor.

Under året har professor Andersson avlidit. Ny ledamot i dennes ställe har icke tillkallats.

Lokal: Drottninggatan 3; tel. 142 34.

Antalet plenisammanträden har under år 1928 intill november månads utgång utgjort omkring 45. Vid nämndens sammanträden hava vid skilda tillfällen deltagit särskilt tillkallade fackmän.

Nämndens arbete rörande den statliga skogsförvaltningens organisation har under år 1928 fortgått och beräknas betänkande komma att föreligga under år 1929.

Nämndens undersökning och bearbetning av vissa aktiebolags balansräkningar har fortgått. Arbetet beräknas föreligga i tryck i början av år 1929.

I anslutning till pågående undersökning rörande läget av då sittande kommittéers och sakkunnigas arbete och den sannolika tiden för respektive utredningsuppdrags fullbordande anmodade chefen för finansdepartementet i skrivelse den 25 oktober 1928 socialiseringsnämnden att inkomma med plan för det fortsatta bedrivandet av nämndens arbete, med angivande av den tidpunkt, då nämndens verksamhet, under begränsning av arbetsuppgifterna till ett minimiprogram, kunde beräknas vara avslutad.

I anledning härav och i anslutning till mellan departementschefen och nämndens ordförande förda överläggningar har nämnden i en till departementschefen ställd skrivelse av den 26 oktober 1928 anfört följande:

»Den av nämnden föranstaltade undersökningen av svenska aktiebolags balansräkningar för åren 1911—1925 kommer att föreligga vid årsskiftet. Nämnden är för närvarande sysselsatt med en undersökning rörande landets skogshushållning och förvaltningen av det allmännas skogar genom domänverket. Häröver kommer nämnden att under år 1929 avgiva betänkande.

I nämndens till statsrådet och chefen för finansdepartementet den 30 november 1926 ingivna skrift med framläggande av plan för det fortsatta bedrivandet av nämndens arbete framhöll nämnden, att den, sedan ovannämnda bolagsundersökning slutförts, hade för avsikt att upptaga särskilda grupper av enskild näringsverksamhet till den närmare prövning, det åligger nämnden enligt dess direktiv att utföra. Vidare tillkännagav nämnden sin avsikt att upptaga en utredning rörande nationalinkomsten och nationalförmögenheten. Slutligen uttalade nämnden sin förhoppning att kunna åstadkomma en redogörelse för socialiseringsproblemet i Ryssland.

Utredningen rörande nationalinkomsten och nationalförmögenheten skulle, även om den såsom nämnden tänkt sig byggdes på en stickprovsundersökning, komma att kräva genomgång och bearbetning av ett jämförelsevis stort antal självdeklarationer och taxeringsuppgifter från något av de senaste åren. Med hänsyn dels till den tid och de stora kostnader, en sådan utredning skulle fordra, och dels till att enligt nämndens förhoppning 1930 års folkräkning kan bli kombinerad med en fullständig undersökning av inkomst- och förmögenhetsfördelningen har nämnden funnit sig böra fränfalla sin avsikt att verkställa förutnämnda undersökning.

Vad undersökningen rörande Ryssland beträffar hyser nämnden alltjämt uppfattningen, att en sådan skulle bli till gagn. Sedan emellertid Herr Statsrådet framfört betänkligheter mot den planerade utredningen dels på grund av kostnaderna för densamma och dels med hänsyn till svårigheterna att er-hålla en tillfredsställande framställning av det aktuella ekonomiska och sociala läget i Sovjet-Ryssland, har nämnden ansett sig böra avstå från verkställandet av denna undersökning.

Däremot anser nämnden, att dess i skrivelsen till finansministern av den 30 november 1926 uttalade avsikt att upptaga särskilda grupper av enskild näringsverksamhet till närmare undersökning bör, om än i begränsad omfattning, fullföljas. Undersökningen kan därvid inskränkas till två olika typer av industri, valda med hänsyn till bl. a. deras inriktning på hemmamarknad resp. export. Den tid, som kräves för verkställandet av nu nämnda undersökningar, torde kunna beräknas till två år.

De av nämnden verkställda och sålunda planerade utredningsarbetena äro att anse såsom förarbeten till och led i den nämnden genom dess direktiv anbefallda undersökningen rörande lämpligheten av och betingelserna för ett överförande till det allmänna av vissa naturtillgångar och produktionsmedel. Även om det genom dessa olika utredningar samlade materialet icke kan anses giva tillräcklig vägledning för bedömande av alla de många olika spörsmål, socialiseringsproblemet inrymmer, torde det enligt nämndens mening vara möjligt att på grundval därav skrida till utarbetandet av ett slutligt, sammanfattande betänkande. Detta betänkande kan icke beräknas föreligga tidigare än den 30 juni 1931.»

Den 26 oktober 1928 har Kungl. Maj:t, med godkännande av den av nämnden sålunda framlagda planen att lända till huvudsaklig efterrättelse i nämndens fortsatta arbete, beslutat, att nämndens verksamhet skall upphöra senast med utgången av juni månad 1931.

8. 1924 års uppbördssakkunniga (1925:9; 1926:10; 1927:8; 1928:6).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 maj 1924 för att inom finansdepartementet verkställa utredning angående åtgärder till åvägbringande av en rationell skatteuppbörd.

Fi: 8 Döss, J., byråchef i generalpoststyrelsen;
Graffman, O. E., mantalskommissarie;
Lundevall, F. A. I., länsassessor.

Lokal: Rosenbad 2; tel. 15 73.

Under år 1928 har mantalskommissarien Graffman avlidit. Ny sakkunnig i hans ställe har icke tillkallats.

Rörande sitt arbete under år 1928 hava de sakkunniga meddelat:

Utredningsarbetet hade på grund av Graffmans sjuklighet och till följd därav, att Lundevall varit upptagen av annat uppdrag (beredande av frågan om en förändrad taxeringsorganisation; 1924 års skatteberedning), legat nere från 1928 års början till den 24 oktober, då det återupptagits. Lundevall hade till en början upprättat och till finansdepartementet avlämnat förslag rörande sådana ändringar av uppbördsreglementet, reglementet för uppbördsverket i Stockholms stad m. fl. författningar, som föranletts av den under året genomförda kommunalskattereformen. Därefter hade de avbrutna undersökningarna om en blivande uppbördsreforms återverkningar å fögderiförvaltningen och städernas uppbördsförvaltningar återupptagits, varjämte vissa andra specialfrågor undersökts. De sakkunniga hade under året med uppmärksamhet följt verksamheten å postgirokontorets särskilda avdelning för förmedling av skatteinbetalning. De sakkunnigas betänkande vore under utarbetande.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 april 1929.

9. *Sakkunnig för utredning i fråga om ekonomiska föreningars sparkasserörelse* (1925: 11; 1926: 12; 1927: 10; 1928: 7).

Sedan riksdagen i skrivelse den 30 maj 1924, nr 219, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt genom förbättrad lagstiftning ökad trygghet för insättares tillgodohavanden å låneräkning med ekonomisk förening skulle kunna vinnas, utan att den ekonomiska föreningsrörelsens berättigade krav på rörelsefrihet trädde för nära, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill en sådan utredning kunde giva anledning, bemyndigade Kungl. Maj:t den 27 september 1924 chefen för finansdepartementet att uppdraga åt en sakkunnig person att inom departementet biträda med den utredning, varom riksdagen i oförmälda skrivelse hemställt.

Av departementschefen tillkallad sakkunnig:

Hjertén, K. H. R., hovrättsråd.

Den sakkunnige har meddelat, att på grund av andra honom anförtrodda utredningar av delvis brådskande natur nu ifrågavarande arbete även under år 1928 måst till största delen ligga nere. Han hade därför ej heller under år 1928 medhunnit den slutliga granskningen av det av honom tidigare utarbetade betänkandet i ämnet.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att den sakkunnige skall hava slutfört sitt uppdrag före den 1 maj 1929.

10. *Kronans fastighetskommission av år 1925* (1926: 16; 1927: 14; 1928: 10). **Fi: 10**

Sedan riksdagen i skrivelser den 31 maj 1925, nr 264 och 265, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder *dels* för att få nu svävande frågor rörande äganderätten till och användningen av kronans inom Stockholms stads område belägna markområden definitivt lösta samt för att åstadkomma en revision av nu gällande avtal och uppgörelser av ekonomisk innebörd emellan kronan och staden, i den mån en sådan revision efter närmare utredning befundes ur kronans intressesynpunkt vara önskvärd, *dels ock* för åvägabringande av överenskommelse mellan staten och Stockholms stad för erhållande från stadens sida av ökat bidrag till vägar och parker å Djurgården i Stockholm, uppdrog Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 åt en särskild kommission att ombesörja de utredningar och underhandlingar rörande vissa ekonomiska mellanhavanden mellan staten och Stockholms stad, som avsåges i riksdagens förenämnda skrivelser.

Nuvarande sammansättning:

Kvarnzelius, S. H., landshövding, led. av I kamm., *ordförande*;

Clason, I. G., f. d. byggnadsråd;

Rydén, K. V., förutvarande generalkrigskommissarie, led. av I kamm.;

Stendahl, S., grosshandlare, led. av I kamm.

Sekreterare:

Grönvall, S., t. f. andre advokatfiskal i kammarkollegium.

Lokal: Drottninggatan 3; tel. Norr 139 90.

Rörande sitt arbete under år 1928 har kommissionen anført följande:

Kommissionen hade under året intill den 1 december hållit sammanlagt omkring 35 sammanträden, varjämte kommissionens medlemmar under vissa tider mellan sammanträdena varit sysselsatta med arbete för fullgörandet av de kommissionen meddelade uppdragen. Sammanträdena hade delvis hållits tillsammans med de av Stockholms stad utsedda delegerade att underhandla med kommissionen, borgarråden H. Sandberg och Y. Larsson samt f. borgarrådet, numera direktören C. Juhlin Dannfelt. Vid vissa sammanträden för behandling av frågor rörande grunder för exploateringen av Norra Djurgården hade även närvarit Djurgårdskommissionens verkställande ledamot, överstelöjtnanten Ingemar Peterson.

Med utlåtande den 17 mars 1928 hade kommissionen till Kungl. Maj:t överlämnat de s. k. Kanslihus-Kungsholms- och Ladugårdsgårdesavtalen, vilka den 20 april 1928 framlagts för riksdagen i proposition nr 247.

Avtalen hade med de modifikationer, som funnes angivna i 1928 års riksdags skrivelse den 5 juni 1928, nr 357, och ett i anledning därav samt Kungl. Maj:ts uppdrag av kommissionen med stadens fastighetsnämnd den 12 oktober 1928 träffat och samma dag till Kungl. Maj:t överlämnat tilläggsavtal, godkänts såväl av Stockholms stad som den 19 oktober 1928 av Kungl. Maj:t.

I övrigt hade kommissionen avgivit utlåtanden till Kungl. Maj:t rörande förläggningen av arméns intendenturförråd i Stockholm samt rörande Stockholms stads framställningar beträffande *dels* förvärv av ägande- eller dispositionsrätt till vissa delar av Kungsträdgården och fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården för utläggande till angränsande gator, *dels ock* reglering av förutvarande Positionsartilleriregementets kasernområde.

Genom kommissionens försorg hade upprättats och vore enligt Kungl. Maj:ts medgivande under tryckning register till byggnadssakkunnigas den 18 mars

Fi: 10 1925 avgivna »Betänkande angående ordnandet av statens byggnadsverksamhet inom Stockholm» (Statens off. utredn. 1925: 15).

På grund av särskilda Kungl. Maj:ts remisser samt framställningar från Stockholms stad hade kommissionen verkställt utredningar och upptagit preliminära underhandlingar med staden rörande åtskilliga kronans och stadens melanhavanden.

På därom av kommissionen gjord framställning har Kungl. Maj:t den 2 november 1928 meddelat direktiv för kommissionens fortsatta arbete.

Kommissionens arbete är avsett att fortsättas under år 1929.

11. *Sakkunnig för utredning av vissa frågor angående överenskommelser med främmande stater till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning* (1927: 16; 1928: 12).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1926. Ekenberg, O., kammarrättsråd.

Den sakkunniges arbete med utredning av frågan om avtal mellan Sverige och Tyska riket angående utjämning av den in- och den utländska beskattningen, särskilt till undvikande av dubbelbeskattning såvitt angår direkta skatter, har under år 1928 slutförts, sedan sådant avtal under året kommit till stånd. Utredningsarbetet med avseende å avtal med Tyska riket angående handräckning i beskattningsärenden har under året fortgått.

Den sakkunniges arbete är avsett att fortsättas under år 1929.

12. *1926 års besparingssakkunniga* (1927: 17; 1928: 13).

Den 26 juli 1926 uppdrog Kungl. Maj:t åt följande personer att såsom sakkunniga inom finansdepartementet biträda vid utredning angående åtgärder för vinnande av förenklningar och besparingar i statsförvaltningen:

Ericsson, A. E. M., generaltulldirektör, *ordförande*;

Döss, J., byråchef i generalpoststyrelsen;

Nilsson, N. A., i Kabbarp, led. av I kamm.

Den 20 maj 1927 förordnade Kungl. Maj:t professorn numera statsrådet, ledamoten av riksdagens andra kammare N. R. Wohlin att såsom ledamot deltaga i de sakkunnigas arbete i vad anginge behandlingen av statistiska centralbyrån, kommerskollegium, socialstyrelsen och statistiska tabellkommissionen. Genom beslut den 12 oktober 1928 har Kungl. Maj:t sedermera beviljat statsrådet Wohlin begärt entledigande från nämnda uppdrag samt förordnat professorn S. D. Wicksell att såsom ledamot deltaga i de sakkunnigas arbete i vad anginge statistiska centralbyrån.

Jämlikt Kungl. Maj:ts den 22 juni 1928 givna bemyndigande har chefen för finansdepartementet den 3 juli 1928 tillkallat ledamoten av riksdagens andra kammare redaktören A. Å:son Törnkvist i Karlskrona och numera ledamoten av riksdagens första kammare verkställande direktören i Sveriges redareförening, sjökaptenen O. A. Nordborg att deltaga i de sakkunnigas behandling av kommerskollegii och socialstyrelsens organisation i vad anginge frågor rörande fartygsinspektionen.

Sekreterare:

Eriksson, G. H., förste amanuens i kammarkollegium.

Lokal: Riksdagshuset; tel. 5147.

De sakkunniga hava från årets början intill slutet av november hållit omkring 140 sammanträden.

Den 12 januari 1928 avgåvo de sakkunniga förslag angående besparingar och förenklingar i lantbruksstyrelsen och stuteriöverstyrelsen samt den 17 februari 1928 förslag angående statens provningsanstalts organisation m. m. Den av de sakkunniga under år 1927 påbörjade granskningen av den statistiska verksamheten i kommerskollegium och socialstyrelsen har under året avslutats, och hava de sakkunniga i två särskilda skrivelser den 15 mars 1928 framlagt förslag rörande vissa inskränkningar i de av nämnda ämbetsverk utgivna statistiska publikationerna m. m. I enlighet med lämnade direktiv hava de sakkunniga i övrigt under året verkställt undersökning rörande kommerskollegii, socialstyrelsens och statistiska centralbyråns organisation. På grundval härav hava de sakkunniga i betänkande den 19 oktober 1928 framlagt förslag rörande besparingar och förenklingar inom kommerskollegium och vissa underlydande myndigheter, med undantag dock av fartygsinspektionsbyrån, beträffande vilken förslag framlagts i betänkande den 15 december 1928. I fråga om socialstyrelsen och statistiska centralbyrån äro förslag under utarbetande. Härutöver hava de sakkunniga påbörjat granskning i besparingssyfte av kammarkollegii organisation. Till följd av Kungl. Maj:ts den 17 februari 1928 meddelade uppdrag hava de sakkunniga vidare den 29 mars 1928 framlagt förslag angående vissa ändringar i reglerna för vikariatsersättning särskilt i avseende å längre förordnanden å vakanssatta m. fl. tjänster. På grund av särskilda remisser hava de sakkunniga avgivit ett flertal utlåtanden, varibland må nämnas ett den 29 september 1928 dagtecknat utlåtande angående anslag till Nordiska museet.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1928 beslutat, att de sakkunnigas verksamhet skall upphöra senast med utgången av februari månad 1929.

13. 1927 års besparingsnämnd (1928: 17).

Tillsatt den 23 september 1927 med uppdrag att verkställa undersökningar och avgiva förslag i huvudsakligt syfte att inom nuvarande ram för statens verksamhet åstadkomma besparingar och kostnadsminskningar, därvid nämnden dock i allmänhet icke skall hava att befatta sig med de centrala ämbetsverkens organisation, personalutrustning och arbetsmetoder.

Sammansättning:

Stridsberg, E. R., generaldirektör, *ordförande*;

Johnsson, Wiking, disponent;

Odelstierna, E., byråchef.

Sekreterare (förordn. 3 juli 1928):

Österberg, S. E., t. f. notarie i kommerskollegium.

Lokal: Riksräkenskapsverket; tel. Norr 20 02.

Fi: 13 Rörande sitt arbete under år 1928 har nämnden anfört i huvudsak följande:

Besparingsnämnden hade under år 1928 i ett sammanhang arbetat dels till omkring den 20 mars, varefter arbetet, i avvaktan på behandlingen vid riksdagen av vissa utav nämnden beredda ärenden, väsentligen legat nere, dels ock från början av juli månad. Nämnden hade under året intill november månads slut hållit 70 sammanträden, härvid inräknade sammanträden gemensamt med medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen. Mellan sammanträdena hade arbetet delvis fortgått under samverkan mellan ordföranden och ledamöterna samt nämndens sekreterare och experter.

Vid tiden för avgivandet av sin förra arbetsberättelse hade besparingsnämnden haft för avsikt att fortsätta sina under år 1927 påbörjade utredningar rörande hospitalens ekonomi och telegrafverkets verkstadsrörelse. Denna avsikt hade emellertid icke kunnat förverkligas, emedan till besparingsnämnden efterhand hänskjutits ett flertal remisser i byggnadsfrågor, vilka skolat underställas 1928 års riksdag. När arbetet sedermera återupptagits under juli månad hade nämnden huvudsakligen inriktat sig på utredningar rörande den av statens affärsdrivande verk bedrivna industriella verksamheten, i första hand vid telegrafstyrelsens verkstad i Nynäshamn och statens järnvägars centralverkstäder i Örebro. Därför hade nämnden i samband med särskild remiss verkställt undersökning rörande mynt- och justeringsverkets drift. Beträffande telegrafverkets verkstad samt mynt- och justeringsverket komme utlåtanden att avgivas i början av år 1929. Vidare hade besparingsnämnden till behandling upptagit vissa detaljspörsmål av frågan om begränsning av statens expensutgifter samt därutinnan för Kungl. Maj:t framlagt förberedande förslag. På grund av särskilda uppdrag hade nämnden haft att avgiva utlåtanden i en del frågor rörande särskilt husbyggnader vid statens sinnessjukhus.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1928 beslutat, att besparingsnämndens verksamhet skall upphöra senast med utgången av februari månad 1929.

14. 1928 års bologsskatteberedning.

Genom beslut den 24 februari 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga personer att i samarbete med 1924 års skatteberedning inom departementet biträda med utredning av frågan om aktiebolagens, de solidariska bankbolagens, kommanditbolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning samt sådana frågor, som därmed äga samband.

Sakkunniga, tillkallade den 1 mars 1928:

Borell, K. G. T., häradshövding, numera statsråd, led. av I kamm., *ordförande*;
Fellenius, K. G. G., t. f. taxeringskommissarie;
Sköld, P. E., f. d. statssekreterare, led. av II kamm.

Sedan statsrådet Borell i skrivelse den 9 oktober 1928 begärt entledigande från nämnda uppdrag, tillkallade departementschefen samma dag f. d. häradshövdingen K. Dahlberg att i hans ställe vara sakkunnig ävensom att såsom ordförande leda de sakkunnigas arbete.

Den 31 december 1928 tillkallades byråchefen för lagärenden i finansdepartementet Carl W. U. Kuylenstierna att såsom sakkunnig, tillika sekreterare, delta i utredningsarbetet.

Lokal: Rosenbad 2; tel. 15 73, 166 94.

Sedan de sakkunniga i maj 1928 sammanträtt, hava inom 1924 års skatteberedning för de sakkunnigas räkning verkställts vissa statistiska och andra förberedande arbeten. Även under hösten 1928 hava de sakkunniga haft sammanträden för överläggningar rörande det åt dem uppdragna utredningsarbetet, vilket är avsett att fortsättas under år 1929.

15. 1928 års lönekommitté.

Den 29 juni 1928 uppdrog Kungl. Maj:t åt följande personer att enligt angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag i avseende å dyrtidstilläggens inarbetande i de fasta löne- och pensionsbeloppen, beträffande vissa ännu återstående löneregeringsfrågor samt angående revision av gällande avlöningsförfattningar:

Hamilton, H. A., greve, generaldirektör, *ordförande*;

Almgren, E. Hj. B., direktör;

Carlström, O. L., lantbrukare, led. av II kamm.;

Eriksson, E. G. E., i Stockholm, förste kontorist vid statens järnvägar, led. av II kamm.;

Johansson, J. B., lantbrukare, numera statsråd, led. av I kamm.;

Köersner, Agnes Berta, kansliskrivare;

Lindblad, S. J. R., landsfiskal;

Nilsson, N. A., i Kabbarp, led. av I kamm.;

Reinwall, J. A., tullkontorist;

Sjöwall, C. A., rektor;

Söderlund, G., borgarråd;

Wagnsson, R., folkskollärare, led. av I kamm.

Den 19 oktober 1928 meddelade Kungl. Maj:t statsrådet Johansson begärt entledigande från ledamotskap i kommittén samt förordnade ledamoten av riksdagens första kammare lantbrukaren O. L. Tjällgren att vara ledamot av kommittén.

Samma dag bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att, på framställning av kommittén, för kortare tid förordna representanter för olika personalgrupper såsom tillfälliga ledamöter av kommittén, med rätt för dylik tillfällig ledamot att deltaga i kommitténs överläggningar men icke i omröstning till beslut samt med befogenhet för honom att, då han därtill funne anledning, till kommitténs protokoll foga särskilt uttalande i fråga, i vars behandling han haft att taga del.

Kommittén höll konstituerande sammanträde den 3 september 1928, och beslöts därvid, att kommittén för behandling av de kommittén lämnade uppdragen skulle uppdelas sig å tre sektioner, av vilka en skulle handlägga frågan om dyrtidstilläggens inarbetande i lönerna och den därmed i samband stående frågan om revision av gällande avlöningsförfattningar, en sektion handlägga frågan om löneroglering för befattningshavare vid statens undervisningsväsende m. m. samt slutligen en sektion behandla frågan om löneroglering för fögderiförvaltningarnas tjänstemän.

Fi: 15

Kommittén har därefter beslutat följande sektionsindelning:

å sektionen för handläggning av frågan om dyrtidstilläggens inarbetande i lönerna samt revision av gällande avlöningsförfattningar (sektion I):

herrar greve Hamilton, ordförande, Almgren, Carlström och Eriksson, kansliskrivaren Kôersner samt herrar Lindblad och Reinwall;

å sektionen för handläggning av frågan om lönereglering för befattningshavare vid statens undervisningsväsende m. m. (sektion II):

herrar Söderlund, ordförande, Carlström och Nilsson, kansliskrivaren Kôersner samt herrar Sjöwall och Wagnsson;

å sektionen för handläggning av frågan om lönereglering för fögderiförvaltningarnas tjänstemän (sektion III):

herrar Tjällgren, ordförande, Eriksson, Nilsson och Lindblad.

Kommitténs kansli:

Sekreterare:

Ekeroth, O., förste kanslisekreterare (sekr. t. o. m. den 22 december 1928).

Norberg, E., förste amanuens i riksräkenskapsverket (sekr. f. o. m. den 23 december 1928).

Särskild sekreterare för sektion II:

ledamoten av kommittén, rektor Sjöwall.

Bitr. sekreterare hos kommittén:

Carlsson, A., sekr. hos allm. civildförvaltningens lönenämnd och kommunikationsverkens lönenämnd.

Lokal: Kommitténs plenisammanträden samt första sektionens sammanträden hållas i telegrafstyrelsens lokaler, Brunkebergstorg 2, varest ock lokalutrymme beretts åt kommitténs kansli. För andra sektionen har lokalutrymme beretts i Auditorium. Tredje sektionen sammanträder i de lokaler i huset Vasagatan 1, som disponeras av allmänna civildförvaltningens och kommunikationsverkens lönenämnder.

Tel. till ordf. 973; till kansliet 943.

Kommittén har i regel haft plenisammanträden en dag samt sektionssammanträden fyra å fem dagar i veckan, med undantag för tredje sektionen, där det egentliga arbetet av olika skäl påbörjades först den 2 november.

Sektionerna hava var för sig förberedelsevis påbörjat utredningen av de ärenden, som hänskjutits till kommittén. Kommittén har på grund av särskild remiss den 6 november 1928 avgivit utlåtande i fråga om sammanslagning av allmänna civildförvaltningens, försvarsväsendets och kommunikationsverkens lönenämnder.

16. 1928 års revision av rusdryckslagstiftningen.

Sedan riksdagen i skrivelse den 15 maj 1928, nr 203, under åberopande av ett av bevillningsutskottet i anledning av väckta motioner avgivet betänkande, nr 37, anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående omläggning av gällande lagstiftning rörande försäljning av rusdrycker och därvid beakta, vad i sagda betänkande anförts, samt för riksdagen framlägga de för-

slag, till vilka utredningen kunde giva anledning, bemyndigade Kungl. Maj:t **Fi: 17** den 24 september 1928 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst nio sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning och avgiva förslag angående revision av gällande lagstiftning rörande försäljning av rusdrycker.

Sakkunniga, tillkallade den 23 oktober 1928:

Quensel, J. U. T., professor emeritus vid universitetet i Uppsala, med. d:r, *ordförande*;

Bärg, A. J., förrådsförmän, led. av I kamm.;

Forssell, C. A., fil d:r, led. av II kamm.;

Larsson, S., byråchef i kontrollstyrelsen, tillika *sekreterare*;

Ljunggren, E., redaktör;

Tornblad, H. B., direktör, hedersordf. i Sveriges centrala hotell- och restaurangförening;

Åstrand, J. A., f. d. auditör, ordf. i systembolagsföreningarnas förtroendenumnd.

Lokal: Drottninggatan 3; tel. Norr 188 11.

De sakkunniga hava påbörjat sitt arbete.

17. *Ekonomisakkunniga.*

Genom beslut den 31 december 1928 har Kungl. Maj:t, jämte det Kungl. Maj:t beslutat, att 1926 års besparingssakkunnigas och 1927 års besparingsnämnds verksamhet skall upphöra senast med utgången av februari månad 1929, bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla sammanlagt högst fem ekonomisakkunniga att under ledning av nämnde departementschef, var för sig där ej för särskilt fall annorlunda bestämmes, verkställa undersökningar och avgiva förslag i huvudsakligt syfte att åstadkomma ökad ekonomisering inom olika grenar av statsförvaltningen.

Med stöd av detta bemyndigande har chefen för finansdepartementet den 31 december 1928 uppdragit åt

generaltulldirektören A. E. M. Ericsson att, efter upphörandet av 1926 års besparingssakkunnigas verksamhet, fullfölja den av dessa omhändertagda uppgiften att pröva vissa centrala verks och myndigheters organisation och arbetssätt,

generaldirektören E. R. Stridsberg att, efter upphörandet av 1927 års besparingsnämnds verksamhet, omhändertaga frågan om åtgärder för vinnande av större planmässighet och ekonomisering i statens upphandlingsväsen jämte andra i samband därmed stående spörsmål,

disponenten Wiking Johnsson att, efter upphörandet av 1927 års besparingsnämnds verksamhet, verkställa granskning i avseende å vissa grenar av statens affärsdrivande verk liksom ock av annan statens fabriks- och verkstadsrörelse, samt

amiralen H. V. M. von Krusenstierna och direktören H. G. E. Hammar att upptaga spörsmålet om det mest ändamålsenliga ordnandet av till sjöförsvaret hörande myndigheters ekonomiska förvaltning samt åvägbringande i övrigt inom marinen av största möjliga ekonomisering.

Fi: 18 Samtliga uppdrag skola utföras i enlighet med de närmare anvisningar, som meddelas av chefen för finansdepartementet.

b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.

18. Sakkunniga för undersökning av taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering.

Genom beslut den 24 februari 1928 uppdrog Kungl. Maj:t åt byråchefen hos statistiska centralbyrån E. Höijer och extra jägmästaren E. Lindeberg att i egenskap av sakkunniga inom finansdepartementet med ledning av de i 24 § 2 mom. andra stycket förordningen den 27 juni 1927 (nr 311) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighetstaxering år 1928 omfördä handingar verkställa sådan undersökning, som avses i 30 § samma förordning, för utrönande, huruvida vid taxeringen av jordbruksfastigheter å landsbygden jämnhet och likformighet de olika länen emellan blivit uppnådd.

Med skrivelse den 30 april 1928 hava de sakkunniga avlämnat redogörelse för omfördä undersökning.

Därefter har Kungl. Maj:t genom beslut den 26 oktober 1928 uppdragit åt Höijer och Lindeberg att i egenskap av sakkunniga inom finansdepartementet med ledning av fastighetstaxeringsnämndernas och fastighetsprövningsnämndernas vid 1928 års allmänna fastighetstaxering protokoll och övriga tillgängliga handlingar fortsätta och avsluta den undersökning, varom föranstaltats genom Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut den 24 februari 1928, samt att i samband därmed dels vidtaga motsvarande undersökning beträffande taxeringsutfallet i fråga om jordbruksfastigheter i städerna dels ock upprätta en summarisk sammanställning av de inom de särskilda kommunerna åsatta taxeringsvärdena å annan fastighet.

Arbetet har under året pågått dels under tiden 25 februari—7 maj och dels från och med den 26 oktober.

Vid arbetets återupptagande den 26 oktober igångsattes dels en sammanställning av uppgifterna i fastighetstaxeringslängderna angående taxeringsvärdet av annan fastighet samt av jordbruksfastighet i städerna, dels en bearbetning av resultatet av taxeringen av skogsmark och växande skog, innebärande en jämförelse mellan olika jordägaregrupper kommunvis rörande rotvärde, bonitet och relativ skogstillgång m. m.

De sakkunnigas arbete beräknas komma att slutföras under år 1929.

Ecklesiastikdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

a) Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

1. *Sakkunnig för utredning av vissa ecklesiastika jordfrågor* (1927: 10, 1928: 8).

Genom beslut den 12 juni 1925 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet biträda med utredning av vissa ecklesiastika jordfrågor.

Sakkunnig, tillkallad den 12 juni 1925:

Wohlin, T. H., kammarråd.

Verksamheten har under året legat nere, då den sakkunnige varit sysselsatt med annat utredningsarbete inom ecklesiastikdepartementet.

Genom beslut den 26 oktober 1928 förklarade Kungl. Maj:t, att det departementschefen genom ovannämnda beslut den 12 juni 1925 givna bemyndigandet att tillkalla en sakkunnig för ifrågavarande ändamål skulle förfalla, i följd varav det åt Wohlin lämnade uppdraget omedelbart skulle upphöra.

2. *Kommissionen för förnyad utredning rörande nya lokaler för den medicinska undervisningen i Stockholm m. m. (1926 års sjukhuskommission)* (1927: 12, 1928: 9).

Genom beslut den 24 augusti 1926 föreskrev Kungl. Maj:t, att frågan om ett nytt kliniskt sjukhus i Stockholm och om nya lokaler för karolinska institutet skulle hänskjutas till en kommission, som hade att — med beaktande av vissa utav 1926 års riksdag angivna synpunkter — verkställa förnyad utredning i ifrågavarande ämnen.

Kommissionens sammansättning vid ingången av år 1928:

Malmroth, C. A. G., landshövding, *ordförande*;

Kvarnzelius, S. H., landshövding, led. av I kamm.;

Jansson, C. R., i Falun, led. av II kamm.

Särskilt tillkallade sakkunniga:

Bauer, F. J., generalfätläkare;

Hedrén, G., professor;

Forssell, C. G. A:son, professor;

Key, E. S. H., professor;

Westman, E. C., arkitekt.

Sekreterare:

Berlin, N. J., hovrättsråd.

Kommissionen i sin helhet har under år 1928 hållit 20 sammanträden.

Med skrivelse den 24 oktober 1928 har kommissionen till Kungl. Maj:t överlämnat: »Betänkande och förslag rörande uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m.» (Statens off. utredn. 1928: 26).

Uppdraget är därmed slutfört.

E: 3 3. *Sakkunniga för utredning rörande gymnastiska centralinstitutets verksamhet och därmed sammanhängande frågor (1927 års gymnastiksakkunniga).*

Genom beslut den 30 december 1927 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga för att inom nämnda departement biträda med överarbetning av det förslag angående gymnastiska centralinstitutets verksamhet och därmed sammanhängande frågor, som den 12 augusti 1926 avgivits av särskilda inom departementet tillkallade sakkunniga.

Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t den 17 februari 1928 nämnde departementschef att för angivna ändamål tillkalla ytterligare högst två sakkunniga.

Sakkunniga, tillkallade den 31 december 1927 och den 20 februari 1928: Rignell, K. A., överste, föreståndare för gymnastiska centralinstitutet, *ordförande*;

von Bahr, Ebba Augusta Louise, gymnastikdirektör;

Killander, E. V., kapten;

Liljegren, G. L., gymnastiklärare vid det allmänna läroverket i Eskilstuna, kapten;

Liljestrand, G., professor.

Sekreterare:

Hammar, H. B., förste amanuens i ecklesiastikdepartementet.

De sakkunniga, som antagit benämningen 1927 års gymnastiksakkunniga, sammanträdde första gången den 23 februari 1928 och hava därefter hållit ungefär 100 sammanträden.

Genom beslut den 6 juli 1928 uppdrog Kungl. Maj:t åt de sakkunniga att låta genom arkitekten Torben Grut uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med av kostnadsberäkning åtföljt förslag till nya byggnader för gymnastiska centralinstitutet, förlagda till bergsplatån omedelbart nordost om Stadion.

De sakkunniga hava till chefen för ecklesiastikdepartementet överlämnat *dels* med skrivelse den 5 november 1928: »Betänkande och förslag angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet m. m. I. Omorganisation av undervisningen vid institutet m. m.»,

dels ock med skrivelse den 20 december 1928: »Betänkande och förslag angående omorganisation av gymnastiska centralinstitutet m. m. II. Nya byggnader för gymnastiska centralinstitutet m. m.»

Uppdraget är därmed slutfört.

4. *Sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande organisationen av de förmedelst allmänna medel understödda folkmåls-, ortnamns- och folkminnesundersökningarna.*

Genom beslut den 24 november 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla tre sakkunniga för att under högst 14 dagar inom departementet biträda med utredning av vissa frågor rörande

organisationen av de förmedelst allmänna medel understödda folkmåls-, ort- **E: 5**
namns- och folkminnesundersökningarna.

Sakkunniga, tillkallade den 24 november 1928:

von Friesen, O., professor, *ordförande*;

Olson, J. E., professor;

Lithberg, N. J. M., professor.

Sekreterare:

Strömbäck, D. A., amanuens vid universitetsbiblioteket i Uppsala.

De sakkunniga sammanträdde första gången den 10 december 1928 och hava med den 23 december 1928 slutfört sitt uppdrag.

b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.

5. Studielånenämnden.

Genom beslut den 22 december 1927 tillkallades ledamöter i den nämnd, som jämlikt § 4 i reglementet för utdelning av statens räntefria studielån hade att upprätta förslag till utdelning år 1928 av dylika lån.

Sammansättning:

Wallengren, H. T. S., professor, *ordförande*;

Bergholm, C. J., lektor;

Bäckström, W., folkskollärare, led. av II kamm.;

Sjöblom, P. H., lantbrukare, led. av I kamm.;

Sörensen, Anna Elisabeth, seminarierector.

Sekreterare:

Smedberg, E. K. G., fil. d:r.

Ansökningarna om studielån uppgingo till 981, varav 245 avsågo fortsatta lån. Sedan dessa ansökningar av sekreteraren granskats, kompletteringar införskaffats och ansökningarna ordnats å studiegrupper, sammanträdde nämnden i januari 1928. Härvid företogs bl. a. till behandling fördelning av ansökningarna å nämndens ledamöter, vilka härefter skulle å sina hemorter granska dem sålunda tilldelade ansökningar. I mars 1928 sammanträdde nämnden ånyo, och beslöt nämnden härvid tillstyrka 237 ansökningar om fortsatt lån å tillsammans 289,290 kronor samt 101 ansökningar om nytt lån å sammanlagt 118,300 kronor. Nämndens förslag upptog således lån till ett sammanlagt belopp av 407,590 kronor. Dessutom har nämnden till Kungl. Maj:t avlåtit ett flertal yttranden över till nämnden remitterade ansökningar m. m.

Genom beslut den 4 maj 1928 utdelade Kungl. Maj:t för läsåret 1928—1929 236 fortsatta studielån och 100 nya studielån i huvudsaklig överensstämmelse med nämndens förslag.

Nämndens uppdrag är slutfört.

E: 6**B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.****a) Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.****6. Ortnamnskommittén (1927: 8, 1928: 7).**

Tillsatt den 2 maj 1902 med uppdrag att låta verkställa undersökning av namn å byar och gårdar ävensom å viktigare naturnamn.

Genom beslut den 9 augusti 1923 uppdrog Kungl. Maj:t åt docenten J. Sahlgren att, tills vidare till dess Kungl. Maj:t annorlunda förordnade, utan kostnad för statsverket för tryckning utarbета redogörelse för ortnamnen i Hallands län enligt en den 31 december 1918 fastställd plan.

Sammansättning under år 1928:

Hesselman, B. I., professor;

Schalling, E. H., extra kammarråd;

Sahlgren, J., docent (för Hallands län).

Sekreterare:

Sahlgren, J., docent (för Örebro län samt för vissa namnregleringsärenden);

Noreen, E., docent (för Värmlands län);

Lindqvist, N., docent (för registret till ortnamnen i Älvsborgs län).

Under tiden den 1 december 1927—den 30 november 1928 har kommittén i kammarkollegiets lokaler hållit 9 sammanträden. Av ledamöterna hava avgivits 37 yttranden — flera av dessa avseende ett flertal namn — i namnregleringsfrågor, huvudsakligen till generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Beredningen av ärendena har i huvudsak skett mellan sammanträdena.

Sedan Kungl. Maj:t genom resolution den 22 april 1927 meddelat kommittén anslag av lotterimedel med 40,000 kronor för ortnamnsforskning enligt av kommittén angivna riktlinjer och med redovisningsskyldighet inför chefen för handelsdepartementet, påbörjades sommaren 1927 de planerade undersökningarna, vilka avse andra arbeten än dem, för vilka riksdagen meddelat anslag. Utgifterna bestredos från och med 1928 års ingång till en början med upplånade medel, vilka, sedan lotterimedlen blivit tillgängliga, återbetalades med dessa. Såsom ledare för undersökningarna och som föreståndare för ortnamnskommitténs arkiv har fungerat docenten J. Sahlgren. För ändamålet har till kommittén upplåtits arbetslokal i universitetsbiblioteket i Uppsala. Enligt kommitténs av Kungl. Maj:t godkända plan skulle i första rummet undersökas: Blekinge, Gotlands, Jönköpings, Kalmar, Kopparbergs, Kronobergs, Skaraborgs, Södermanlands, Västerbottens, Uppsala och Östergötlands län. I samtliga dessa län, med undantag av Gotlands och Uppsala län, har arbetet redan igångsatts. Dessutom hava undersökningar påbörjats i Jämtlands, Norrbottens och Västernorrlands län, beroende på att just för dessa län särskilt goda undersökare funnits att tillgå.

Den 31 mars 1928 har Kungl. Maj:t meddelat kommittén nytt anslag av lotterimedel jämväl å 40,000 kronor, vilka medel emellertid ännu icke blivit för kommittén tillgängliga utan torde bliva detta först under juni 1929.

7. Sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande det högre skolväsendet **E: 7**
(1927 års skolsakkunniga, 1928: 10).

Genom beslut den 18 juni 1927 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla tre sakkunniga för att inom departementet ej mindre biträda med slutligt utarbetande av undervisningsplaner för de allmänna läroverken och de kommunala mellanskolorna än även verkställa utredningar och avgiva yttranden och förslag i vissa övriga med den då beslutade skolorganisationen sammanhängande frågor. Vidare bemyndigades chefen för nämnda departement att under utredningsarbetets gång i mån av behov tillkalla ytterligare högst två sakkunniga, med rätt att, där så befundes lämpligt, ersätta sådan sakkunnig med annan, ävensom att, om så skulle visa sig erforderligt, tillkalla särskilda biträden.

Sakkunniga, tillkallade den 20 juni 1927:

Bergqvist, B. J:son, generaldirektör, *ordförande*;

Wallin, H., undervisningsråd;

Nordfelt, A., rektor.

Sekreterare:

Sandberg, F. W. E., kansliråd.

Lokal: Ecklesiastikdepartementet, tel. N. 313 00 och skolöverstyrelsen, namn-anrop.

Sedan föregående redogörelse den 30 november 1927 avgavs, hava de sakkunniga varit oavbrutet sysselsatta med fullgörande av dem lämnade uppdrag.

Förutom de uppdrag, som genom beslut den 18 juni 1927 överlämnades åt de sakkunniga, har chefen för ecklesiastikdepartementet den 24 september 1928 uppdragit åt de sakkunniga dels att efter verkställd utredning till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till omläggning av provårsinstitutionen vid de allmänna läroverken och folkskoleseminarierna samt till de åtgärder, som må böra vidtagas för att bereda eleverna vid de högre lärarinneseminarierna tillfälle att vinna någon erfarenhet även i fråga om den manliga ungdomens undervisning och uppfostran, dels ock att verkställa utredning i fråga om läroböcker vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter samt att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Beträffande de sakkunnigas arbete under år 1928 hava de sakkunniga anført följande.

Vad först beträffar de uppgifter, vilka uppdrogos åt de sakkunniga genom ovanstående beslut den 18 juni 1927, och vilka icke i de sakkunnigas redogörelse den 30 november 1927 angivits vara fullgjorda, hava de sakkunniga sedan dess, jämte det att de sakkunniga haft att handlägga åtskilliga till dem under hand överlämnade mindre ärenden, slutfört följande, vilka här upptagas i den ordning, vari de angivits i Kungl. Maj:ts cirkulär den 18 juni 1927 angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m.:

1. Förslag till bestämmelser i anledning av inrättandet vid statens normalskola för flickor av en sexklassig folkskola:

förslag till reglemente för folkskolan avgavs den 4 oktober 1928.

- E: 7** 2. Utredning huruvida och i vilken utsträckning högre folkskolor må kunna anordnas såsom led i en med genomgången folkhögskola avslutad och särskilt efter landsbygdens behov anpassad högre undervisning:
utredning och förslag avgåvos den 14 juni 1928 (Statens offentliga utredningar 1928: 13).
3. Utredning huruvida och i vilken utsträckning åtgärder må kunna vidtagas till underlättande av vistelsen vid folkhögskola eller därmed förenad lantmannaskola för utom skolkommunen boende elever:
utredning och förslag avgåvos den 20 december 1927.
4. Utredning i avseende på möjligheterna till en friare genomgång av och flyttning inom folkskolan:
utredning och förslag avgåvos den 28 augusti 1928.
5. Utredning angående gymnasiets inre organisation:
uppdraget verkställt genom de under punkt 6 och punkt 7 b omnämnda förslagen.
6. Slutligt utarbetande av undervisningsplaner för de allmänna läroverken och de kommunala mellanskolorna:
förslag till undervisningsplaner för de allmänna läroverken avgavs den 24 maj 1928 och låg till grund för de av Kungl. Maj:t den 29 juni 1928 fastställda undervisningsplaner för rikets allmänna läroverk (Sv. författningssamling 1928: 252).
7. Verkställande av utredningar och avgivande av yttranden och förslag i vissa övriga med den nu beslutade skolorganisationen sammanhängande frågor:
de sakkunniga hava på anmodan av departementschefen avgivit flera yttranden och förslag samt verkställt granskningar beträffande åtskilliga frågor, bland vilka böra nämnas:
- a. angående stadga för de allmänna läroverken:
förslag avgavs i september 1928 till chefen för ecklesiastikdepartementet och låg till grund för den av Kungl. Maj:t den 24 september 1928 fastställda stadga för rikets allmänna läroverk (Sv. författningssamling 1928: 412).
- b. angående stadga för kommunala flickskolor:
förslag avgavs i september 1928 och låg till grund för den av Kungl. Maj:t den 24 september 1928 fastställda stadga för kommunala flickskolor (Sv. författningssamling 1928: 426).
- c. angående avlöning åt lärare vid kommunal flickskola samt statsbidrag till sådan skola:
förslag till kungl. kungörelse den 22 juni 1928 (Sv. författningssamling 1928: 229).
- Under vissa tider hava följande särskilt tillkallade sakkunniga deltagit i behandlingen av nedannämnda, här förut angivna frågor, nämligen: professor H. T. S. Wallengren och lektorn I. H. E. Pauli rörande frågan om gymnasiets organisation och studentexamen, folkhögskolinspektören E. Ingers och rektorn A. Nordgren rörande frågan om underlättande av vistelsen vid folkhögskola eller därmed förenad lantmannaskola för utom skolkommunen boende elever samt frågan om en utvidgad folkhögskol utbildning, medicinalrådet L. E. Edén rörande undervisningsplaner för de allmänna läroverken i avseende på skolhygieniska spörsmål och läroverksadjunkten B. O. S. Wahlström rörande undervisningsplaner för realskolan. — Såsom biträden vid utförande av vissa särskilda uppgifter hava följande personer varit tillkallade, nämligen: folkskolinspektören N. O. S. Paradis, filosofie doktorn E. K. G. Smedberg, lektorn A. C. Thorn och rektorn K. V. R. Widman.
- De sakkunniga hava slutligen fortsatt under år 1927 förberedelsevis påbörjad behandling av frågan om möjligheterna att bereda ekonomisk hjälp under

studietiden åt fattiga, studiebegåvade lärjungar vid statens läroverk och med dem jämförliga läroanstalter. Denna fråga torde åtminstone i det väsentligaste kunna slutbehandlas under år 1928.

Under behandling äro jämväl två andra, åt de sakkunniga överlämnade spörsmål, nämligen dels utredning och förslag i fråga om läroböckerna vid de allmänna läroverken och med dem jämförliga läroanstalter, dels ock utredning huruvida och i vilken utsträckning praktiska bildningslinjer må kunna anordnas på realskolans åldersstadium. Att såsom särskilda sakkunniga deltaga i de sakkunnigas arbete hava av departementschefen tillkallats: vid behandlingen av den förstnämnda frågan ledamoten av riksdagens första kammare, förutvarande statsrådet, folkskolinspektören N. J. F. Almkvist och vid behandlingen av den senare rektorn vid Stockholms högre folkskola för teknisk utbildning A. T. Pehrson.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det åt de sakkunniga lämnade uppdraget skall upphöra senast med utgången av år 1929.

8. *Sakkunniga för utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning m. m. (1927 års prästlöne regleringssakkunniga, 1928: 11).*

Genom beslut den 22 april 1927 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att dels tillkalla högst tre sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning samt dispositionen och förvaltningen av prästlönejorden, dels, då de sakkunniga anmälde sig i särskilda fall för kortare tider behöva förstärkning, för ändamålet tillkalla ytterligare sakkunniga, och dels uppdraga åt de sakkunniga att skyndsamt verkställa av riksdagen begärd utredning rörande möjligheten att upplåta ecklesiastik jord till smärre jordbruk och egna hem samt därvid tillika undersöka lämpligheten av en upplåtelse under stadgad besittningsrätt.

Sakkunniga, tillkallade den 20 juli 1927:

Wihlberg, N., häradshövding, *ordförande*;

Ihrmark, K. A., teol. dr, kyrkoherde;

Wohlin, T. H., kammarråd.

Sakkunnig, tillkallad den 7 september 1928 att under högst två månader under år 1928 deltaga vid utredning av de med de sakkunnigas uppdrag sammanhängande frågor, som röra skatteväsendet:

Baehrendtz, E. K. F., förste kanslisekreterare.

Sekreterare:

Thelin, A. F. V., hovrättsassessor.

De sakkunniga hava under 1928 intill den 1 december hållit 19 sammanträden. Mellan sammanträdena hava de sakkunniga var för sig varit sysselsatta med arbete för uppdragets fullföljande. Baehrendtz har deltagit i utredningsarbetet under tiden den 29 september—28 november 1928.

Under året har, i den mån detta icke förut skett, erforderligt material för

E: 8 utredningen hopsamlats och systematiserats. Vidare hava preliminära utkast till vissa delar av det blivande betänkandet utarbetats. Överarbetning av nämnda utkast och slutförandet i övrigt av utredningen komma att ske under år 1929.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det åt de sakkunniga lämnade uppdraget skall upphöra senast med utgången av år 1929.

9. Sakkunnig för utredning om och planläggning av vissa skolradioförsök.

Genom beslut den 31 augusti 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ekklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att tills vidare intill utgången av läsåret 1928—1929 inom departementet biträda med utredning om och planläggning av fortsatta skolradioförsök.

Sakkunnig, tillkallad den 31 augusti 1928:

Bergman, N. G., lektor.

Genom beslut den 15 november 1928 bemyndigade vidare Kungl. Maj:t departementschefen att tillkalla en radiotekniskt sakkunnig person att under högst fjorton dagar biträda Bergman vid utarbetandet av allmänna anvisningar rörande radiomottagning i skolorna.

Sakkunnig, tillkallad den 15 november 1928:

Nordenmark, E. H., ingenjörsassistent i telegrafstyrelsen.

Lokal: Skolöverstyrelsen, tel.: namnanrop, och A. B. Radiotjänst, tel.: Norr 319 20.

Under tryckning befinna sig för närvarande *dels* allmänna anvisningar rörande skolradioförsöken 1929, *dels* två programhäften.

För år 1929 beräknas arbetet bestå i övervakande av programmens utsändning och mottagning, att stå i kontakt med de deltagande skolorna, att utsända frågelistor och att bearbeta inkomna rapporter.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det åt den sakkunnige lämnade uppdraget skall upphöra senast med utgången av juni 1929.

10. Sakkunniga för utredning rörande uppnåendet av ett bättre ekonomiskt resultat av kungl. dramatiska teaterns verksamhet.

Genom beslut den 15 november 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ekklesiastikdepartementet att tillkalla två sakkunniga för att tillsammans med styrelsen för kungl. dramatiska teaterns aktiebolag utreda frågan om uppnående av ett bättre ekonomiskt resultat av teaterns verksamhet.

Sakkunniga, tillkallade den 16 november 1928:

Klintberg, G., regissör;

Svensson, S., auktoriserad revisor.

Den sålunda anbefallda utredningen har numera igångsatts och beräknas kunna fullbordas under förra hälften av år 1929.

b) **Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.**11. *Kommittén för utredning angående utförande av en gradmätning på Spetsbergen (1927: 14; 1928: 12).*

Genom beslut den 11 mars 1898 tillsatte Kungl. Maj:t en kommitté med uppdrag att, därest kejsarliga ryska regeringen utsåge en kommitté för att träda i förbindelse med en svensk kommitté för uppgörande av plan för utförande under den närmaste framtiden på Sveriges och Rysslands gemensamma bekostnad av gradmätningsarbeten på Spetsbergen m. m., för nämnda ändamål förhandla med den ryska kommittén och särskilt beräkna den kostnad, som det tilltänkta företaget skulle medföra för svenska statsverket, samt avgiva förslag till de åtgärder, som för ändamålets vinnande borde av Sverige vidtagas, ävensom att med uppmärksamhet följa dess fortgång och inkomma med de framställningar, vartill anledningar kunde förefinnas.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 november 1922 upphörde kommitténs verksamhet med utgången av år 1922. Sedermera medgav Kungl. Maj:t, att det för avslutande av kommitténs uppdrag erforderliga arbetet finge efter utgången av år 1922 ombesörjas av kommitténs ledamöter, vilka därvid skulle äga rätt att disponera återstoden av för ändamålet anvisade anslag, men icke hava rätt att själva uppbära ersättning av statsmedel.

Sammansättning under år 1928:

H. K. H. Kronprinsen, *ordförande*;

de Geer, G., f. d. professor;

Carlheim-Gyllenskiöld, V., professor, *sekreterare*.

Under året har översättningen och tryckningen av de sista av gradmätningens publikationer fortgått. Översättningen av den omfattande historiken håller på att avslutas, så att tryckningen av denna avhandling under den närmaste tiden kan fortsättas och slutföljas. De båda sista avhandlingarna, om de trigonometriska höjdmätningarna och de geodetiska arbetenas slutresultat, hålla på att översättas och torde kunna lämnas till tryckning i början av år 1929.

Under året hava, i sammanhang med efterforskningarna efter den förolyckade Nobile-expeditionen, till representanter för utländska makter, såsom engelska, franska, norska och ryska myndigheter, ställts till förfogande exemplar av den svenska gradmätningsexpeditionens omfattande kartor över norra och östra delarna av Spetsbergen, vilka därvid torde lämnat icke oväsentliga tjänster.

Arbetet med de ännu återstående publikationerna kommer att i möjligaste mån forceras, så att resultaten i varje fall av kommittén väntas med säkerhet föreligga i fullt färdigt och offentliggjort skick före sammanträdet av den internationella unionens för geodesi och geofysik fjärde generalkonferens.

Genom beslut den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t förklarat, att kommittén skall upphöra senast med utgången av juni 1929.

E: 12

12. *Chalmerska byggnadskommittén* (1927:15, 1928:13).

Genom beslut den 15 juni 1922 tillsatte Kungl. Maj:t en särskild byggnadskommitté för nybyggnaderna vid Chalmers tekniska institut. Därjämte uppdrog Kungl. Maj:t åt kommittén bland annat, att skyndsammast låta uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med fullständiga huvudritningar jämte beskrivning, ny kostnadsberäkning och byggnadsplan för uppförande av nya byggnader för de kemiska och fysiska institutionerna vid institutet.

Sammansättning under år 1928:

v. Sydow, O. F., landshövding, *ordförande*;

Blidberg, P. J. F., byggnadschef;

Clason, I. G., f. d. byggnadsråd;

Grauers, B. H., rektor;

Lübeck, S. E. J., landshövding, numera statsråd.

Sekreterare och kassaförvaltare:

Björkman, N. K. O., länsassessor.

Kommittén har under år 1928 i Göteborg hållit ett sammanträde.

De under kommitténs ledning pågående arbetena hava i stort sett under året fortgått enligt beräkning. Av byggnadsarbeten hava allenast förekommit sådana kompletteringsarbeten, vilka vid hållen ansvarsbesiktning befunnits tillkomma vederbörande entreprenör. För värme- och sanitetsanläggningarna komma ansvarsbesiktningar att hållas inom den närmaste tiden. Möbleringen av nybyggnaden har fullbordats, och ansvarsbesiktning för denna hållits. Jämväl övriga ansvarsbesiktningar hava hållits och i samband därmed verkställda arbeten avslutats. Instrumentanskaffning för laborationer och undervisning pågår ännu, men torde komma att avslutas under början av år 1929. I övrigt kvarstå vid årsskiftet såsom oavslutade allenast vissa pågående arbeten för anordnande av yttre belysning vid nybyggnaden samt en del mindre planeringsarbeten å byggnadstomten. Lokalerna i nybyggnaden hava under hela år 1928 varit i bruk för laborationer och undervisning.

Kostnaderna för nybyggnaden med inredning och utrustning synas kunna hålla sig inom ramen av beviljade anslag.

Jordbruksdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

a) Kommitté, bekostad av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

1. 1927 års kronojordsakkunniga (1928: 8).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 maj 1927 att verkställa utredning av frågan om ändringar i förfaringssättet och bestämmelserna rörande försäljningar och andra upplätelser från kronans jordbruksdomäner.

Sammansättning:

Söderlind, J. G., byråchef, *ordförande*;

Andersson, E. B., lantbrukare, led. av statens egnahemsstyrelse, led av I kamm.;

Gustafsson, A. W., lantbrukare, Kasenberg, led. av II kamm.;

Adler, N., lantbrukare, led. av statens egnahemsstyrelse;

Ekberg, S., revisionssekreterare.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 2 september 1927 har åt de sakkunniga jämväl uppdragits att verkställa undersökning rörande åtgärder, ägnade att, där kronan vid försäljning av jord från sina jordbruksdomäner med upplåtelsen förbinder ett socialt syfte, på lämpligt sätt trygga ändamålet med upplåtelsen.

Sammanträden hava hållits under tiden 16 januari—1 juni, 26 juni—11 juli samt den 17 oktober 1928. Mellan sammanträdena har arbetet bedrivits av en subkommitté, bestående av Söderlind och Ekberg.

Den 17 oktober 1928 hava de sakkunniga avgivit betänkande med förslag rörande försäljningar och andra upplåtelse från kronans domäner (St. off. utr. 1928: 25). De sakkunnigas uppdrag har härmed slutförts.

Till följd av särskilt erhållna uppdrag hava de sakkunniga dessutom avgivit utlåtanden *dels* den 2 februari 1928 angående viss ändring i lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område, *dels ock* den 19 april 1928 rörande ifrågasatt ändring av lagen den 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom.

b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.

2. *Sakkunnig för utredning rörande landets kartväsen* (1925: 8; 1926: 14; 1927: 14; 1928: 11).

Tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 februari 1924.

Falk, E., expeditionschef.

Utredningen har slutförts under år 1928.

B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

a) Kommittéer, bekostade av anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

3. *Sakkunniga för utredning rörande ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar m. m. (1927 års skogssakkunniga för Lappmarken)* (1928: 9).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 september 1927 med uppdrag att verkställa utredning samt avgiva förslag rörande ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar och i samband därmed stående administrativa och ekonomiska frågor.

Sammansättning:

Ringstrand, N. G., landshövding, *ordförande*;

Hermelin, T. W., friherre, byråchef;

Jo: 3 Gabrielsson, N., led. av statens egnahemsstyrelse, led. av I kamm.;
 Lövgren, O. W., led. av II kamm.;
 Kallin, K. E., länsjägmästare;
 Carlgren, M., jägmästare; samt
 Näslund, P. J., led. av II kamm.

Sekreterare: Odéen, S., revisionssekreterare.

Lokal: Riksdagshuset, tel. 84 45, 84 46.

Sakkunniga hava sammanträtt den 12 mars, 23 april—8 maj, 12 och 13 juni, 28 juni—12 juli, 13 och 14 augusti samt 23 november—11 december. Under juni och juli månader hava sakkunniga företagit studieresor inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län.

Sakkunniga hava den 23 november 1928 avlämnat betänkande med förslag till förordning rörande inskränkning i tillämpningen av förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning av viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 januari 1930.

4. Sakkunniga för utredning rörande den primära jordbruksfastighetskrediten. (1927 års jordbruksfastighets- och skogskreditsakkunniga.) (1928: 10).

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 oktober 1927 med uppdrag att verkställa utredning av frågan om utveckling av den primära jordbruksfastighetskrediten m. m.

Sammansättning:

Tamm, H. S., riksgäldsfullmäktig, *ordförande*;
 Gustafsson, K. J. A., lantbrukare, led. av I kamm.;
 Sundberg, A. L., godsägare, Katrineholm.

Härjämte har länsjägmästaren E. K. G. Hedeman-Gade (Stockholm) förordnats att såsom sakkunnig deltaga i utredningen vid behandlingen av frågor rörande belåning av skog och vad därmed äger samband.

Sedan Tamm och Sundberg till följd av sjukdom av sagt sig uppdraget i fråga, har chefen för jordbruksdepartementet den 29 november 1928 i deras ställe tillkallat

von Horn, L. R., godsägare, kammarherre, *ordförande*;
 von Hofsten, E. G. N., kontorschef i Sveriges allmänna hypoteksbank.

Sekreterare: Hjärne, K. G., hovrättsassessor.

Lokal: Sveriges Allmänna Hypoteksbanks lokal Kungsträdgårdsgatan 16, Stockholm; tel. 52 50.

De sakkunniga hava den 14 januari 1928 avgivit utlåtande i en till dem remitterad fråga om ytterligare understöd åt föreningar för jordbrukskredit.

För behandling av nyssnämnda fråga hava de sakkunniga haft 5 sammanträden under januari. På grund av inträffade sjukdomsfall hava plenarsammanträden därefter icke kunnat hållas, och verksamheten beträffande de

sakkunnigas huvuduppgift har måst inskränkas till en del planläggningsarbeten. **Jo: 6**

Kungl. Maj:t har den 21 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 oktober 1929.

5. *Sakkunniga för utredning beträffande centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet och en blivande högre lantbruksundervisnings inbördes ställning m. m.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 juni 1928 med uppdrag att verkställa utredning beträffande den inbördes ställning centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet och den högre lantbruksundervisningen böra intaga till varandra jämte vad därmed står i samband.

Sammansättning:

Insulander, P. E. G., generaldirektör, *ordförande*;

Sederholm, G. R., landshövding, led av I kamm.;

Nilsson, N. A., Kabbarp, trädgårdsodlare, led. av I kamm.;

Björkman, Th. V. E., professor, tillika *sekreterare*.

Lokal: Lantbruksstyrelsen, tel. 998.

Kommittén har sammanträtt den 3 juli, 31 juli, 3—6 oktober samt 4—6 december. Därjämte har kommittén med vederbörligt tillstånd företagit studieresor till Danmark och Norge.

Kommittén har verkställt åtskilliga förberedande utredningar inom ramen för det erhållna uppdraget.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 augusti 1929.

6. *Sakkunniga för utredning rörande vissa förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkningsföretag.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 juni 1928 att inom departementet biträda vid verkställande av den närmare utredning, som påkallats för ett fullständigt klarläggande av de förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkningsföretag, vilka kunna anses vara av avgörande betydelse för ett ställningstagande till frågan om ytterligare statsunderstöd till nämnda företag. I uppdraget ingår jämväl att undersöka möjligheterna av en uppgörelse i pågående rättegång mellan sänkningsföretaget och ägare till i Hornborgasjöns avlopp, Fliaån, belägna vattenverk.

Sammansättning:

Hamilton, H. A. H., greve, vattenrättsdomare;

Nordin, A. V., f. d. lantbruksingenjör.

Efter det en ingående teknisk undersökning verkställt samt de sakkunniga haft konferenser med olika myndigheter och sammanträden med vederbörande sakägare, har förlikningssammanträde hållits den 8 december.

Jo: 7 7. *Sakkunniga för utredning rörande lämpligaste sättet för ordnande av den lägre lantbruksundervisningen (lägre lantbruksundervisningssakkunniga).*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 juli 1928 med uppdrag att verkställa utredning rörande lämpligaste sättet för ordnande av den lägre lantbruksundervisningen.

Sammansättning:

Mörner, A., greve, landshövding, *ordförande*;

Gustafson, E. A., lantbrukare, led. av II kamm.;

Lilliecreutz, S. H. F., friherre, sekreterare hos Jönköpings läns hushållnings-sällskap, led. av II kamm.;

Linders, S., domänintendent, led. av I kamm.;

Ljung, E. W., agronom, inspektör för lantmanna- och lanthushållsskolorna, led. av II kamm., tillika *sekreterare*;

Strindlund, G., hemmansägare, led. av II kamm.;

Svensson, J. S., agronom, föreståndare för Säverstalunds lantmannaskola.

Tillika har föreståndarinnan vid Rimforsa lanthushållningsseminarium L. Nathorst-Böös anmodats att deltaga i nämnda utredning så vitt angår lanthushållsskolor och annan för kvinnor avsedd lägre lantbruksundervisning.

Lokal: Första lagutskottets lokal i riksdagshuset.

Sammanträdena hava pågått under tiden 17—19 juli och 10—16 oktober. Arbetet har bestått i förberedande diskussion, utsändande av frågeformulär och bearbetande av inkomna svar samt åtgärder för utarbetande av historik och av redogörelse för nuvarande organisation. Under december hava de sakkunniga företagit en studieresa till Danmark.

Kungl. Maj:t har den 24 november 1928 förordnat, att de sakkunniga skola hava slutfört sitt uppdrag före den 1 mars 1930.

8. *Sakkunniga för utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m.*

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juli 1928 att inom departementet verkställa utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge samt angående de åtgärder, som må kunna vidtagas i syfte att höja jordbrukets ekonomiska bärkraft till förbättrande av deras ställning, som av jordbruket hava sin utkomst.

Sammansättning:

Pettersson, D. H., lantbrukare, led. av II kamm., *ordförande*;

Adler, N., lantbrukare, led. av statens egnahemsstyrelse;

Beckman, C. F., godsägare, vice ordförande samt jourhavande direktör i Skånska lantmännens centralförening m. b. p. a.;

Lilliecreutz, S. H. F., friherre, sekreterare hos Jönköpings läns hushållnings-sällskap, led. av II kamm.;

von Stockenström, B. H., godsägare, led. av I kamm.;

Strindlund, G., hemmansägare, led. av II kamm.

De sakkunniga, vilka utsetts den 20 december 1928, hava icke sammanträtt under år 1928.

9. *Sakkunniga för utredning rörande statens medverkan för vinnande av skogsbörd å kalmarker m. fl. områden.* **Jo: 10**

Tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 oktober 1928 med uppdrag att verkställa utredning samt avgiva förslag angående statens medverkan, utöver vad för närvarande äger rum, till vinnande av skogsbörd å marker, vilka därtill äro tjänliga men vilka icke äro föremål för rationellt utnyttjande.

Sammansättning:

Nilsson, J., landshövding, led. av I kamm., *ordförande*;

Johansson, C. J., hemmansägare, led. av II kamm.;

Rehn, J., lantbrukare;

Sjöfors, T. W. G., revisionssekreterare;

Lothigius, V., länsjägmästare.

Sekreterare, i den del utredningen avser frågor av rättslig natur, hovrättsrådet Sjöfors samt i övriga delar jägmästaren E. F. L. Lindeberg (domänstyrelsen).

Kommittén har påbörjat sina sammanträden den 14 december 1928 och därvid diskuterat riktlinjerna för sin verksamhet.

b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.

10. *Riksskogstaxeringsnämnden (1925: 9; 1926: 15; 1927: 15; 1928: 12).*

Tillsatt av Kungl. Maj:t den 10 oktober 1924 för bearbetande av det vid riksskogstaxeringen i Kopparbergs, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län 1923 insamlade materialet. Enligt beslut av den 17 april 1925 handhar nämnden jämväl den centrala ledningen av den därefter beslutade fortsatta riksskogstaxeringen och bearbetningen av det vid taxeringen insamlade materialet.

Sammansättning:

Hesselman, H., professor, *ordförande*;

Jonson, T., professor;

Östlind, J., förste aktuarie, tillika *sekreterare*;

Ekman, W., direktör.

Biträdande sekreterare och överledare vid fältarbetet:

Sköld, R., e. o. jägmästare.

Den 30 november 1927 voro hos nämnden anställda 9 manliga och 11 kvinnliga biträden. Under de 6 månader av maj—november, då fältarbetet pågick, voro anställda inalles omkring 95 personer.

Lokal: Vasagatan 23—25 (Auditorium), 4 tr.; tel. Norr 1518, Norr 16535 och Norr 1519 (sekreteraren personligen).

Nämnden har under året haft 7 sammanträden, omfattande 7 sammanträdesdagar.

Under året har nämnden taxerat skogarna i Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län samt omkring en tredjedel av Älvsborgs län.

Den 7 mars ingav nämnden till Kungl. Maj:t en rapport rörande resultaten

Jo: 10 av taxeringen i Kopparbergs, Örebro, Västmanlands, Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län samt den 29 september en redogörelse för statens resp. enkildas skogsmarksareal och skogstillgångar i Norrbottens och Västerbottens län.

11. *Sakkunnig för utredning angående lägenhetsägares på allmanningarna rättsliga ställning* (1926:16; 1927:16; 1928:13).

Förordnad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 13 mars 1925 att verkställa av riksdagen i skrivelse den 7 juni 1922, nr 252, begärd utredning, huruvida i skrivelsen angivna lägenhetsägares på allmanningarna ställning kunde rättsligen ordnas på det sätt, att dem tillförsäkrades antingen tryggad besittningsrätt eller full äganderätt till disponerat område.

Sjöfors, T. W. G., revisionssekreterare.

Lokal: Justitiedepartementet; tel. 3893.

Till följd av andra offentliga uppdrag av brådskande natur har den sakkunnige under år 1928 ej kunnat ägna någon tid åt ifrågavarande utredning. Det må erinras, att utredningen äger nära samband dels med frågan om ny lagstiftning för häradsallmanningarna, vilken fråga är beroende på utlåtande av kammarkollegium, dels ock med spörsmålet om ändring i den s. k. ensittarlagen i syfte att underlätta dess tillämpning med avseende å nämnda allmanningar.

12. *Sakkunniga för utredning om vissa kronoegendomars lämplighet för styckning till mindre jordbruk* (1927:17; 1928:14).

Tillkallade av domänstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 april 1926 med uppdrag att verkställa utredning om under styrelsens vård ställda kronoegendomars lämplighet för styckning till mindre jordbruk.

Sammanläggning:

Andersson, E. B., lantbrukare, led. av statens egnahemsstyrelse, led. av I kamm.;

Anderson, C. A., Storegården, lantbrukare, led. av II kamm.;

Adler, N., lantbrukare, led. av statens egnahemsstyrelse.

Sekreterare: Holmström, K. E., notarie.

Lokal: Domänstyrelsen, Birger Jarls torg 5.

De sakkunniga hava den 3 mars 1928 till domänstyrelsen överlämnat ett den 31 december 1927 dagtecknat utlåtande, innefattande resultatet av den under 1927 verkställda utredningen. De sakkunniga hava under år 1928 besiktigt 100 arrendeegendomar. Resultatet av den under året verkställda utredningen torde föreligga under januari månad 1929.

13. *Sakkunnig för utredning rörande bestämmelser angående köttkontroll m. m.* (1928:15).

Förordnad jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 19 augusti 1927 att biträda inom jordbruksdepartementet med utredning rörande bestämmelserna för köttkontroll m. m.

Wieslander, I. L., hovrättsråd.

Den sakkunnige har under första delen av året biträtt vid vissa utredningar, vilka sedermera föranlett propositioner till riksdagen. Vidare har den sakkunnige utarbetat förslag till olika författningar, däribland ändrade bestämmelser angående införsel av slaktdjur och köttvaror samt föreskrifter angående beredning och saluhållande av köttvaror av utländskt ursprung (Sv. f. nr 352—354). Vidare har den sakkunnige utfört visst utredningsarbete rörande framställda förslag om ändring av bestämmelserna angående köttkontroll.

H: 1

14. *Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid revision av gällande bestämmelser till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren.*

Tillkallad av medicinalstyrelsen jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 oktober 1928 med uppdrag att inom styrelsen biträda vid revision av gällande bestämmelser till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren.

Kjerrulf, G., f. d. medicinalråd.

Utredningen har under året upptagits.

Handelsdepartementet.

A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.

1. *Sakkunniga för viss utredning å järnhanteringens område (1928:6).*

Genom beslut den 27 maj 1927 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst fem personer för att inom departementet verkställa utredning angående järnindustriens läge och produktionsförutsättningar.

Sakkunniga, tillkallade den 27 juni 1927:

Vennersten, A. F., direktör, led. av I kamm., *ordförande*;

Blume, L. V., direktör;

Johansson, J. O., kassör i landsorganisationen;

Lundqvist, C. E., bruksdisponent;

Åmark, K., t. f. kommerseråd.

Sekreterare:

Edström, O., andre kanslisekreterare.

De sakkunniga hava med skrivelse den 15 mars 1928 till chefen för handelsdepartementet avlämnat betänkande med förslag angående åtgärder till handelsjärnhanteringens stödjande (Statens off. utredn. 1928:6) och därmed slutfört sitt arbete.

H: 2 B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.

2. Sakkunnig för upplysningsverksamhet i ekonomiska och sociala frågor (1926: 3; 1927: 4; 1928: 3).

Den 8 april 1921 anbefalldes Kungl. Maj:t kommerskollegium och socialstyrelsen att tillsvida enligt vissa angivna riktlinjer utfylla och vidga den på de båda ämbetsverken ankommande upplysningsverksamheten å de ekonomiska och sociala områdena. I samband därmed förordnade Kungl. Maj:t, bland annat, att ämbetsverken vid fullgörande av uppdraget skulle åtnjuta biträde av särskilt tillkallade sakkunniga.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1922 upphörde de sakkunnigas uppdrag med utgången av år 1922. Kommerskollegium och socialstyrelsen bemyndigades likväl att för fullföljande av oförmälda upplysningsverksamhet i deras ställe gemensamt tillkalla en sakkunnig person. I anledning härav hava ämbetsverken för ifrågavarande ändamål tillkallat fil. dr Einar Huss, som tjänstgör såsom nationalekonomisk expert vid berörda verksamhets drivande.

Verksamheten har under år 1928 fortgått i samma omfattning som under näst föregående år. Sålunda hava utarbetats redogörelser för det allmänna ekonomiska och sociala läget, vilka utgivits av trycket i Stockholm dels i fyra kvartalshäften med titel »Ekonomisk Översikt», omfattande sammanlagt c:a 260 sidor, dels ock i åtta tabellhäften om sammanlagt c:a 240 sidor, vilka bilagts vissa under året utgivna häften av »Kommersiella Meddelanden» och »Sociala Meddelanden». Såsom redaktör för publikationerna har under redogörelseåret tjänstgjort t. f. kommerserådet K. Åmark.

Ifrågavarande upplysningsverksamhet torde, i avbidan på beslut rörande av 1926 års besparingssakkunniga framlagt förslag om nyssberörda verksamhets överförande till kommerskollegii ordinarie arbetsuppgifter, komma att fortgå i oförändrad form tillsvida under år 1929.

3. Sakkunnig för utredning angående industriellt rättsskydd (1927: 6; 1928: 4.)

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 september 1926 tillkallad av chefen för handelsdepartementet att såsom sakkunnig inom handelsdepartementet biträda med utredning angående erforderliga lagstiftningsåtgärder på det industriella rättsskyddets område, vilket uppdrag tillsvida i första hand skulle avse varumärkesrätten och mönsterskydds rätten. Hjertén, K. H. R., hovrättsråd.

Den sakkunnige har under redogörelseåret tidvis varit upptagen med vissa efterarbeten i anledning av de förhandlingar, som ägt rum mellan ombud för Sverige, Danmark, Finland och Norge rörande huvudgrunderna för ny lagstiftning om skydd för varumärken och mönster, ävensom med det under år 1927 påbörjade arbetet med upprättande för Sveriges del av förslag till lagar i nyssnämnda båda ämnen. Därjämte har den sakkunnige varit sysselsatt med ut-

redningar angående ifrågasatt förlängning av giltighetstiden för patent och uppgörande av förslag till lagbestämmelser härom m. m. H: 5

Tillika har den sakkunnige dels biträtt med utarbetande av förordningen den 22 juni 1928 innefattande tillägg till förordningen den 6 augusti 1881 angående förbud mot lotterier m. m., dels uppgjort förslag till erforderliga lagändringar för ifrågasatt biträdande från svensk sida av den s. k. Madridkonventionen till förhindrande av oriktiga ursprungs-beteckningars användande å handelsvaror, dels ock varit sysselsatt med uppgörande av promemoria och utkast till lagtext i anledning av uppkommen fråga om utvidgad lagstiftning mot illojal konkurrens.

Den sakkunniges utredningsarbete torde komma att fortgå jämväl under år 1929.

4. *Sakkunniga för utredning rörande utbildningen av däcksbefäl för den svenska handelsflottan (1927: 7; 1928: 5).*

Tillkallade av kommerskollegium jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 19 november 1926 för att tillsvidare såsom sakkunniga biträda kommerskollegium vid utredning av frågan, huru utbildningen av däcksbefäl för den svenska handelsflottan kunde lämpligen ordnas.

Sammansättning:

von Sydow, B. R., f. d. kommandörkapten, v. verkst. dir. i Stockholms rederi-aktiebolag Svea;

Larsson, N. P., sjökapt. verkst. dir. i Sveriges fartygsbefälsförening.

De sakkunniga hava under redogörelseåret slutfört den under föregående år påbörjade sammanfattningen av i Sverige hittills gällande bestämmelser för rätt att utöva befäl å fartyg. Från utlandet införskaffade uppgifter angående utbildningen av fartygsbefäl samt utomlands bedriven skolskeppsverksamhet hava bearbetats och jämväl detta arbete är till väsentlig del slutfört. Därjämte hava vissa riktlinjer uppdragits för utbildning av befäl för svenska handelsfartyg.

De sakkunnigas uppdrag skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1928 vara slutfört före utgången av september månad 1929.

5. *Sakkunniga rörande frågan om en ny handelstraktat med Frankrike (1928: 7).*

Tillkallade av chefen för handelsdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 3 juni 1927 för att biträda vid inom departementet pågående utredningsarbete rörande frågan om en ny handelstraktat med Frankrike.

Sammansättning vid ingången av år 1928:

Fryxell, K. A., generaldirektör, *ordförande*;

Ekman, J. L., direktör;

Jahn, F., direktör;

Johansson, J. O., kassör i landsorganisationen;

Lundgren, T., konsul;

- H: 5** Lundvik, V., handelsråd, verkst. dir. i Sveriges industriförbund, numera statsråd;
 Nylander, O. E., verkst. dir. i Sveriges allmänna exportförening, led. av II kamm.;
 Prytz, B. G., direktör, led. av II kamm.;
 Sachs, J. E., f. d. generalkonsul;
 Wahlberg, A. F., överingenjör i Jernkontoret;
 Vennersten, A. F., direktör, led. av I kamm.

Sedan Lundvik den 2 oktober 1928 utnämmts till statsråd och chef för handelsdepartementet, har han icke vidare deltagit i de sakkunnigas arbete.

De sakkunnigas arbete beräknas kunna slutföras under loppet av år 1929.

6. 1928 års tullkommitté.

Genom beslut den 30 december 1927 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst nio sakkunniga för att inom handelsdepartementet verkställa utredning av det gällande tullsystemets verkningar, i den mån dessa icke framginge av redan verkställda undersökningar, samt angående de ändringar i tullagstiftningen, vilka ur vissa av 1927 års riksdag angivna synpunkter kunde finnas påkallade.

Sakkunniga, tillkallade den 12 januari 1928:

- Vennersten, A. F., direktör, led. av I kamm., *ordförande*;
 Andersson, C. A., i Storegården, lantbrukare, led. av II kamm.;
 Dalén, G., verkst. dir. i Svenska aktiebolaget Gasaccumulator;
 Ekman, F., förtroendeman i metallindustriarbetareförbundet;
 Olsson, C. G., i Golvvasta, lantbrukare, led. av II kamm.;
 Olsson, G., i Ramsta, lantbrukare, led. av II kamm.;
 Olsson, I., verkst. dir. i Finspongs metallverks aktiebolag;
 Röing, E., grosshandlare;
 Wigforss, E. J., lektor, led. av II kamm.

Sekreterare:

Åmark, K., t. f. kommerseråd.

Bitr. sekreterare:

Edström, O., andre kanslisekreterare.

Kommittén har under redogörelseåret igångsatt ett flertal utredningar. Sålunda har i enlighet med uppgjord arbetsplan en undersökning igångsatts rörande de tullskyddade produktionsgrenarnas läge och behov av tullskydd, med beaktande bland annat av de skilda näringarnas nettotullskydd, tullskyddets utnyttjande och rådande organisationsförhållanden på såväl produktionens som avsättningens område. I samband därmed har kommittén från flertalet industriföretag i riket infordrat uppgifter rörande det nuvarande tullskyddets verkningar samt det förefintliga behovet av tullskydd m. m. Dessa uppgifter, som till övervägande del redan influiter, äro föremål för granskning och bearbetning.

Kommittén har vidare gått i författning om att från representativa före-

tag inom olika industrigrenar införskaffa produktionskostnadsuppgifter för viktigare varuslag, fallande under de olika tulltaxerubrikerna. **II: 7**

Ytterligare har kommittén igångsatt bearbetning av handels- och industristatistiken för de senaste åren. En undersökning av de tullskyddade industrigrenarnas ekonomiska ställning och räntabilitet har därjämte påbörjats.

Slutligen har i samarbete med generaltullstyrelsens statistiska avdelning anordnats en prisstatistisk undersökning, avseende att komplettera de för tullbehandlingen och handelsstatistiken lämnade uppgifterna beträffande de till de olika tulltaxerubrikerna hörande varuslagens handelsbenämning och kvalitet samt cifvärde vid importtillfället.

Kommitténs arbete under år 1929 kommer att inriktas på ett fullföljande av pågående utredningar samt på att utarbeta riktlinjer för en av förhandenvarande förhållanden påkallad reformering av gällande tullskydd.

7. 1928 års lotsförfattningssakkunniga.

Genom beslut den 2 mars 1928 bemyndigade Kungl. Maj:ts chefen för handelsdepartementet att tillkalla högst fem personer för att såsom sakkunniga inom handelsdepartementet biträda med verkställandet av överarbetning i såväl sakligt som formellt hänseende av gällande förordning angående lotsverket och därmed sammanhängande författningar och föreskrifter.

Sakkunniga, tillkallade den 15 mars 1928:

Wohlin, N. R., professor, numera statsråd, led. av II kamm., *ordförande*;

Hörstadius, E. G., t. f. revisionssekreterare;

Nordborg, O. A., verkst. dir. i Sveriges redareförening, led. av I kamm.;

Wirström, P. A., byråchef;

Ördén, C. J., överlots.

Sekreterare:

Göransson, J. H., förste amanuens.

Sedan Wohlin på grund av sin utnämning till statsråd och chef för finansdepartementet erhållit begärt entledigande från ovan angivna uppdrag, tillkallade chefen för handelsdepartementet den 12 oktober 1928 ledamoten av riksdagens första kammare, professorn M. N. Fehr att i statsrådet Wohlins ställe såsom sakkunnig biträda vid ifrågavarande utredning samt i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga hava under år 1928 utarbetat en redogörelse för gällande bestämmelser rörande lotsplikt jämte därifrån stadgade undantag samt dessa bestämmelsers tillkomst och tillämpning ävensom en historisk översikt rörande meddelade stadganden om lotsens inställelse till lotsning och återfärd till lotsplatsen. I anslutning till nämnda översikt har jämväl utarbetats en redogörelse för nu gällande ordning i fråga om båthållningen vid lotsplatserna.

För de sakkunnigas räkning har kommerskollegium verkställt en statistisk utredning rörande bland annat lotsningsfrekvensen under år 1927.

Jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande hava de sakkunniga företagit två resor längs kusten — den ena söderut till Hälsingborg och den andra norrut till

H: 7 Luleå — för inhämtande av närmare kännedom om lotsarnas tjänstgöringsförhållanden m. m.

De sakkunnigas uppdrag skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1928 vara slutfört före den 1 januari 1930.

8. *Sakkunniga för verkställande av utredning om skydd mot utförsel av äldre kulturföremål (kulturskyddssakkunniga).*

Genom beslut den 18 juli 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla tre personer för att såsom sakkunniga inom departementet verkställa utredning om skydd mot utförsel av äldre kulturföremål.

Sakkunniga, tillkallade den 3 augusti 1928:

Alkman, E. P., redaktör, led. av I kamm., *ordförande*;

Bernström, E. A., f. d. kapten;

Romdahl, A. L., professor.

Sekreterare:

Hedenlund, I. A., sekreterare.

De sakkunniga hava intill november månads utgång 1928 hållit 35 sammanträden. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande hava dels samtliga de sakkunniga i augusti 1928 företagit en studieresa till Örebro under två dagar, dels ock professor Romdahl under september samma år företagit en resa till Budapest för att vid sammanträde med Internationales Museumsverband inhämta vissa upplysningar om gällande lagstiftning i olika länder rörande utförsel av konst- och kulturföremål.

De sakkunnigas uppdrag skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1928 vara slutfört före den 1 januari 1930.

9. *Sakkunniga för utredning av frågan rörande inrättande av en skeppshypotekskassa.*

Genom beslut den 22 juni 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för handelsdepartementet att tillkalla tre personer att såsom sakkunniga inom handelsdepartementet verkställa utredning rörande frågan om inrättande av en skeppshypotekskassa.

Sakkunniga, tillkallade den 5 december 1928:

Eklund, C. A. R., justitieråd, *ordförande*;

Dahlberg, K., f. d. häradshövding, verkst. dir. i Svenska bankföreningen;

Wikander, H. C., hovrättsråd.

De sakkunnigas uppdrag beräknas kunna slutföras i början av år 1929.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbefågen.

Stockholms slott den 11 januari 1929.

GUSTAF.

GEORG BISSMARK.

**Uppgift å kommittékostnader.
Justitiedepartementet.**

1 Kommitténs benämning	2 3 4			5 6		7	8
	Kommitténs nummer i berättelsen			U t g i f t e r		Beräknade utgifter 1928	Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927—30/6 1928		
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
Stadsplanesakkunniga	12	8	1	59,860	40,841	—	100,701
Sakkunniga för processreformens ekonomiska förberedande	—	10	2	2,280	7,555	15,350	25,185
Sakkunniga för behandling av frågan om tryggnad av vissa anställdas rätt till utfäst pension eller liknande förmån	—	11	3	—	9,337	5,146	14,483
Sakkunniga för förberedande av Sveriges deltagande i konferens för revision av bernkonventionen	—	12	4	—	6,925	—	6,925
Sakkunniga för behandling av vissa grundlagsfrågor	—	13	5	—	7,152	—	7,152
Automobilförsäkringssakkunniga	—	15	6	—	10,263	—	10,263
Sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande ändring i gällande flottningslagstiftning	—	16	7	—	9,396	—	9,396
Sakkunniga för beredning av vissa vallagstiftningsfrågor	—	17	8	—	2,866	—	2,866
Bostadsföreningssakkunniga	—	—	9	—	9,273	1,326	10,599
Utredning angående järnvägs hägnadsskyldighet	—	—	10	—	3,909	—	3,909
Utredning av fråga om ny lagstiftning angående stängselskyldighet	—	—	11	—	9,848	8,390	18,238
Summa kr.	—	—	—	62,140	117,365	30,212	209,717
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
Revision av strafflagen	8	5	12	168,097	9,033	6,740	183,870
Utredning av frågor rörande deltagande från svensk sida uti internationella förhandlingar om gemensamma rättsregler på sjörättens område	9	6	13	1) 15,809	1,392	—	17,201
Utredning av vissa frågor på strafflagstiftningens område	10	7	14	9,000	—	—	9,000
Utredning i fråga om bestämmelser rörande utländsk civildoms rättskraft och exigibilitet i Sverige	15	9	15	3,300	3,960	1,980	9,240
Sakkunniga angående lagstiftning om avtal och värdehandlingar, som föranledas av lagerhusrörelse	—	14	16	—	8,301	8,692	16,993
Ägogränsakkunniga	—	—	17	—	4,595	22,000	26,595
Revision av lagstiftningen om litterära och konstnärliga verk	—	—	18	—	—	450	450
Summa kr.	—	—	—	196,206	27,281	39,862	263,349
Summa av A och B, kommittéer bekostade av kommittéanslaget kr.	—	—	—	258,346	144,646	70,074	473,066

1) Härav utgör 930 kronor kostnad för beivrande av sjörättskonferens, vilken kostnad bestritts av anslaget till extra utgifter.

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Ersättning till	numera statsrådet N. Vult von Steyern för biträde med utförande av vissa av departementschefen till honom överlämnade utredningsuppdrag	11,385
»	» revisionssekreteraren S. Dahlqvist för biträde vid lagstiftning angående handel med utsädesvaror	474
»	» hovrättsassessorn T. Petersson för biträde med utförande av vissa till honom överlämnade utredningsuppdrag	3,699
»	» professorerna R. Malmgren och A. Brusewitz för biträde med vissa grundlagstiftningsfrågor	1,948
»	» hovrättsrådet H. Forssman för biträde vid lagstiftning om utbrytning av vissa servitut	1,277
»	» revisionssekreteraren M. Ehrenborg för biträde med utförande av vissa utredningsuppdrag	5,027
»	» hovrättsassessorn W. Hemberg för biträde med utförande av vissa av departementschefen till honom överlämnade utredningsuppdrag	9,706
»	» professorn M. Fehr för biträde vid utredning angående omarbetning av gällande lag om skiljemän	756
»	» hovrättsrådet T. Liljestrand för biträde med utförande av vissa av departementschefen till honom överlämnade utredningsuppdrag	3,073
»	» hovrättsassessorn P. von Ehrenheim för biträde med utförande av vissa av departementschefen till honom överlämnade utredningsuppdrag	4,021
»	» professorn A. Ernberg för deltagande i fortsatt nordiskt samarbete på sjörettslagstiftningens område såvitt angår befraktningsrätten	2,631
»	» överdirektören G. Masreliez för biträde vid lagstiftning angående stiftelser	1,542
»	» borgmästaren G. Bissmark och professorn C. G. Björling för biträde vid lagstiftning angående fastighets befriande från ansvar för in-teckning i vissa fall	2,608
»	» hovrättsrådet T. Sjöfors för biträde med utförande av visst utredningsuppdrag	1,099
»	» professorn T. Engströmer för biträde med viss utredning samt för kostnader för beivrande av internationella konferenser rörande lufttrafik	3,694
»	» professorn R. Bergendal för biträde vid fortsatt behandling av förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen	3,519
»	» revisionssekreteraren S. Ekberg för biträde med utförande av vissa av departementschefen till honom överlämnade utredningsuppdrag	942
»	» häradshövdingen K. J. D. Schlyter för biträde med vissa processlagstiftningsfrågor	2,496
»	» fröken Barbro Jernberg för visst arbete vid utredning rörande fri rättegång	555
Renskrivningskostnader m. m. för inom departementet tillkallade sakkunniga		2,424
Tryckningskostnader m. m. för 1926 års förstakammarsakkunniga		1,727
		Summa kr. 64,603

Utrikesdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 Kommitténs nummer i berättelsen.			3 Utgifter		4 Beräknade utgifter	5 Beräknad totalkostnad
	1927	1928	1929	t. o. m. 80/6 1927	1/7 1927—30/6 1928	1/7—31/12 1928	t. o. m. 31/12 1928
A. Kommitté, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
Sakkunniga för utredning av frågan om ändring av konventionen med Norge av den 26 oktober 1905 angående gemensamma sjöar och vattendrag	—	—	1	12,625	2,907	7,051	22,598
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
Sakkunniga för utredning rörande Sveriges representation i Syd- och Mellanamerika . . .	—	—	2	—	—	—	—
Sakkunnig vid förberedande av vissa förslag till konvention rörande köp	—	—	3	—	—	—	—

C. Av kommittéanslaget under år 1928 till den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än här ovan upptagna.

Ersättning till de för utredning angående utrikesförvaltningens organisation tillkallade sakkunniga	4,850:—
Ersättning till Sveriges ombud vid 6:te sammanträdet av konferens för internationell privaträtt	5,612:—
Ersättning till generaldirektör F. V. Hansen såsom ombud vid N. F:s rådgivande och tekniska samfärds- och transitkommission	1,000:—
Ersättning till advokaten E. Lidforss såsom ombud vid intern. konferens i Rom för revision av Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk	2,392:—
Ersättning till professor Ö. Undén såsom svenskt ombud i N. F:s kommitté för skiljedoms- och säkerhetsfrågor	3,543:—
	Summa kr. 17,397:—

Försvarsdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommit- téns nummer i berättelsen			5 6 U t g i f t e r		7 Beräk- nade ut- gifter	8 Beräk- nad total- kostnad t. o. m. 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m.		1/7—31/12 1928	31/12 1928
				30/6 1927	30/6 1928		
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
Sakkunniga för omarbetning och komplettering av krigsförvaltningsreglementen m. m.	9	13	1	9,876	3,261	2,161	15,298
Kommittén rörande vissa trygghetsåtgärder för värnpliktiga	—	17	2	—	9,820	1,743	11,563
Utredningsmän för verkställande av utredning rörande övertalig militär musikpersonals utnyttjande i det allmänna kulturlivets tjänst	—	—	3	—	1,639	2,500	4,139
Utredningsmän för verkställande av utredning rörande planläggning av sjökarteverkets framtida arbete m. m.	—	—	4	—	5,623	—	5,623
Sakkunniga för fortsatt beredning av frågan rörande omorganisation av den centrala försvarsförvaltningen m. m.	—	—	5	—	3,608	3,973	7,581
Sakkunniga för avgivande av yttrande över framställning rörande inhemsk flygmotortillverkning	—	—	6	—	594	—	594
Bränsledepåsakkunniga	—	—	7	—	60	5,751	5,811
Sakkunniga för prövning av ansökningar rörande uppskov med och frikallelse från inställelse till tjänstgöring vid mobilisering för vissa värnpliktiga	—	—	8	—	—	3,000	3,000
Summa kr.	—	—	—	9,876	24,605	19,128	53,609
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
<i>a) Kommittéer, bekostade av anslaget för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.</i>							
Marinens reglementssakkunniga	8	12	9	56,708	15,271	4,250	76,229
Flottans organisationssakkunniga	10	14	10	42,063	2,637	8,306	53,006
Sakkunniga för utarbetande av nytt fälttjänstreglemente	14	15	11	—	—	16,925	16,925
Sakkunniga för utarbetande av fältutrustningslistor för infanteriet	17	16	12	14,455	11,232	6,150	31,837
Utredningsmän för verkställande av utredning i fråga om anordnande av arbete åt samvetsömma värnpliktiga	—	18	13	—	12,288	4,250	16,538
Lufförsvarsutredningen	—	—	14	—	1,508	10,800	12,308
Lantförsvarets markkommitterade	—	—	15	—	—	3,875	3,875
1928 års tjänsteställningssakkunniga	—	—	16	—	—	—	—
Sakkunniga för verkställande av utredning i fråga om höjandet av försvarsväsendets effektivitet	—	—	17	—	—	—	—
Summa kr.	—	—	—	113,226	42,936	54,556	210,718

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommit- téns nummer i berättelsen			5 6 U t g i f t e r		7 Beräk- nade ut- gifter	8 Beräk- nad total- kostnad
	1927	1928	1929	t. o. m.	^{1/7} 1927—	^{1/7} — ^{31/12} 1928	t. o. m. ^{31/12} 1928 S:a av kol. 5-7)
				^{30/6} 1927	^{30/6} 1928		
<i>b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Sakkunniga för verkställande av värdering utav kronan tillhöriga tomter i Vaxholm m. m.	22	19	18	12,012	576	300	12,888
Kasernkommittén	13	20	19	68,267	84,806	71,816	224,889
Summa kr.	—	—	—	80,279	85,382	72,116	237,777
Summa av A och B a), kommittéer bekostade av kommittéanslaget kr.	—	—	—	123,102	67,541	73,684	264,327

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Kostnader för riksvärderingsnämnden m. m.	6,559
Ersättning för verkställande av omarbetning av exercisreglemente för trängtrupperna	3,718
Beredningen rörande den militära centralförvaltningens organisation	757
Ersättning för omarbetning av reglementen och instruktioner inom arméförvaltningens artilleridepartement	5,082
Utredningsmän för flygkärernas förläggning	5,068
1927 års fanutredning	3,544
Ersättning för verkställande av viss utredning i avseende å bestämmandet av det kapitaliserade värdet av personal i reserven tillkommande pension	150
Ersättning för utarbetande av fältutrustningslistor för kavalleriet	500
Ersättning till vissa av medicinalstyrelsen anlitade sakkunniga	903
Summa kr.	26,281

Socialdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4			5 6		7	8
	Kommitténs nummer i berättelsen			U t g i f t e r		Beräknade utgifter 1/7—31/12 1928	Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927— 30/6 1928		
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
<i>a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>							
1924 års landsstatslönesakkunniga	14	10	1	15,166	7,382	57	22,605
Sakkunnig för verkställande av revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m.	16	12	2	10,010	2,490	—	12,500
Tandvårdssakkunniga	17	13	3	14,845	6,692	—	21,537
1926 års arbetslöshetsakkunniga	22	16	4	54,498	42,258	—	96,756
Bostadskreditsakkunniga	23	17	5	7,068	16,074	—	23,142
Summa kr.	—	—	—	101,587	74,896	57	176,540
<i>b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Svenska kommittén för sociala utställningen i Hälsingfors 1928 (inberäknat utställningskostnaderna)	—	25	6	—	1,738	11,399	13,137
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
<i>a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>							
Sinnesslövårdssakkunnig	15	11	7	16,390	1,430	3,750	21,570
1926 års sinnessjuksakkunniga	—	15	8	22,271	29,736	10,650	62,657
Moderskapsunderstödsakkunniga	—	18	9	3,896	3,735	2,200	9,831
Arbetslöshetsutredningen	—	19	10	6,288	22,229	20,000	48,517
1927 års sakkunniga för revision av lösdrivarlagstiftningen	—	20	11	165	30,774	17,285	48,224
1927 års arbetsfredssakkunniga	—	21	12	—	906	509	1,406
Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet	—	22	13	—	4,994	7,057	12,051
Steriliseringssakkunniga	—	—	14	—	813	982	1,795
1928 års rättsobducentsakkunniga	—	—	15	—	—	2,300	2,300
1928 års pensionsförsäkringskommitté	—	—	16	—	—	18,250	18,250
Sakkunnig för biträde vid handläggning av förslag ang. bidrag till mindre bärkraftiga apotek m. m.	—	—	17	—	—	3,940	3,940
1928 års kommunalförvaltningssakkunniga	—	—	18	—	—	600	600
Landsfiskalsutredningen	—	—	19	—	—	500	500
Summa kr.	—	—	—	49,010	94,617	88,014	231,641

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommit- téns num- mer i be- rättelsen			5 6 U t g i f t e r		7 Beräk- nade ut- gifter	8 Beräk- nad total- kostnad t. o. m. 31/12 1928 (S: a av kol. 5-7)
	1937	1938	1939	t. o. m.	1/7 1927--	1/7--31/12 1928	
				30/6 1927	30/6 1928		
<i>b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Statens arbetslöshetskommission	28	23	20	1,620,476	335,268	145,000	2,100,744
Sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag till utvidgning av Växjö hospital	—	14	21	4,356	5,440	—	9,796
Sakkunniga för billigare sjukhusbyggnader	30	24	22	900	—	—	900
1928 års studiedelegation för vissa hospitalsbyggnadsfrågor m. m.	—	—	23	—	—	13,120	13,120
Sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av plan m. m. betr. inventarieurustning av vissa anstalter för sinnessjuka och sinnesslöa	—	—	24	—	—	728	728
Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid verkställande av vissa utredningar betr. ett planerat hospital i Västerbottens län	—	—	25	7,744	33,131	7,856	48,731
Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid verkställande av utredning i fråga om uppförande av ett nytt hospital i Gävleborgs län	—	—	26	—	—	—	—
Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag till ett nytt hospital i Visby	—	—	27	—	—	79	79
Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid avgivande av utlåtande rörande anordnande av en statlig sinnessjukvårdsanstalt i förutvarande Jönköpings regementes kasern-etablissemang i Jönköping	—	—	28	—	—	—	—
Summa kr.	—	—	—	1,633,476	373,839	166,783	2,174,098

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Ersättning till utredningsmän i indelningsärenden	657
Ersättning till sakkunniga för biträde åt medicinalstyrelsen vid utarbetande av förslag rör. lämpligaste sättet för bibringande åt sjuksköterskor av specialutbildning i barnsjukvård m. m.	631
Ersättning till t. f. byråchefen F. E. A. von Dardel och amanuensen E. A. Westling för biträde med vissa propositionsfrågor	700
Ersättning till revisionssekreteraren H. Waller för vissa uppdrag	250
Kostnad för bestridande av vissa utgifter vid överarbetning av 1919 års lappkommittés förslag ang. lapparnas renskötsel m. m.	33
Ersättning till t. f. revisionssekreteraren P. H. Forssman för biträde å socialdepartementets lagbyrå med vissa utredningar	2,237
Ersättning till förste revisorn E. H. Burman för utredning ang. beredande av arbetstillfällena för de internerade å statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona m. m.	500
Ersättning till notarien K. G. A. Sandström för biträde med fortsatt behandling av frågan ang. omorganisation av överståthållarämbetet	874
Summa kr.	5,882

Kommunikationsdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommit- tens num- mer i be- rättelsen			5 U t g i f t e r		6 Beräk- nade ut- gifter	7 1928	8 Beräk- nad total- kostnad
	1927	1928	1929	t. o. m.	^{1/7} 1927—	^{1/7—31/12} 1928	t. o. m. ^{31/12} 1928 (S:a av kol. 5-7)	
				^{30/6} 1927	^{30/6} 1928			
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.								
<i>Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>								
Sakkunniga för verkställande av utredning av frågan om anordnande av permanenta flygplatser för vattenflygplan och lantflygplan vid Stockholm m. m.	—	3	1	1,023	741	¹⁾ 3,086	4,850	
Järnvägsekonomisakkunniga	—	5	2	—	3,432	800	4,232	
Sakkunniga för fortsatt utredning av vissa frågor om ändrad organisation av väg- och vattenbyggnadsväsendet	—	—	3	—	1,920	—	1,920	
Sakkunniga för utredning av frågan om järnvägarnas godssamtrafik ²⁾	—	—	4	—	—	—	—	
Summa kr.	—	—	—	1,023	6,093	3,886	11,002	
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.								
<i>a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>								
Sakkunniga för revision av motorfordonsförordningen m. m.	—	4	5	—	14,744	9,500	24,244	
Järnvägsfusionssakkunniga	—	6	6	—	2,252	2,650	4,902	
Sakkunniga för verkställande av utredning rörande understöd åt den civila luftfarten m. m.	—	—	7	—	—	400	400	
<i>b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.</i>								
Mälardelegationen	4	7	8	2,000	—	—	—	
Summa av A och B a) kommittéer, bekostade av kommittéanslaget	—	—	—	1,023	23,089	16,436	40,548	

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Ersättning till sakkunnig för utredning ur medicinsk synpunkt av behörighet att föra luftfartyg 903

Summa kr. 903

¹⁾ Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1928 har Stockholms stad att till statsverket inbetala ett belopp av 600 kronor 59 öre, vilket belopp skall tillgodoföras kommittéanslaget.

²⁾ Kungl. Maj:t kommer framdeles att meddela beslut rörande ersättning till de sakkunniga.

Finansdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4			5 6		7	8
	Kommitténs nummer i berättelsen			Utgifter		Beräknade utgifter 1/7—31/12 1928	Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927— 30/6 1928		
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
<i>Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>							
1924 års skatteberedning	11	8	1	139,534	56,938	28,000	224,472
1925 års tulltaxerevision	12	9	2	51,474	1) 30,746	1) 7	1) 82,227
Utredning angående statstjänstemännens bitysslor	15	11	3	1,930	5,594	—	7,524
1926 års rusdryckslagstiftningsberedning	19	14	4	22,302	30,824	11,641	64,767
Monopolkontrollutredningen	20	15	5	2) 19,264	2) 36,005	2) 15,685	2) 70,954
Sakkunnig för utredning angående befattningshavares rätt att företaga tjänsteresor m. m.	—	16	6	—	1,452	2,550	4,002
Summa kr.	—	—	—	234,504	161,559	57,883	453,946
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
<i>a) Kommittéer, bekostade av kommittéanslaget.</i>							
Socialiseringsnämnden	7	5	7	668,824	76,543	40,080	785,447
1924 års uppbördssakkunniga	8	6	8	63,920	5,272	4,280	73,472
Sakkunnig för utredning i fråga om ekonomiska föreningars sparkasserörelse	10	7	9	6,893	—	—	6,893
Kronans fastighetskommission av år 1925	14	10	10	31,684	21,044	9,600	62,328
Sakkunnig för utredning av vissa frågor angående överenskommelser med främmande stater till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning	16	12	11	10,969	9,083	4,585	24,637

1) Kungl. Maj:t har den 1 juni 1928 förordnat, dels att vad som för bestridande av kostnader för 1925 års tulltaxerevision utanordnats under budgetåret 1927/1928 från sjunde huvudtitelns kommittéanslag skulle gottgöras detta anslag och i stället avföras från sjunde huvudtitelns anslag till extra utgifter, dels ock att utbetalningar, som för samma utredning framdeles ägde rum, skulle gäldas från sistnämnda anslag.

2) Av de för monopolkontrollutredningen upptagna utgifterna hava följande belopp, utgörande ersättning åt revisionstekniska biträden, utgått av sjunde huvudtitelns anslag till extra utgifter, nämligen av utgifterna

för tiden t. o. m. 30/6 1927	14,000:—
» » 1/7 1927—30/6 1928	13,616: 95
» » 1/7—31/12 1928	3,979: 85

Summa kr. **31,596: 80**

Kommitténs benämning	Kommitténs nummer i berättelsen			Utgifter		Beräknade utgifter 1/7—31/12 1928	Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927— 30/6 1928		
	1926 års besparingssakkunniga	17	13	12	1) 22,595	1) 20,723	1) 12,264
1927 års besparingsnämnd	—	17	13	—	11,648	11,500	23,148
1928 års bolagsskatteberedning	—	—	14	—	—	1,000	1,000
1928 års lönekommitté	—	—	15	—	—	21,350	21,350
1928 års revision av rusdryckslagstiftningen	—	—	16	—	—	5,500	5,500
Summa kr.	—	—	—	804,885	144,313	110,159	1,059,357
<i>b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Sakkunniga för undersökning av taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering	—	—	18	—	5,560	3,200	8,760
Summa av A och Ba) kommittéer, bekostade av kommittéanslaget kr.	—	—	—	1,039,389	305,872	168,042	1,513,303

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Mjöltypskommissionen	1,046: 40
Kostnader för förhandlingar med tyska vederbörande rörande överenskommelser mellan Sverige och Tyska riket angående undvikande av dubbelbeskattning m. m.	1,582: 43
Ersättning åt numera regeringsrådet H. Waller för visst uppdrag (Kungl. Maj:ts beslut 13/7 1928)	350: —
Summa kr.	2,978: 83

¹⁾ Härifrån hava icke inberäknats vissa ersättningsbelopp för deltagande i de sakkunnigas arbete, vilka enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 maj 1927 bestritts från tionde huvudtitelns kommittéanslag (504 kronor, belöpande på budgetåret 1926/1927, 1,776 kronor, belöpande på budgetåret 1927/1928, och 36 kronor, belöpande på tiden 1/7—31/12 1928).

Ecklesiastikdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2	3	4	5		6	7	8
	Kommitténs nummer i berättelsen			U t g i f t e r		Beräknade utgifter 1928	Beräknad totalkostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)	
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927— 30/6 1928			
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.								
<i>a) Kommittéer, bekostade av anslaget för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.</i>								
Sakkunnig för utredning av vissa ecklesiastika jordfrågor	10	8	1	8,668	—	—	8,668	
Kommissionen för förnyad utredning rörande nya lokaler för den medicinska undervisningen i Stockholm m. m. (1926 års sjukhuskommission)	12	9	2	10,355	¹⁾ 50,512	¹⁾ 83,397	¹⁾ 144,264	
Sakkunniga för utredning rörande gymnastiska centralinstitutets verksamhet och därmed sammanhängande frågor (1927 års gymnastiksakkunniga)	—	—	3	—	10,953	19,000	29,953	
Sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande organisationen av de förmedelst allmänna medel understödda folkmåls-, ortnamns- och folkminnesundersökningarna . .	—	—	4	—	—	900	900	
Summa kr.	—	—	—	19,023	61,465	103,297	183,785	
<i>b) Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.</i>								
Studielänenämnden	—	—	5	—	4,500	—	4,500	
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.								
<i>a) Kommittéer, bekostade av anslaget för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.</i>								
Ortnamnskommittén	8	7	6	²⁾ 162,700	²⁾ 2,049	²⁾ 1,200	²⁾ 165,949	
Sakkunniga för behandling av vissa frågor rörande det högre skolväsendet (1927 års skolsakkunniga)	—	10	7	240	59,647	26,277	86,164	
Sakkunniga för utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning m. m. (1927 års prästlönerregleringssakkunniga)	—	11	8	—	35,395	19,351	54,746	

1) Häri ingå jämväl arkitekt- och expertarvoden m. m.

2) Avser utgifter ur kommittéanslaget. Därjämte hava vissa utgifter bekostats av särskilt anslag.

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommitténs nummer i berättelsen			5 U t g i f t e r		7 Beräknade utgifter 1928	8 Beräknad totalkostnad t. o. m. 1928 (S:a av kol. 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m.		1/7-31/12 1928	1/12 1928
				30/6 1927	30/6 1928		
Sakkunnig för utredning om och planläggning av vissa skolradioförsök	—	—	9	—	—	3,938	3,938
Sakkunniga för utredning rörande uppnåendet av ett bättre ekonomiskt resultat av kungl. dramatiska teaterns verksamhet	—	—	10	—	—	500	500
Summa kr.	—	—	—	162,940	97,091	51,266	311,297
<i>b) Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Kommittén för utredning angående utförande av en gradmätning på Spetsbergen	14	12	11	1) 66,594	—	—	1) 66,594
Chalmerska byggnadskommittén	15	13	12	2) 2,387,849	2) 73,711	2) 17,000	2) 2,478,560
Summa kr.	—	—	—	2,454,448	73,711	17,000	2,545,154
Summa av A a) och B a), kommittéer bekostade av kommittéanslaget kr.	—	—	—	181,963	158,556	154,563	495,082

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Sakkunnig för utredning av fråga om disposition av skogsavkastningen vid lektors- och klockarboställen (1928: 1)	1,243
Sakkunnig för utredning av frågan angående lönerreglering för befattningshavarna vid de ecklesiastiska konsistorierna (1928: 5)	51
Jämlikt kungl. brev den 9 juli 1920 rörande ersättningar till utredningsmän i indelningsärenden m. m. har till kammarkollegiet (för ändringar i ecklesiastik indelning) utbetalts	657
Diverse utredningar och ersättningar	186
Summa kr.	2,137

¹⁾ Avser utgifter av kommittéanslaget. Därjämte hava vissa utgifter bekostats av särskilt anslag.

²⁾ Dessa utgifter utgöras till största delen av byggnadskostnader, vari inräknats arkitekt- och kontrollantarvoden.

Jordbruksdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommitténs nummer i berättelsen			5 6 U t g i f t e r		7 Beräknade utgifter	8 Beräknad total-kostnad t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol 5-7)
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927—30/6 1928	1/7—31/12 1928	
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
a) <i>Kommitté, bekostad av anslaget för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.</i>							
1927 års kronojordsakkunniga	—	8	1	—	1) 24,421	14,186	1) 38,607
b) <i>Kommitté, bekostad av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Sakkunnig för utredning rörande landets kartväsen	14	11	2	—	—	—	—
Summa kr.	—	—	—	—	24,421	14,186	38,607
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
a) <i>Kommittéer, bekostade av anslaget för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.</i>							
1927 års skogssakkunniga för Lappmarken . .	—	9	3	—	2) 37,987	15,905	2) 53,892
1927 års jordbruksfastighets- och skogskreditsakkunniga	—	10	4	—	216	—	216
Sakkunniga för utredning angående centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet och en blivande högre lantbruksundervisnings inbördes ställning m. m. . .	—	—	5	—	—	3) 4,000	4,000
Sakkunniga för utredning rörande vissa förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkningsföretag	—	—	6	—	—	—	—
Lägre lantbruksundervisningssakkunniga . . .	—	—	7	—	—	7,000	7,000
Sakkunniga för utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m.	—	—	8	—	—	—	—
Sakkunniga för utredning rörande statens medverkan för vinnande av skogsbörd å kalmarker m. fl. områden	—	—	9	—	—	1,300	1,300
Summa kr.	—	—	—	—	38,203	28,205	66,408
b) <i>Kommittéer, bekostade av andra medel än kommittéanslaget.</i>							
Riksskogstaxeringsnämnden	15	12	10	474,825	208,889	112,500	4) 796,214
Sakkunnig för utredning angående lägenhetsägares på allmänningarna rättsliga ställning	16	13	11	1,278	—	—	1,278

1) Av denna summa hava från nionde huvudtitelns anslag till extra utgifter utgått 5,257 kronor
 2) Av denna summa hava av nämnda anslag till extra utgifter utgått 8,265 kronor.
 3) Arvode åt kommitténs sekreterare inneslutes ej i denna summa.
 4) Härav bestridas 27,941 av andra medel än anslaget till nämnden.

1	2	3	4	5	6	7	8
Kommitténs benämning	Kommit- téns nummer i berättelsen			U t g i f t e r		Beräk- nade ut- gifter	Beräk- nad total- kostnad
	1927	1928	1929	t. o. m. 30/6 1927	1/7 1927- 30/6 1928	1/7-31/12 1928	t. o. m. 31/12 1928 (S:a av kol. 5-7)
Sakkunniga för utredning om vissa kronoegen- domars lämplighet för styckning till mindre jordbruk	17	14	12	23,734	11,877	6,196	41,808
Sakkunnig för utredning rörande bestämmelser angående köttkontroll m. m.	—	15	13	—	12,850	7,540	20,390
Sakkunnig för biträde åt medicinalstyrelsen vid revision av gällande bestämmelser till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren	—	—	14	—	—	516	516
Summa kr.	—	—	—	499,837	233,616	126,752	860,206
Summan av de för A a) och B a), kommittéer bekostade av kommittéanslaget, från samma anslag utbetalda kostnader utgör . . . kr.	—	—	—	—	49,102	42,391	91,493

Handelsdepartementet.

1 Kommitténs benämning	2 3 4 Kommit- téns nummer i berättelsen			5 U t g i f t e r		7 Beräk- nade ut- gifter	8 Beräk- nad total- kostnad
	1927	1928	1929	t. o. m.	¹ / ₇ 1927—	¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	t. o. m.
				³⁰ / ₆ 1927	³⁰ / ₆ 1928	1928	³¹ / ₁₂ 1928 (S:a av kol. 5-7)
A. Kommittéer, som under år 1928 avslutat sin verksamhet.							
Sakkunniga för viss utredning å järnhanteringsområde	—	6	1	24	10,174	—	10,198
Summa kr.	—	—	—	24	10,174	—	10,198
B. Kommittéer, vilka fortsätta sin verksamhet vid ingången av år 1929.							
Sakkunnig för upplysningsverksamhet i ekonomiska och sociala frågor	4	3	2	147,099	18,943	8,400	174,442
Sakkunnig för utredning angående industriellt rättsskydd	6	4	3	15,941	19,488	9,810	45,239
Sakkunniga för utredning rörande utbildningen av däcksbefäl för den svenska handelsflottan	7	5	4	240	120	120	480
Sakkunniga rörande frågan om en ny handels- traktat med Frankrike	—	7	5	642	2,922	500	4,064
1928 års tullkommitté	—	—	6	—	6,658	27,900	34,558
1928 års lotsförfattningssakkunniga	—	—	7	—	2,551	19,800	22,351
Kulturskyddssakkunniga	—	—	8	—	—	8,271	8,271
Sakkunniga för utredning av frågan rörande inrättande av en skeppshypotekskassa	—	—	9	—	—	—	—
Summa kr.	—	—	—	163,922	50,682	74,801	289,405
Summa av A och B, kommittéer bekostade av kommittéanslaget kr.	—	—	—	163,946	60,856	74,801	299,603

C. Av kommittéanslaget under år 1928 intill den 1 december bestridda kostnader för andra utredningar än de här ovan under A och B upptagna.

Ersättning till revisionssekreteraren G. S. Dahlqvist för lämnat biträde vid utarbetande av förslag till ny förordning angående explosiva varor	kr.	500
Dagarvode åt ordföranden och ledamöterna i statsisbrytarnämnden	»	462
Ersättningar till sakkunniga, utsedda enligt 4 § i förordningen den 13 juli 1926 med närmare föreskrifter rörande tillämpningen av sjöarbetstidslagen	»	419
Ersättning till professorn N. R. Wohlin för deltagande såsom ledamot i 1926 års besparingskommittés arbete vid behandlingen av vissa ämbetsverk	»	1,794
Ersättning till grosshandlaren E. Hamrin och K. Edström för visst utredningsarbete rörande svenska undersåtars tillgodohavande i Ryssland	»	1,320
Summa kr.		4,495

Betänkanden m. m. utkomna från trycket under år 1928.

Statens offentliga utredningar 1928.

K r o n o l o g i s k f ö r t e c k n i n g

1. Utrikesdepartementets organisation. Norstedt. (6), 49 s. U.
2. Yttrande och förslag angående revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. Uppsala, Almqvist & Wiksell. 160 s. S.
3. 1926 års pensionsutredning. Betänkande angående familjepensionering för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. Marcus. 73 s. Fl.
4. Monopolkontrollutredningens betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Vin- & Spritcentralens verksamhet. Marcus. 183 s. Fl.
5. Betänkande med förslag till stadsbyggnadslag och författningar som därmed hava samband. Norstedt. 504 s. Ju.
6. Betänkande med förslag angående åtgärder till handelsjärnhanterings stödande. Marcus. 139 s. H.
7. Ämbetsbrotten. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 7. Av J. C. W. Thyren. Lund, Berling. vj, 238 s. Ju.
8. Betänkande med förslag till vissa åtgärder beträffande emigrationen. Norstedt. 75 s. S.
9. 1926 års arbetslöshetsakkunniga. Betänkande och förslag angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reserverbeten. Norstedt. 618 s. S.
10. Betänkande angående ordnandet av viss bostadskredit. Norstedt. viij, 183 s. S.
11. Betänkande med förslag till vissa ändringar i bestämmelserna rörande automobilbesiktningsväsendet m. m. Marcus. 88 s. K.
12. Betänkande med förslag angående omorganisation av överståthållarämbetet samt ändrad fördelning mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för dess verksamhet. Beckman. 354 s. S.
13. Utredning och förslag angående en utvidgad folkhögskolutbildning. Norstedt. vj, 50 s. E.
14. Betänkande med utredning och förslag angående stats-tjänstemännens bisysslor. Marcus. 192 s. Fl.
15. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande tullrestitution. Marcus. 149 s. Fl.
16. Utlåtande jämte utkast till lag med särskilda bestämmelser om vissa bostadsforeningar. Norstedt. 98 s. Ju.
17. Betänkande angående ordnande av folkvandvärd (allmänlig tandvärd). Norstedt. 247 s. S.
18. Betänkande med förslag till stadga angående sinnessjukvården i riket m. m. 1926 års sinnessjuksakkunnigas betänkande. 2 Beckman. 183 s. S.
19. Lagrådets utlåtande över processkommissionens betänkande angående rättegångsväsendets ombildning. Norstedt. 49 s. Ju.
20. Betänkande angående ordnande av vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid genomförande av den ifrågasatta rättegångsreformen. Marcus. viij, 461 s. Ju.
21. Städerna och rättegångsreformen. Särtryck nr betänkande angående ordnande av vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid genomförande av den ifrågasatta rättegångsreformen. Marcus. 112 s. Ju.
22. Betänkande med förslag avgivet av kommittén rörande vissa trygghetsåtgärder för väruppliktiga. Norstedt. 116 s. Fö.
23. Betänkande och förslag rörande försvarets centrala ledning och förvaltning. Norstedt. viij, 165 s. Fö.
24. Betänkande med förslag till lag om ägfred. Marcus. 156 s. Ju.
25. Betänkande med förslag rörande försäljningar och andra upplätelser från kronans domaner. Norstedt. (2), 258 s. Jo.
26. Betänkande och förslag rörande uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m. Marcus. 146 s., 13 pl. E.
27. Monopolkontrollutredningens betänkande angående anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolets verksamhet. Marcus. 263 s. Fl.
28. Utlåtanden av lantmateristyrelsen och kommarkollegium i vissa skogsfrågor. Norstedt. 72 s. Ju.
29. Register till betänkandet angående ordnandet av statens byggnadsverksamhet inom Stockholm. Marcus. 24 s. K.

Ann. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. E. = ecklesiastikdepartementet, Jo. = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

S y s t e m a t i s k f ö r t e c k n i n g

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

Betänkande med förslag till stadsbyggnadslag. [5]
 Förberedande utkast till strafflag. Ambetsbrotten. [7]
 Utåtande jämte utkast till lag med särskilda bestämmelser om vissa bostadsforeningar. [16]
 Lagrådets utåtande över processkommissionens betänkande ang. rättegångsväsendets ombildning. [19]
 Betänkande ang. ordnande av vissa ekonomiska och organisatoriska förhållanden vid genomförande av den ifrågasatta rättegångsreformen. [20]
 Städerna och rättegångsreformen. Sartryck ur 1928:20. [21]
 Betänkande med förslag till lag om agofred. [24]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

1926 års pensionsutredning. Betänkande ang. familjepensionering för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. [8]
 Betänkande med utredning och förslag ang. statstjänstemännens bisysslor. [14]

Kommunalförvaltning.

Yttrande och förslag ang. revision av gällande förordningar om kommunalstyrelse på landet och i stad m. m. [2]

Statens och kommunernas finansväsen.

Monopolkontrollutredningens betänkande ang. anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Vin- & Spritcentralens verksamhet. [4]
 Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande tullrestitition. [16]
 Monopolkontrollutredningens betänkande ang. anordnandet av den statliga kontrollen av Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolets verksamhet. [27]

Politi.

Betänkande med förslag ang. omorganisation av överståthållarämbetet samt ändrad fördelning mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för dess verksamhet. [12]

Socialpolitik.

Betänkande med förslag till vissa åtgärder beträffande emigrationen. [8]
 1926 års arbetslöshetsakkunniga. Betänkande och förslag ang. arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten. [9]

Hälso- och sjukvård.

Betänkande ang. ordnande av folktandvård (allmänlig tandvård). [17]
 Betänkande med förslag till stadga ang. sinnessjukvården i riket m. m. [18]
 Betänkande och förslag rörande uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m. [26]

Allmänt näringsväsen.**Fast egendom. Jordbruk med blinäringar.**

Betänkande med förslag rörande försäljningar och andra upplåtelse från kronans domäner. [25]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Utåtanden av lantmäteristyrelsen och kammarkollegium i vissa skogsfrågor. [28]

Industri.

Betänkande med förslag ang. åtgärder till handelsjärnhandlingens stödjande. [6]

Handel och sjöfart.**Kommunikationsväsen.**

Betänkande med förslag till vissa ändringar i bestämmelserna rörande automobilbesiktningssväsendet m. m. [11]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Betänkande ang. ordnandet av viss bostadskredit. [10]

Försäkringsväsen.**Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.**

Utredning och förslag ang. en utvidgad folkhögskolutbildning. [13]

Försvarsväsen.

Betänkande med förslag avgivet av kommittén rörande vissa trygghetsåtgärder för värnpliktiga. [22]
 Betänkande och förslag rörande försvarets centrala ledning och förvaltning. [28]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Utrikesdepartementets organisation. [1]

Personregister.*

A.			
Adler, N.	Jo 1, 8, 12	Borell, K. G. T. (I)	Fi 14
Adlercreutz, A. F. C.	Fö 12	Bosæus, E. W.	S 10
Adlercreutz, P. T. F.	Fö 8	Bratt, E. O.	Fö 11
Ahlström, G. A. E.	Fö 11	Bredberg, A.	Fö 11
Akselsson, L.	K 2, 3, 7	Broman, J. W.	Ju 16
Alkman, E. P. (I)	H 8	Bäckström, W. (II)	Fö 3, E 5
Almgren, E. Hj. B.	Fi 15	Barg, A. J. (I)	Fi 4, 16
Almkvist, N. J. F. (I)	E 7	Barnheim, O.	K 2
Almqvist, A. K. V.	K 6		
Alrutz, O. R.	K 8	C.	
Alsén, J.	K 5	Carelius, E.	Ju 18
Alsén, N. T.	Fi 2	Carleson, A. O. C. (II)	S 10
Anderson, A., i Råstock (II)	Ju 2, K 3, 6, 7	Carlgren, M.	Jo 3
Anderson, C. A., i Storegården (II)	Jo 12, H 6	Carlheim-Gyllenskiöld, V.	E 11
Andersson, C. F. G.	Fi 7	Carlsson, A.	Fi 15
Andersson, E. B., i Fältenborg (I)	Jo 1, 12	Carlsson, C.	K 2
Andersson, G. H., i Rasjön (II)	Ju 8, 10, 11	Carlsson, C. A. (I)	Fö 7, 19
Arvidsson, K. A. V.	Fi 6	Carlson, M.	Fö 8
Aschan, C. W.	K 3	Carlström, O. L. (II)	S 4, Fi 15
Atterberg, K.	Ju 18	Cassel, C. G.	Fö 13
		Cederblad, N. I. T.	S 6
		Cederborg, A. (I)	Ju 2, S 20
		Christenson, J. B. (II)	Fö 14
		Clason, I. G.	Ju 18, Fi 10, E 12
B.			
Baehrendtz, E. K. F.	E 8	D.	
Bagge, A. J. F.	Ju 13, U 3	Dahl, P. A. (I)	Fi 5
Bagge, G.	S 10	Dahlberg, K.	Fi 14, H 9
von Bahr, Ebba Augusta Louise	E 3	Dalén, G.	H 6
Bastman, A. E.	S 15	Danielsson, A. (II)	Fö 14
Baner, F. J.	E 2	de Champs, C. L.	Fö 6
Beckman, C. F.	Jo 8	Didring, E.	Ju 18
Bennich, H.	Ju 17	Döss, J.	Fi 8, 12
Bergenholtz, F. E.	Fö 18		
Bergholm, C. J.	E 5	E.	
Bergman, N. G.	E 9	Eden, L. E.	E 7
Bergquist, T.	Ju 16	Edström, O.	H 1, 6
Bergqvist, B. J:son	E 7	Egnell, H.	Fi 5
Bergsten, C. G.	Fö 10	Ehrenborg, M.	Ju 1
Bergsten, K.	S 18	von Ehrenheim, P. H.	Ju 5, 17
Bergsten, N. E.	S 6	Ehrensvarld, G. C. A.	Fö 4
Bergström, A.	Ju 18	Ekberg, S.	Jo 1
Bergström, D. (I)	Ju 5, 8	Ekblom, O.	S 12, 20
Bergström, R. K. A.	S 5, 20	Ekclund, J. A. D.	K 2
Berlin, N. J.	Fö 7, 19, E 2	Ekenberg, O.	Fi 11
Bernström, E. A.	S 4, H 8	Ekeroth, O.	Fi 15
Beskow, E. A.	S 11, K 4	Ekland, C. A. R.	H 9
Birch-Lindgren, G.	S 22	Ekman, C. H. F. V. G.	Fö 10, 17
Björck, K. G.	Fö 11	Ekman, F.	H 6
Björklund, G.	Ju 9	Ekman, J. L.	H 5
Björkman, N. K. O.	E 12	Ekman, W.	Jo 10
Björkman, Th. V. E.	Jo 5	Ekstrand, S. Y.	Fö 9
Blidberg, P. J. F.	E 12	Elliot, H. I.	S 16
Blume, L. V.	H 1	Elmquist, E. F.	Fö 10
Boalt, C. A. B.	Fö 9	Elmquist, G. H.	S 12
Bohlin, L. T.	Fi 5		
Bolinder, N. L.	K 3		
Bonnier, K. O.	Ju 18		

* Förkortningarnas betydelse: se innehållsförteckningen.

Engström, R. G. H.	Fö 9	Hansson, S.	S 8
Engvall, J. E.	S 3	Hansson, S. (I)	S 13
Erhardt, S. R.	Fö 2	Hartelius, Å.	K 5
Ericson, A. E. M.	S 1, Fi 12, 17	Hasselqvist, N.	Ju 1
Ericsson, S. F.	Fö 1	Heckscher, E. F.	S 4
Eriksson, E. G. E. (II)	Fi 15	Hedeman-Gade, E. K. G.	Jo 4
Eriksson, G. H.	Fi 12	Hedenlund I. A.	H 8
Eriksson, J. B. (II)	S 16	Hedren, G.	S 15, E 2
Eriksson, K.	S 5	Hemberg, W.	Ju 6
Essen-Möller, G. E.	S 14	Herlitz, K. G.	Ju 6, S 16
F.			
Falk, E.	Jo 2	Hermelin, T. W.	Jo 3
Falk, H. F.	Fö 17	Herner, A.	S 15
Falk, Å. Å:son	Fö 12	Hesselgren, Kerstin (I)	S 6, 9, 13
Falkman, I. J.	Fö 10	Hesselman, B. I.	E 6
Falkman, O.	Fi 7	Hesselman, H.	Jo 10
Fehr, M. N. (I)	S 13, H 7	Heyman, B.	S 13
Fellenius, K. G. G.	Fi 14	Heyman, H. I.	Ju 9, S 10
Flodin, J. H.	K 6	Himmelstrand, Hj.	Ju 4, 18
Forsberg, A. E.	Fö 5	Hjerten, K. H. R.	Fi 9, H 3
Forssell, C. A. (II)	Fi 16	Hjärne, K. G.	Jo 4
Forssell, C. G. Å:son	E 2	von Hofsten, E. G. N.	Jo 4
Forssman, P. H.	S 4	Holmberg, C. E.	Fö 9, 10
Frankman, M.	Fö 4	Holmdahl, G. F.	Fö 10
Fredriksson, N.	S 6	Holmgren, B. F. (II)	Fö 7, Fi 4
von Friesen, O.	E 4	Holmner, F. E.	Ju 7
Fryxell, K. A.	H 5	Holmström, K. E.	Jo 12
Frändén, A. O. (I)	Ju 7	Hoppe, T. P.	S 11
G.			
Gabrielsson, N. (I)	Jo 3	von Horn, L. R.	Jo 4
Gavelius, P. J. K.	Fö 15	Hult, H. E.	Fö 8
de Geer, G.	E 11	Huss, E.	H 2
Geijer, E.	Fi 1	Huss, E. G.	S 10, 13
Graffman, O. E.	Fi 8	Högberg, D. E. L.	K 1
Granholm, A.	S 21	Höijer, E.	Fi 18
Grauers, B. H.	E 12	Hökerberg, M. O. E. H.	S 23
Grundström, P. G. A.	Fö 3	Hörstadius, E. G.	H 7
Grut, T.	E 3	I.	
Grönvall, S.	Fi 10	Ihrmark, K. A.	E 8
Gullström, S. V.	S 13	Ingers, E.	E 7
Gustafsson, A. W., i Kasenberg (II)	Jo 1	Insulander, P. E. G.	Jo 5
Gustafson, E. A. (II)	Jo 7	Isacson-Sjöberg, O. H. A.	Fö 12
Gustafsson, K. J. A. (I)	Jo 4	J.	
Gylle, P.	Fö 19	Jahn, F.	H 5
Gyllenkrok, A. W. C.	Fö 14	Jansson, C. R., i Falun (II)	Fö 7, 19, E 2
Gyllensvärd, R. H. F.	U 1	Johansson, C. J., i Uppmälby (II)	Ju 10, 11, Jo 9
Gärde, A. B.	Ju 10, K 7, 8	Johansson, C. O. i Huskvarna (II)	Fi 4
Gärde, J. N.	U 1	Johansson, C. O. i Sollefteå (II)	Ju 7
Göransson, J. H.	H 7	Johansson, J., i Kälkebo (II)	Fö 19, S 4
Göransson, W.	Fi 2	Johansson, J. B. (I)	K 3, Fi 15
H.			
Hage, E. A. (II)	Ju 9	Johansson, J. O.	S 13, H 1, 5
Hagman, E. O.	S 4, 20	Johanson, K. E. (II)	S 13
Hagström, B.	Ju 8	Johansson, S. C.	S 16
Hahr, G. A. M. M.	Fö 12	Johnsson, W.	Fi 13, 17
Halldén, J. G. L.	Fö 9	Jonson, T.	Jo 10
Hamilton, H. A.	Fi 15	Josephson, F.	Fö 16
Hamilton, H. A. H.	Jo 6	Järte, O. E. F. (II)	Ju 9, S 16
Hammar, H. B.	E 3	Jönsson, J., i Revinge (II)	Fö 19
Hammar, H. G. E.	Fi 17	K.	
Hammarskjöld, B. G. H.	S 23	Kallin, K. E.	Jo 3
Hammarskjöld, K. H. L. (I)	S 2	Key, E. S. H.	E 2
Hamrin, J.	Ju 17	Killander, E. V.	E 3
Hanngren, G. M.	Fö 11	Kindberg, N. P. A.	Fö 5
		Kjerrulf, G.	Jo 14
		Klingenstierna, C. A.	Fö 14
		Klintberg, G.	E 10

Q.

Quensel, J. U. T. Fi 16

R.

Rabe, G. J. Fö 15
 Rehn, J. Fö 13, Jo 9
 Reinwall, J. A. Fi 15
 Reuterskiöld, K. L. A. E. K 5
 Ribbing, S. S 17
 Riben, C. F. Fö 9
 Rignell, K. A. E 3
 Ringstrand, N. G. Jo 3
 Rinman, E. B. Ju 18, S 6, 13
 Romanus-Alfvén, Anna-Clara S 11
 Romdahl, A. L. H 8
 Rooth, I. Ju 16, Fi 5
 Rosengren, A. S 6
 Rydbeck, J. O. E. K 7
 Rydén, K. V. (I) K 1, Fi 10
 Rydin, L. A. V. S 5, K 4
 Rydman, S. V. G. Fö 12
 Röing, E. Fi 2, H 6

S.

Sachs, J. E. H 5
 Sahlgren, J. E 6
 Sahlm, Y. Fö 12
 Salwén, E. R. Fö 2
 Sandberg, F. W. E. E 7
 Sandberg, N. E. Ju 3, 7
 Sandler, R. J. (I) Fö 3, Fi 7
 Sandström, K. G. A. S 1
 Schalling, E. H. E 6
 Schlyter, K. J. D. (I) S 19
 Schmitterlöv, J. G. H. Fö 11
 Schneider, J. C. Fö 10
 Sederholm, G. R. (I) Jo 5
 Sidenmark, O. S 20
 Siljeström, G. Ju 9
 Sjöblom, P. H. (I) E 5
 Sjöfors, T. W. G. Ju 10, 11, Jo 9, 11
 Sjögren, G. W. Fi 5
 Sjöwall, C. A. Fi 15
 Sjövall, P. G. E. S 14
 Skogh, S. A. S 10
 Sköld, P. E. (II) Fi 14
 Sköld, R. Jo 10
 Smedberg, E. K. G. E 5, 7
 von Sneidern, A. W. T. K 1, 4
 Steffen, G. F. Fi 7
 Stendahl, S. (I) Fö 4, 15, Fi 10
 Stenfors, E. Ju 1
 Stenholm, W. S 6
 von Stockenström, B. H. (I) Jo 8
 Stridsberg, E. S 6
 Stridsberg, E. R. Fi 13, 17
 Strindlund, G. (II) Jo 7, 8
 Strömback, D. A. E 4
 Ståhle, L. V. K 6
 Sundberg, A. L. Jo 4
 Sundberg, H. G. F. Fö 14
 Svensson, J. S. Jo 7
 Svensson, S. E 10
 von Sydow, A. H. (I) S 13

von Sydow, B. R. H 4
 von Sydow, O. F. E 12
 Sävström, A. V. (II) Fi 5
 Söderbom, J. H. F. Fö 17
 Soderlind, J. G. Jo 1
 Soderlund, G. Fi 15
 Södermark, P. Ju 18
 Sörensen, Anna Elisabeth E 5

T.

Tamm, C. F. Fö 6
 Tamm, H. S. Jo 4
 Tersmeden, C. A. Fö 16
 Thelin, A. F. V. E 8
 Thorberg, J. A. J. (I) S 13
 Thorn, A. C. E 7
 Thott, A. T. K 5
 Thourén, G. R. S 3
 Thyren, J. C. W. Ju 12, 14
 Thörnell, O. G. Fö 1, 6
 Tillberg, F. H. Fö 11
 Tingstén, L. H. Fö 6
 Tjällgren, O. L. (I) Ju 10, 11, S 9, Fi 15
 Tornberg, L. E. K 1
 Tornblad, H. B. Fi 16
 Tottie, A. V. R. S 18
 Tydén, A. E. Fö 4
 Törnkvist, A. Å. (II) Fö 5, 14, Fi 12

V.

Wagnsson, R. (I) Fi 15
 Wahlberg, A. F. H 5
 Wahlström, B. O. S. E 7
 Wahlström, C. G. Fö 2
 Wallander, S. Ju 9
 Wallberg, F. Ju 16
 Wallée, O. W. K 5
 Wallengren, H. T. S. E 5, 7
 Waller, H. Fi 1
 Wallin, H. S 3, E 7
 Valsinger, P. A. S 20
 Velander, F. G. H. S 24
 Vennersten, A. F. (I) Fi 3, H 1, 5, 6
 Wersäll, G. S 22
 Wessberg, F. C. M. K 1
 Westerlind, A. E. U 1
 Westholm, S. Ju 1
 Westling, E. A. S 7, 23
 Westman, E. C. S 23, E 2
 Westman, K. G. (I) Fi 5
 Wicksell, S. D. Fi 12
 Widell, J. L. (I) Ju 2, Fö 5
 Widén, J. S 3, 11, 16
 Widman, K. V. R. E 7
 Wieslander, I. L. Jo 13
 Wigert, V. H. H. S 14
 Wigforss, E. J. (II) S 10, H 6
 Wihlborg, N. E 8
 Wikander, H. C. Ju 16, H 9
 Wikander, E. S 20
 Wilhelmsson, E. Fi 5
 Wiman, A. S 21
 Virgin, G. O. E. Fö 11
 Wirström, P. A. H 7

Sakregister.*

A.		<i>Ekonomiska och sociala frågor:</i> sakkunniga för upplysningsverksamhet i dessa frågor H 2	
<i>Apotek:</i> sakkunnig för biträde vid handläggning av förslag ang. bidrag till mindre bärkraftiga apotek m. m. S 17		F.	
<i>Arbetsfredssakkunniga, 1927 års</i> S 12		<i>Fallandesjuka:</i> utredning i fråga om ordnandet av anstaltsvården för fallandesjuka S 7	
<i>Arbetslöshetskommissionen</i> S 20		<i>Fartyg.</i> Se <i>Däcksbefäl.</i>	
<i>Arbetslöshets-sakkunniga, 1926 års</i> S 4		<i>Fastigheter.</i> Se <i>Lantförsvarets markkommitterade</i> Fö 15	
<i>Arbetslöshetsutredningen</i> S 10		<i>Fastighetskommissionen av år 1925, kronans</i> Fi 10	
<i>Automobilförsäkringssakkunniga</i> Ju 6		<i>Fastighetskredit.</i> Se <i>Jordbruks- och skogskreditsakkunniga.</i>	
B.		<i>Fastighetstaxering:</i> sakkunniga för undersökning av taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering Fi 18	
<i>Bernkonventionen:</i> sakkunniga för beredande av Sveriges deltagande i konferens för revision av bernkonventionen Ju 4		<i>Flottans organisationssakkunniga</i> Fö 10	
<i>Besparingsnämnd, 1927 års</i> Fi 13		<i>Flottningslagstiftning:</i> sakkunniga för behandling av yttrande över en av flygstyrelsen gjord framställning rörande inhemsk flygmotortillverkning Fö 5	
<i>Besparingssakkunniga, 1926 års</i> Fi 12		<i>Flygväsendet:</i> utredning av frågan om anordnande av permanenta flygplatser för vattenflygplan och lantflygplan vid Stockholm m. m. K 1	
<i>Bisysslor.</i> Se <i>Statstjänstemännens bisysslor.</i>		Se vidare <i>Luftfart.</i>	
<i>Bolagsskatteberedning</i> Fi 14		<i>Folkmåls-, ortnamns- och folkminnesundersökningarna:</i> utredning av vissa frågor rörande organisationen av de förmedelst allmänna medel understödda undersökningarna i hithörande ämnen E 4	
<i>Bostadsföreningssakkunniga</i> Ju 9		<i>Fälttjänstreglemente:</i> sakkunniga för utarbetande av nytt fälttjänstreglemente Fö 11	
<i>Bostadskreditsakkunniga</i> S 5		<i>Fältutrustningslistor:</i> sakkunniga för utarbetande av fältutrustningslistor för infanteriet Fö 12	
<i>Bränsledepåsakkunniga</i> Fö 7		<i>Försvarsväsendet:</i> fortsatt beredning av frågan rörande omorganisation av den centrala förvaltningen inom försvarsväsendet Fö 6	
C.		— utredning i fråga om höjandet av försvarsväsendets effektivitet Fö 17	
<i>Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.</i> Se <i>Lantbruksundervisning.</i>		<i>Förvaltning.</i> Se <i>Försvarsväsendet.</i>	
<i>Chalmerska byggnadskommittén</i> E 12		G.	
D.		<i>Gradmätning:</i> utredning angående utförande av en gradmätning på Spetsbergen E 11	
<i>Dramatiska teatern:</i> utredning rörande uppnåendet av ett bättre ekonomiskt resultat av dramatiska teaterns verksamhet E 10			
<i>Dubbelbeskattning:</i> utredning av vissa frågor ang. överenskommelse med främmande stater till undvikande av eller lindring i dubbelbeskattning Fi 11			
<i>Däcksbefäl:</i> utredning rörande utbildningen av däcksbefäl för den svenska handelsflottan H 4			
E.			
<i>Ecklesiastika jordfrågor:</i> sakkunnig för utredning av vissa ecklesiastika jordfrågor E 1			
<i>Ekonomisakkunniga</i> Fi 17			
<i>Ekonomiska föreningar:</i> utredning i fråga om ekonomiska föreningars spar-kassscrörelse Fi 9			

* Förkortningarnas betydelse: se innehållsförteckningen.

Grundlagsfrågor: sakkunniga för behandling av vissa grundlagsfrågor m. m. Ju 5
Gymnastiska centralinstitutet: utredning rörande gymnastiska centralinstitutets verksamhet och därmed sammanhängande frågor E 3

H.

Handelstraktat med Frankrike: sakkunniga rörande frågan om ny handels-traktat med Frankrike H 5
Hornborgasjön: utredning rörande vissa förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkning Jo 6
Hospital: studiedelegation, 1928 års, för vissa hospitalsbyggnadsfrågor S 23
 — utredning beträffande ett planerat hospital i Västerbottens län S 25
 — utredning i fråga om uppförande av ett nytt hospital i Gävleborgs län S 26
 — sakkunnig vid utarbetande av förslag till ett nytt hospital i Visby S 27
 — utredning rörande anordnande av en statlig sinnessjukvårdsanstalt i förutvarande Jönköpings regementets kasern-etablissemang i Jönköping S 28
 Se vidare Växjö hospital.
Husdjursjukdomar: sakkunnig vid revision av gällande bestämmelser till förekommande och hämmade av smittsamma sjukdomar bland husdjuren Jo 14
Hägnadsskyldighet: sakkunniga för utredning av fråga om järnvägs hägnadsskyldighet m. m. Ju 10

I.

Industriellt rättsskydd: utredning härom H 3
Internationell privaträtt: sakkunnig för biträde vid behandlingen av frågor rörande deltagande från svensk sida uti internationella förhandlingar om gemensamma rättsregler på sjörättens och den internationella privaträttens område Ju 13
Internationella socialpolitiska samarbetet, delegation för S 13

J.

Jord. Se *Kronoegendomars styckning till jordbruk*. *Kronojordssakkunniga*, 1927 års.
Jordbrukets ekonomiska läge: utredning härom Jo 8
Jordbruks- och skogskreditsakkunniga Jo 4
Jordfrågor. Se *Ecklesiastika jordfrågor*.
Järnhanteringen: utredning å järnhanteringsens område H 1
Järnvägarnas godssamtrafik: utredning härom K 4
Järnvägsekonomisakkunniga K 2
Järnvägsfusionssakkunniga K 6
Järnvägs hägnadsskyldighet. Se *Hägnadsskyldighet*.

K.

Kartverksutredningen Jo 2
Kasernkommittén: sakkunniga för undersökning av ersättningsfrågor i anledning av regementsindragningar m. m. Fö 19
Kommunalförvaltningssakkunniga, 1928 års S 18
Kommunalstyrelse på landet och i stad: sakkunnig för verkställande av revision av gällande förordningar härom S 2
Konstnärliga verk. Se *Litterära och konstnärliga verk*.
Konvention med Norge ang. gemensamma sjöar och vattendrag: sakkunniga för utredning av frågan om ändring av konventionen den 26 oktober 1905 U 1
Konvention rörande köp: sakkunnig vid förberedande av vissa förslag till konvention rörande köp U 3
Krigsförvaltningsreglementen: sakkunniga för omarbeting och komplettering av krigsförvaltningsreglementen m. m. Fö 1
Kronans fastighetskommission av år 1925 Fi 10
Kronoegendomars styckning till jordbruk: utredning om vissa kronoegendomars lämplighet för styckning till mindre jordbruk Jo 12
Kronojordssakkunniga, 1927 års Jo 1
Kulturskyddsakkunniga H 8
Köp. Se *Konvention rörande köp*.
Köttkontroll: utredning rörande bestämmelser ang. köttkontroll m. m. Jo 13

L.

Lagerhusrörelse: sakkunniga ang. lagstiftning om avtal och värdehandlingar, som föräledades av lagerhusrörelse Ju 16
Landsfiskalsutredningen S 19
Landsstatslönesakkunniga, 1924 års S 1
Lantbruksundervisning: utredning beträffande centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet och en blivande högre lantbruksundervisningsinbördes ställning m. m. Jo 5
 — lägre lantbruksundervisningssakkunniga Jo 7
Lantförsvarets markkommitterade Fö 15
Lappmarken: 1927 års skogssakkunniga för Lappmarken Jo 3
Litterära och konstnärliga verk: sakkunniga för revision av lagstiftningen om litterära och konstnärliga verk Ju 18
 Se vidare *Bernkonventionen*.
Lotsförfattningssakkunniga, 1928 års H 7
Luffart: utredning rörande understöd åt den civila luffarten m. m. K 7
Luftförsvarsutredningen Fö 14
Lägenhetsägare: utredning ang. lägenhetsägares på allmanningarna rättsliga ställning Jo 11
Lönekommitté, 1928 års Fi 15
Lösdrivarlagstiftning: 1927 års sakkunniga för revision av lösdrivarlagstiftningen S 11

M.			
<i>Marinen</i> : omarbetning av reglementet för marinen	Fö	9	<i>Sinnesslövårdssakkunnig</i> S 7
<i>Medicinska undervisningen i Stockholm</i> : utredning rörande nya lokaler för den medicinska undervisningen i Stockholm m. m.	E	2	<i>Sjukhusbyggnader</i> : sakkunniga för billigare sjukhusbyggnader S 22
<i>Militär musikpersonal</i> : utredning rörande övertalig militär musikpersonals utnyttjande i det allmänna kulturlivets tjänst	Fö	3	<i>Sjukhuskommission, 1926 års</i> E 2
<i>Moderskapsunderstödsakkunniga</i>	S	9	<i>Sjökartverket</i> : utredning rörande planläggning av sjökartverkets framtida arbete m. m. Fö 4
<i>Monopolkontrollutredningen</i>	Fi	5	<i>Sjörätt</i> : sakkunnig för biträde vid behandlingen av frågor rörande deltagande från svensk sida uti internationella förhandlingar om gemensamma rättsregler på sjörettens och den internationella privaträttens område Ju 13
<i>Motorfordon</i> : sakkunniga för revision av motorfordonsförordningen m. m.	K	5	<i>Skatteberedning, 1924 års</i> Fi 1
<i>Musikpersonal</i> . Se <i>Militär musikpersonal</i> .			<i>Skeppshypotekskassa</i> : utredning av frågan rörande inrättande av en skeppshypotekskassa H 9
<i>Mälardlegationen</i>	K	8	<i>Skogskreditsakkunniga</i> Jo 4
N.			<i>Skogsodling</i> : utredning rörande statens medverkan för vinnande av skogsbörd å kalmark m. fl. områden Jo 9
<i>Norge</i> . Se <i>Konvention med Norge ang. gemensamma sjöar och vattendrag</i> .			<i>Skogssakkunniga för Lappmarken, 1927 års</i> Jo 3
O.			<i>Skolsakkunniga, 1927 års</i> E 7
<i>Ortnamnskommittén</i>	E	6	<i>Sociala frågor</i> Se <i>Ekonomiska och sociala frågor</i> .
<i>Ortnamnsundersökningar</i> . Se <i>Folkmåls-, ortnamns- och folkminnesundersökningarna</i> .			<i>Socialiseringsnämnden</i> Fi 7
P.			<i>Socialpolitiskt samarbete, internationellt</i> S 13
<i>Pension</i> : sakkunniga för behandling av frågan om tryggande av vissa anställdas rätt till utfäst pension eller liknande förmån	Ju	3	<i>Spetsbergen</i> : utredning angående utförande av en gradmatning på Spetsbergen E 11
<i>Pensionsförsäkringskommitté, 1928 års</i>	S	16	<i>Stadsplan och tomtindelning</i> : sakkunniga för fortsatt behandling av frågan om revision av gällande lagstiftning rörande stadsplan och tomtindelning jämte därmed sammanhängande författningar Ju 1
<i>Processreformen</i> : sakkunniga för processreformens ekonomiska förberedande	Ju	2	<i>Statstjänstemännens bisysslor</i> : utredning härom Fi 3
<i>Prästlöne regleringssakkunniga, 1927 års</i>	E	8	<i>Steriliseringssakkunniga</i> S 14
R.			<i>Strafflagstiftningen</i> : revision av strafflagstiftningen Ju 12
<i>Radio</i> : utredning om och planläggning av vissa skolradioförsök	E	9	— sakkunniga för verkställande av utredning av vissa frågor på strafflagstiftningens område Ju 14
<i>Regementsindragningar</i> : sakkunniga för undersökning av ersättningsfrågor i anledning av regementsindragningar m. m.	Fö	19	<i>Studielånenämnden</i> E 5
<i>Representation, Sveriges, i Syd- och Mellanamerika</i> : sakkunniga för utredning härom	U	2	<i>Stängselskyldighet</i> : sakkunniga för utredning av fråga om järnvags hägnadsskyldighet m. m. Ju 10
<i>Riksskogstaxeringsnämnden</i>	Jo	10	— sakkunniga för utredning av fråga om ny lagstiftning ang. stängselskyldighet Ju 11
<i>Rusdryckslagstiftningen, 1928 års revision härav</i>	Fi	16	<i>Svriges representation i Syd- och Mellanamerika</i> : sakkunniga för utredning härom U 2
<i>Rusdryckslagstiftningsberedning, 1926 års</i>	Fi	4	
<i>Rättsobducentsakkunniga</i>	S	15	
S.			
<i>Samvetsömma värnpliktiga</i> . Se <i>Värnpliktiga</i> .			
<i>Sinnessjuksakkunniga, 1926 års</i>	S	8	
<i>Sinnessjukvården</i> : sakkunniga vid utarbetande av plan m. m. beträffande inventarieutrustning av vissa anstalter för sinnessjuka och sinnesslöa	S	24	
Se vidare <i>Hospital</i> .			
T.			
			<i>Tandvårdssakkunniga</i> S 3
			<i>Tjänsteresor</i> : utredning ang. befattningshavares rätt att företaga tjänsteresor m. m. Fi 6
			<i>Tjänsteställningssakkunniga, 1928 års</i> Fö 16
			<i>Tullkommitté, 1928 års</i> H 6
			<i>Tulltaxerevision, 1925 års</i> Fi 2

U.

<i>Underofficerare. Se Tjänsteställnings-</i> <i>sakkunniga, 1928 års.</i>	
<i>Uppbördssakkunniga, 1924 års</i>	Fi 8
<i>Upplagsbevissakkunniga</i>	Ju 16
<i>Upplyningsverksamhet i ekonomiska</i> <i>och sociala frågor: sakkunniga här-</i> <i>för</i>	H 2
<i>Utländsk civildom: sakkunnig för ut-</i> <i>redning i fråga om utländsk civildoms</i> <i>rättskraft och exigibilitet i Sverige . .</i>	Ju 15
<i>Utställning: Svenska kommittén för soci-</i> <i>ala utställningen i Hälsingfors</i>	S 6

V.

<i>Val: sakkunniga för beredning av vissa</i> <i>vallagstiftningsfrågor</i>	Ju 5,8
<i>Vaxholm: sakkunniga för verkställande</i> <i>av värdering utav kronan tillhöriga</i> <i>tomter i Vaxholm m. m.</i>	Fö 18
<i>Väg- och vattenbyggnadsväsendet: sak-</i> <i>kunniga för fortsatt utredning av vissa</i>	

<i>frågor om ändrad organisation av väg-</i> <i>och vattenbyggnadsväsendet</i>	K 3
<i>Värdering utav tomter: sakkunniga för</i> <i>verkställande av värdering utav kronan</i> <i>tillhöriga tomter i Vaxholm m. m. . . .</i>	Fö 18
<i>Värnpliktiga: utredning rörande vid-</i> <i>tagandet av åtgärder i syfte att bereda</i> <i>de värnpliktiga större trygghet till liv</i> <i>och hälsa</i>	Fö 2
<i>— sakkunniga för prövning av ansök-</i> <i>ningar angående uppskov med och fri-</i> <i>kallelse från inställelse till tjänstgöring</i> <i>vid mobilisering för vissa värnpliktiga</i>	Fö 8
<i>— utredning i fråga om anordnande av</i> <i>arbete åt samvetsömma värnpliktiga . .</i>	Fö 13
<i>Växjö hospital: sakkunniga för biträde</i> <i>åt medicinalstyrelsen vid utarbetande</i> <i>av förslag till utvidgning av Växjö</i> <i>hospital</i>	S 21

Ä.

<i>Ägogränssakkunniga</i>	Ju 17
-------------------------------------	-------

Innehållsförteckning.

I.	<i>Allmänna berättelsen:</i>	Sid.
	Justitiedepartementet	1
	Utrikesdepartementet	2
	Försvarsdepartementet	6
	Socialdepartementet	6
	Kommunikationsdepartementet	9
	Finansdepartementet	14
	Ecklesiastikdepartementet	14
	Jordbruksdepartementet	14
	Handelsdepartementet	18
II.	<i>Kommittéer och sakkunniga:</i>	
	Justitiedepartementet (Ju)	20
	Utrikesdepartementet (U)	30
	Försvarsdepartementet (Fö)	30
	Socialdepartementet (S)	39
	Kommunikationsdepartementet (K)	55
	Finansdepartementet (Fi)	60
	Ecklesiastikdepartementet (E)	75
	Jordbruksdepartementet (Jo)	84
	Handelsdepartementet (H)	91
	<i>Bil. I.</i> Uppgift å kommittékostnader	97
	<i>Bil. II.</i> Betänkanden m. m., utkomna från trycket under år 1928	112
III.	<i>Personregister</i>	114
IV.	<i>Sakregister</i>	119
